Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Targum Yonatan ben ʿUziʾel

ʿal ha-Torah]

Sefer Ṿa-yiḳra

Yonatan ben ʿUziʾel

[Ṿarsha], [ca. 1900?]

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9806

Visual Library

(264, a)

153

(א) ויקרא

וַהֲוָה כְּיוֹן דְּאִשְׁלִים מֹשֶׁה לְמִיקְבָּא יַת מַשְׁכְּנָא חָשִׁיב מֹשֶׁה וְאִיתְּדִין בְּלִבֵּיהּ וְאָמַר טַוּרָא דְסִינַי דַּהֲוָה רִיבוּיֵיהּ רִיבוּיֵי דְשַׁעְתָּא וְקִדּוּשֵׁיהּ קִדּוּשׁ דְּרְתֵלַת יוֹמִין לָא הֲוָה אֶפְשַׁר לִי דְּאִיסִיק לְוָתֵיהּ עַד דְּדַעֲוָה דִּבּוּרָא מִתְמַלֵּיל עִמִּי בְּרַם מִשְׁכַּן זִמְנָא הָדֵין דְּרִיבוּיֵיהּ רִיבוּי לְעָלַם וְקִדּוּשֵׁיהּ קִדּוּשׁ לְעָלַם מִן דְּיוֹמָא הָדֵין אֶתְעוֹל לְוָתֵיהּ עַד זְמַן דִּי יִתְמַלֵּיל עִמִּי מִן קֳדָם יְיָ וּבְכֵן קָרָא דִּבּוּרָא דַיְיָ לְמֹשֶׁה וּמַלֵּיל מֵימְרָא דַיְיָ עִמֵּיהּ מִן מַשְׁכַּן זִמְנָא לְמֵימַר:
(ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֵינָשׁ דִּי יִקְרַב מִנְּכוֹן וְלָא מִן מֵימְרֵיהּ פֻּלְחֵי אֱלִילֵיא קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ מִן בְּעִירָא דַּכְיָא מִן תּוֹרֵי וּמִן עָנָא וְלָא מִן חֵיוָתָא תִּקְרְבוּן יַת קָרְבָּנֵיכוֹן: (ג) אִין עֲלָתָא הִיא קוּרְבָּנֵיהּ מִן תּוֹרֵי דְּכַר שְׁלִים יַקְרִיבִינֵיהּ לְרַעֲוָא מַשְׁכַּן זִמְנָא יַקְרִיב יָתֵיהּ לְרַעֲוָא עֲלוֹי קֳדָם יְיָ: (ד) וְיִסְמוֹךְ בְּרֵישׁוּקָפָא יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישׁ עֲלָתָא מִטּוּל דְּיִתְרְעֵי לֵיהּ לְכַפָּרָא עֲלוֹי:
(ה) וְיִכּוֹס טַבְחָא בְּבֵית מַטְבְּחַיָּא יַת בַּר תּוֹרֵי קֳדָם יְיָ וְיַקְרְבוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנָא יַת אַדְמָא בְּמַנְיָא וְיִדְרְקוּן יַת אַדְמָא מִיסַּוְּרַקְיָא עַל מַדְבְּחָא חָוֹר חָוֹר דְּכִתְרָע מַשְׁכַּן זִמְנָא: (ו) וְיִשְׁלַח יַת מַשְׁבָּא מִן עֲלָתָא וְיִפְשַׁח לְפִסְנָרָא: (ז) וְיִתְּנוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנָא אִשָּׁתָא עַל מַדְבְּחָא וְיִסְדְּרוּן קִיסִין עַל אִשְׁתָּא: (ח) וְיִסְדְּרוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנָיָא יַת פִּסְגָיָא יַת רֵישָׁא וְיַת פְּרִיסוּתָא דְּתַרְבָּא עַל קִיסִין דְּעַל אִשְׁתָּא דְּעַל מַדְבְּחָא: (ט) וּכְרֵיסָא וְרִיגְלוֹי יְחַלֵּיל בְּמַיָּא וְיַסֵּק כַּהֲנָא יַת כּוּלָּא לְמַדְבְּחָא עֲלָתָה הִיא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ:
(י) וְאִן מִן בְּנֵי עָנָא קוּרְבָּנֵיהּ מִן אִמְּרַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי עִזַּיָּא לַעֲלָתָא דְּכַר שְׁלִים יַקְרִבִינֵיהּ: (יא) וְיִכּוֹס יָתֵיהּ טַבְחָא עַל שִׂפְלֵי מַדְבְּחָא בְּסִטַר צִיפּוֹנָא קֳדָם יְיָ וְיִדְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנָיָא יַת אַדְמֵיהּ בְּמִסַּוְּרַקְיָא עַל מַדְבְּחָא חָוֹר חָוֹר: (יב) וְפִיסֵג יָתֵיהּ לְפִסְגּוֹי יַת רֵישֵׁיהּ וְיַת גּוּפֵיהּ וְיִסַּדֵּר כַּהֲנָא יַתְהוֹן עַל קִיסִין דְּעַל אִשְׁתָּא דְּעַל מַדְבְּחָא: (יג) וּכְרֵיסָא וְרִיגְלוֹי יְחַלֵּיל בְּמַיָּא וְיַקְרֵב כַּהֲנָא יַת כּוּלָּא וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא עֲלָתָא הִיא קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ:
(יד) וְאִם מִן בְּנֵי עוֹפָא עֲלָתָא הִיא קוּרְבָּנֵיהּ קֳדָם יְיָ וְיַקְרֵב מִן שַׁפְנִינַיָּא אוֹ מִן בְּנֵי יוֹנָיָא יַת קוּרְבָּנֵיהּ בְּרַם שַׁפְנִינַיָּא יַקְרִיב מִן רַכְּרְכִין וּבְנֵי יוֹנָיָא מִן גּוֹזְלִין:
(טו) וְיַקְרְבִינֵיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא וְיַחֲזוֹם יַת רֵישֵׁיהּ וְיַסֵּק לְמַדְבְּחָא וְיִתְמְצֵי אַרְמֵיהּ עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא: (טז) וְיַעֲדֵי יַת זְרוֹקְפֵיהּ בְּלֶקְטֵיהּ וְיִטְלַק יָתֵיהּ לְסִטַר מַדְבְּחָא קִדּוּמָא בַּאֲתַר דְּמִשְׁקְדִין קִיטְמָא: (יז) וְיִתְלַע יָתֵיהּ בְּגַרְפּוֹי וְלָא יַפְרֵישׁ גַּרְפּוֹי מִנֵּיהּ וְיַסֵּק יָתֵיהּ כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא עַל קִיסִין דְּעַל אִשְׁתָּא עֲלָתָא הִיא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ:

ב (א) וּבַר נַשׁ אֲרוּם יִקְרַב קָרְבַּן מִנְחָתָא קֳדָם יְיָ לְקִמְחָא יְהֵי קוּרְבָּנֵיהּ וְיַרִיק עֲלָהּ מִשְׁחָא וְיִתֵּן עֲלָהּ לְבוֹנְתָא: (ב) וַיֵּיתֵינַהּ לְוַת בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא וְיִקְמוֹץ מִתַּמָּן מְלֵיהּ קוּמְצֵיהּ מִן קִמְחָא סְמִידָא וּמִן טוּב מִשְׁחָא עַל כָּל לְבוֹנְתָא וַיַּסֵּק כַּהֲנָא יַת שְׁפַר אַדְכַּרְתָּא לְמַדְבְּחָא קָרְבָּנָא דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: (ג) וּמַה דְּמִשְׁתַּיֵּיר מִן מִנְחָתָא יְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹי קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין מִקָּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ: (ד) וַאֲרוּם תִּקְרֵיב קָרְבַּן מִנְחָתָא דְּמִתְאַפֵּי בְּתַנּוּרָא סְמִידָא גְּרִיצָן פַּטִּירִין וּפְתִיכֵן בְּמִשְׁחָא וּפַטִּירִין דְּמִשְׁחִין בְּמִשְׁחָא: (ה) וְאִין מִנְחָתָא עַל מַסְרִיתָא קוּרְבָּנָךְ סְמִידָא פְּתִיכָא בְּמִשְׁחָא פַּטִּיר תְּהֵי: (ו) רַסֵּק יָתָהּ רִיסּוּקִין וְתָרִיק עֲלָהּ מִשְׁחָא מִנְחָתָא הִיא:
(ז) וְאִין מִנְחַת מַרְתְּחָא קָרְבָּנָךְ סְמִידָא רַתִּח בְּמִשְׁחָא תִּתְעֲבִיד: (ח) וּתְהַגְּעֵל יַת מִנְחָתָא דִּתְתַּעְבַּד מִן סְמִידָא וּמִשְׁתָּא תְּאַלֵּין לְקֳדָם יְיָ וִיקָרְבִינַהּ נַבְרָא דְּמַיְיתֵי יָתָהּ לְוַת כַּהֲנָא וְכַהֲנָא יַמְטִינַהּ לְמַדְבְּחָא: (ט) וַיַּפְרֵישׁ כַּהֲנָא מִן מִנְחָתָא יַת שְׁבַח אַדְכַּרְתָּהּ וַיַּסֵּק לְמַדְבְּחָא קוּרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: (י) וּמַה דְּמִשְׁתַּיֵּיר מִן מִנְחָתָא יְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹי קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין מִקָּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ: (יא) כָּל מִנְחָתָא די תִקְרְבוּן קֳדָם יְיָ לָא תְתַּעְבִּיד חֲמִיעָא אֲרוּם כָּל חֲמִיר וְכָל דְּבַשׁ לָא תַקְרְבוּן מִנֵּיהּ קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ: (יב) קָרְבַּן שִׁירוּיָיא תַּקְרְבוּן יָתְהוֹן קֳדָם יְיָ דְּלֵהּוֹם בִּיכּוּרָיָיא חֲמִיר מִתַּקְרֵב וַחֲמָרֵי בּוּסָן בִּיכּוּרֵי אִבָּא עִם דּוּבְשִׁיהּ מִתְקְרֵב וַיְיבָלוּן יַתְהוֹן כַּהֲנַיָּא בְּרַם לְמַדְבְּחָא לָא יִתַּסְקוּן לְאַתְקָבָּלָא בְּרַעֲוָא: (יג) וְכָל קוּרְבַּן מִנְחָתָךְ בְּמִלְּחָא תִּמְלַח וְלָא תְּבַטֵּל מֶלַח קְיָם אֱלָהָךְ מֵעַלּוֹי מִנְחָתָךְ מִטּוּל דְּעִשְׂרִין וְאַרְבָּעָא מוֹדַבְּרָא דְּכַהֲנַיָּא אִתְגְּזַרוּ בְּקָיְמִים מִילְחָא בְּגִין כֵּן עַל כָּל קָרְבָּנָךְ תַּקְרִיב מִלְּחָא: (יד) וְאִין תִּקְרֵב מִנְחַת בְּכוּרִין קֳדָם יְיָ מִדַּבְרַב קְלִי בְּנוּרָא קַמַּח קְלִי וּפִירוּכִין תִּקְרַב יַת מִנְחַת בְּכוּרֵיךְ: (טו) וְתִתֵּן עֲלָהּ מִשְׁחָא וְתַשְׁוֵי עֲלָהּ לְבוֹנְתָא מִנְחָתָא הִיא: (טז) וַיַּסֵּק כַּהֲנָא יַת שְׁבַח אַדְכַּרְתָּהּ מִן פִּירוּכָיָיא וּמִטּוּב מִשְׁחָא עַל כָּל לְבוֹנְתָהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ:

ג (א) וְאִין נִכְסַת קוּדְשָׁיָא קוּרְבָּנֵיהּ אִין מִן תּוֹרֵי הוּא מִקְרַב אִין דְּכַר אִין נֻקְבָא שְׁלִים יַקְרִבִינֵיהּ: (ב) וְיִסְמוֹךְ יַת יְמִינֵיהּ בְּרֵישׁוּקָפָא עַל רֵישׁ קוּרְבָּנֵיהּ וְיַכְסִנֵיהּ טַבְחָא בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִדְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן כַּהֲנַיָּא יַת אַדְמָא עַל מַדְבְּחָא חָוֹר חָוֹר: (ג) וְיַקְרֵיב מִנְכְּסַת קוּדְשָׁיָא קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ יַת פְּרִיסוּתָא דְּתַרְבָּא דְּחָפֵי יַת כְּרִיסָא וְיַת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל כְּרִיסָא (ד) וְיַת תַּרְתֵּין כּוּלְיָין וְיַת תַּרְבָּא דְּעַלֵיהוֹן דְּעַל כַּפְלֵי וְיַת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא

דְּעַל

יונתן

(ה) כיון דאשלים וכד אשיב אדיידין בלביה וכו׳ פירוש כשהוקם המשכן היה משה ממשב בדעתו ודן בלבו קיים מאד קיומי. והוא ריבוייהו וכו׳ פי׳ שהיה משיחתו לפי שעה ונמקדש רק שלשה ימים כדכתיב היו נכונים לשלשת ימים ואעפ״כ לא היה באפשר לו לעלות על שקלתו כדכתיב ויקרא אליו מן האהל מכאן ואילך מועד שקדושתו לעולם וכו׳ וכאן קבל וכו׳ וכל זה דייק מויקרא ומשה לריך לקולתו ולא עייל בית מעמלו השל לכן הקיש המשכן כדי ליבנס בו אלא שהיה דן קיו כמזבח ולכן לא מלאו לבו לעלות עד יקראהו וק״ל (ג) מומרים אלמי אליליא פי׳ שלא לקבל קרבן מן הטובד עכו״ם ומה שלי אלמי אליליא דקדק וכיון למה שאמרז״ל בשביתים חולין דאלא לאחי הם נוטה קשיא ועי״ש כי אין כאן מקומו להאריך. מן בעיבא דכיא פי׳ מן בהמה מהולה ודיוקו כבש״ר ונם מ״ש ולא מן מיישה בעקא ליי מבקר ולאן בביבש״. (ד) בחוקפא ק״ל כדאיתא ב׳ אין דוחשין קמיצה בכל כמו בעינן: (ה) בנים מעבחיים כ״ל דהבחיעה כשיכה אפי׳ בזר אפי׳ בנים מעבחיים וכדפיבש״י ודיוקו מדלא כתיב לפני ה׳ אלא פני הפכבה. (ו) ויפבה וכו׳ בבר פיבשמי בפבשם לך לך: (ח) פריסוסא דהבבא פי׳ המלודה שהחלב מוכה בתוכה ולפי שהוא פרוש על הבלה קבוי פיל לו פריסוסא וכן לקמן פי׳ נ׳ ושם מוכיח מדכתיב בהדיא אמ״כ והחלב אלא משמע כדאמרן: (יד) בבש שמיביא וכו׳ פי׳ מן הקטני׳ ולריכא חולי׳ בגדולי׳ ולא קטני׳ בני יונה קטני׳ ולא גדולי׳ והכי הוא בשביתים חולין אמר רבא וכו׳ ודיוקו דקלא נקוט חולים דומי׳ דבני יונה: (טו) ויחזום מבבוש דומלך וכן ביירושלמי מבנוש ויעז׳ והוא כמו ויחזום בהחמלב לוחיות אחמ״ש ואל״ב הוא לשון המשבח מבא ג׳ דדמאי לחזום עלי ירק ופיבשו המפבים מלשון כריחה אלא מלאני לבי לחביהו כדכתיב ביומבן מעבי שבן מעיהו המתיבנאן בשבוך עין שם: (עז) זבוקפיה לפי הענין מובכם פיבוהו מקום ביעי הענוף ויש מביביה זשקיה וק״ל: בלקטיה הולך לשיעה בש״י לבבש בעולפה המעיים ולפי שהעוף אלקע בבל מקום אף מן הבזל לכן מבבש בלקטיה וק״ל: (ח) ויחלע לפי הענין הוא לשון ביקוע כמו שהולעת שהוא מנקב בעין וק״ל ויותר היה נראה לפרש שהוא כמו ויחלה שהוא לשון הסיכה כמו ונפל חילי בני כילאה בשמקבה חולין: (ב) ומן עוב מעמא פי׳ מקום שמחכבה בומנה: יש שבר אדבבה פי׳ המעומה מבה לאחוקי אם עלא בידו בגניב ולגזל וכו׳ כן הוא בחמ״ב ובש״י הביאו ב״כ: (ו) לבקיע יאם ליקוקין לשון לבוחיבו בעלי אלמוד בומקומות הבבה ליקוק אבבים ובדומה: (ח) דהחעבד מן קמידא פי׳ הבעשיים מהקולא והמבן ובדומה לריכים הבבה לאחוקי אחבים בדאמר כי מבשון בבמ״ל מבחום פ׳ בחוא מלו׳ ובפקל ליה מאלא משמע מיעוש כלומר אין עבין הבבה אלא הדומה לאלא והכי פירש״י וק״ל: ויקבינהו בבבא כפיבש״י ודיוקו עין: (יב) דלחים בבוליי״ם מביר וכו׳ ומאכי וכו׳ כל זה עיין בבש״י ומשם תבין: (יב) מעול דעשרין ולבבעא מוהבחא כי מבבוש ויחן ויהב והש״ב כ״ד מחבות כהונה בחנוכו בקיום בביים שבבה הבם לאהרן שהבבים

כבוחה

דְּעַל כּוּלְּהָא תַּעֲדִינָא: (ה) וְיִסְקוּן יְהוּדָה בְּנֵי אַהֲרֹן לְמַדְבְּחָא עַל עֲלָתָה דְּעַל
קִיסִין דְּעַל אִשְׁתָּא קָרְבַּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קֳדָם יְיָ: (ו) וְאִין מִן עָנָא קוּרְבָּנֵיהּ
לְנִכְסַת קוּדְשָׁיָא קֳדָם יְיָ דְּכַר אוֹ נוּקְבָא שְׁלִים יַקְרִיבִנֵּיהּ: (ז) אִן אִימַּר
הוּא מַקְרִיב יָת קוּרְבָּנֵיהּ וְיַקְרִיב יָתֵהּ לְקֳדָם יְיָ: (ח) וְיִסְמוֹךְ בְּרֵישׁוֹקְפָא יַד יְמִינֵיהּ
עַל רֵישׁ קוּרְבָּנֵיהּ וְיִכּוֹס יָתֵהּ טַבְרָא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִדְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן
יָת אַרְמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא חַוֹּר חַוֹּר: (ט) וַיְקָרֵב מִנְכְּסַת קוּדְשָׁיָא קָרְבָּנָא
קֳדָם יְיָ טוּב שׁוּבְנֵיהּ אֶלְיָא שְׁלִימְתָּא כָּל קְבֵיל דְּקוּרְנָא יַעֲבִיד יָתֵהּ יָת
פְּרִיסוֹהִי דְּתַרְבָּא דְּחָפֵי יָת כְּרִיסָא וְיָת כָּל כְּפָלֵי דְּתַרְבָּא דְּעַל כְּרִיסָא: (י) וְיָת
תַּרְתֵּין כּוּלְיָין וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵיהֶן דְּעַל כִּפְלֵי וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל
כּוּלְיָתָא יַעֲדִינָא: (יא) וְיַסְקִנֵּיהּ כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְחֵם קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ:
(יב) וְאִן מִן בְּנֵי עִזָּא קוּרְבָּנֵיהּ וַיַּקְרִיבִנֵּיהּ קֳדָם יְיָ: (יג) וְיִסְמוֹךְ יַד יְמִינֵיהּ
עַל רֵישׁוֹהִי וְיִכּוֹס יָתֵהּ טַבְרָא קֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִדְרְקוּן בְּנֵי אַהֲרֹן יָת
אַרְמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא חַוֹּר חַוֹּר: (יד) וַיַּקְרֵב מִנֵּיהּ קוּרְבָּנֵיהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ יָת פְּרִיסוֹהִי דְּתַרְבָּא דְּחָפֵי יָת כְּרִיסָא וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל כְּרִיסָא:
(טו) וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָין וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵיהֶן דְּעַל כִּפְלֵי וְיָת חַצְרָא
כַּבְדָּא דְּעַל כּוּלְיָתָא יַעֲדִינָה: (טז) וַיַּסְקִנֵּיהּ כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְחֵים קוּרְבָּנָא
לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא כָּל תַּרְבָּא קֳדָם יְיָ: (יז) קְיָם עָלָם לְדָרֵיכוֹן בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן
כָּל תַּרְבָּא וְכָל אֲדָם לָא תֵכְלוּן עַל נִבְּי מַדְבְּרָא יְתַקְרִיבוּ לְשָׁמָא דְּיְיָ:

ד (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר בַּר
נַשׁ אֲרוּם יְחֵיוֹב בְּשָׁלוּ מִכָּל פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא כְשָׁרִין לְאִתְעַבְּדָא וְיַעֲבֵד
מִן חַד מִנְּהוֹן: (ג) אִן כָּהֲנָא רַבָּא דְּמִתְרַבִּי בְּמִשְׁחָא יְחֵיוֹב בְּמִקְרְבֵיהּ
קָרְבַּן חוֹבַת עַמָּא דְּלָא כְּהַלְכָתֵיהּ וַיְקָרֵב בְּנִין חוֹבְתֵיהּ תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שְׁלִים
קֳדָם יְיָ לְחַטָּאתָא: (ד) וְיַעֵל יָת תּוֹרָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְקֳדָם יְיָ וְיִסְמוֹךְ
יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישׁ תּוֹרָא וְיִכּוֹס טַבְרָא יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ: (ה) וְיִסַּב כָּהֲנָא
רַבָּא דְּמִתְרַבִּי בְּמִשְׁחָא מִדְּמָא דְּתוֹרָא וְיַיְתֵי לְמַשְׁכַּן זִמְנָא לְקֳדָם יְיָ: (ו) וַיִטְמֹשׁ כָּהֲנָא
יָת אֶצְבְּעֵיהּ בְּאַדְמָא וְיַזֵּי מִן אַרְבַּע שְׁבַע זִמְנִין קֳדָם יְיָ לְקֳבֵל פָּרְגוֹדָא דְּקֹדֶשׁ
קֹדָשִׁין: (ז) וְיִתֵּן כָּהֲנָא מִן אַדְמָא עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא דְּבֻסְמָא קֳדָם יְיָ דִּי בְמַשְׁכַּן
זִמְנָא וְיָת כָּל אַדְמָא דְּתוֹרָא יֵישׁוֹד לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דְּעָלָה דִּי בִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא:
(ח) וְיָת כָּל תַּרְבָּא דְּתוֹרָא חַטָּאתָא יַפְרִישׁ מִנֵּיהּ יָת פְּרִיסוֹהִי דְּחָפֵי יָת כְּרִיסָא וְיָת
כָּל תַּרְבָּא דְּעַל כְּרִיסָא: (ט) וְיָת תַּרְתֵּין כּוּלְיָין וְיָת תַּרְבָּא דְּעַלֵיהֶן דְּעַל
כִּפְלֵי וְיָת חַצְרָא דְּעַל כַּבְדָּא עַל כּוּלְיָתָא יַעֲדִינָה: (י) הֵיכְמָא דְּמִתְפְּרַשׁ
מִתּוֹר נִכְסַת קוּדְשָׁיָא דִּיוֹבְדָן. וְיַתְפְּרִשׁוּן מִן אִינְרָא וּמִן עִזָּא. וִיסַקְּנִין כָּהֲנָא
עַל מַדְבְּחָא דְּעָלָה: (יא) וְיָת כָּל מִשַּׁךְ תּוֹרָא וְיָת בִּישְׂרֵיהּ עַל רֵישֵׁיהּ וְעַל
רִיגְלוֹי כְּנֵי גַוֵּיהּ וְרַעְיֵיהּ: (יב) וְיִפּוֹק יָת כָּל תּוֹרָא לְאַתַר דְּכִי תַּרְבָּא
לְמַשְׁרְיָיתָא לְאַתַר בֵּית מַישַׁד קִיטְמָא וַיְקוּד יָתֵהּ עַל קִיסִין בְּנוּרָא עַל אַתַר
בֵּית מַישַׁד קִיטְמָא יִתְוַקַּד: (יג) וְאִן כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁתְּלוּן וַיְתַכְּסוּ פִּתְגָּם
מִן מֹרְמֵי קָהֲלָא וְיַעְבְּדוּן בְּשָׁלוּ מִן חַד מִן כָּל פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא כְשָׁרִין
לְאִתְעַבְּדָא וְיִתְחַיְּבוּן: (יד) וְיִשְׁתְּמוֹדַע לְהוֹן חוֹבָתָא דְּאִתְחַיְּבוּן עֲלַהּ
וַיְקָרְבוּן קְהָלָא תּוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּאתָא וַיֵּיתוּן יָתֵהּ לְקֳדָם מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיִסְמְכוּן
(טו) וַיְסָמְכוּן תְּרֵיסַר סָבֵי כְּנִשְׁתָּא דְּמִתְמַנְּיָין אַמְרַכְּלִין עַל תְּרֵיסַר שִׁבְטַיָּא

יָת יַדֵּיהוֹן בְּרֵישׁוֹקְפָא עַל רֵישׁ תּוֹרָא וְיִכּוֹס טַבְרָא יָת תּוֹרָא קֳדָם יְיָ: (טז) וַיֵּעוֹל
כָּהֲנָא רַבָּא מִן אִדְמָא דְּתוֹרָא לְמַשְׁכַּן זִמְנָא: (יז) וְיִטְמוֹשׁ כָּהֲנָא אֶצְבְּעֵיהּ
מִן אַדְמָא וַיַּזֵּי מִנֵּיהּ שְׁבַע וַיְמַנֵּין קֳדָם יְיָ קֳדָם פָּרְגוֹדָא: (יח) וּמִן אַדְמָא
יִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא דְּקֳדָם יְיָ דִּבְמַשְׁכַּן זִמְנָא וְיָת כָּל אַדְמָא יֵישׁוֹד
לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא דְּעָלָה דִּבְתַרְע מַשְׁכַּן זִמְנָא: (יט) וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יַפְרִישׁ
מִנֵּיהּ וַיַּסֵּק לְמַדְבְּחָא: (כ) וַיַּעֲבִיד לְתוֹרָא הֵיכְמָא דְּעָבַד לְתוֹרָא דְּחַטָּאתָא
דְּכַדְנָא רַבָּא הֵיכְדֵּין יַעְבִּיד לֵיהּ וַיְכַפַּר עֲלֵיהוֹן כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבִיק לְהוֹן:
(כא) וְיִפּוֹק יָת תּוֹרָא לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָיתָא וַיְקוּד יָתֵהּ הֵיכְמָא דְּאוֹקִיד יָת
תּוֹרָא קַדְמָאתָא דְּכַנְשָׁתָא רַבָּא מְטוּל דְּיִשְׁתְּבוֹק חוֹבָן דְּיִשְׂרָאֵל בֵּיהּ וּכְרַם
חַטָּאת קָהָלָא הוּא: (כב) בְּיוֹמָא דְּרַבָּא בְּעָמָא יַחוֹב וְיַעְבּוֹד חַד מִן כָּל
פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ אֱלָהּוּתֵהּ דְּלָא כְשָׁרִין לְאִתְעַבְּדָא בְּשָׁלוּ וְיִתְחַיַּב: (כג) אוֹ
אִשְׁתְּמוֹדַע לֵיהּ חוֹבְתֵיהּ דְּחָב וַיֵּתֵי קוּרְבָּנֵיהּ צְפִיר בַּר עִזִּי דְּכַר שְׁלִים:
(כד) וְיִסְמוֹךְ בְּרֵישׁוֹקְפָא יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישׁ צְפִירָא וְיִכּוֹס יָתֵהּ טַבְרָא
בְּאַתַר דְּיִכּוֹס יָת עֲלָתָא קֳדָם יְיָ חַטָּאתָא הוּא: (כה) וְיִסַּב כָּהֲנָא מִן אַדְמָא
דְּחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא דְּעָלָה וְיָת אַדְמֵיהּ יֵישׁוֹד
לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא: (לא) וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ יַעְדֵּי הֵיכְמָא דְּאִתְעֲדֵי
תַּרְיָב מִעֲלוֹי נִכְסַת קוּדְשָׁיָא וְיַסֵּק כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא
קֳדָם יְיָ וְיִכַּפַּר עֲלוֹי כָּהֲנָא וְיִשְׁתְּבִק לֵיהּ: (לב) וְאִן אִימַּר יֵיתֵי קוּרְבָּנֵיהּ
לְחַטָּאתָא נוּקְבָא שְׁלִימְתָּא יֵיתְנֵיהּ: (לג) וְיִסְמוֹךְ יַד יְמִינֵיהּ עַל רֵישׁ
חַטָּאתָא וְיִכּוֹס יָתֵהּ לְחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דְּיִכּוֹס יָת עֲלָתָא: (לד) וְיִסַּב כָּהֲנָא מִן אַדְמָא דְּחַטָּאתָא בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְיִתֵּן עַל קַרְנָת מַדְבְּחָא
דְּעָלָה וְיָת כָּל אַדְמָא יֵישׁוֹד לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא: (לה) וְיָת כָּל תַּרְבֵּיהּ
יַעְדֵּי הֵיכְמָא דְּאִתְעֲדֵי תַּרְיָב אִמַּר נִכְסַת קוּדְשָׁיָא וְיַסֵּק כָּהֲנָא לְמַדְבְּחָא
לְמַדְבְּחָא עַל קוּרְבָּנֵיהּ דְּיֵי וְיִכַּפַּר עֲלוֹי כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵיהּ דְּחָב וְיִשְׁתְּבִק לֵיהּ:

ה (א) וּבַר נַשׁ אֲרוּם יְחֵיוֹב וְיִשְׁמַע קֹל אוֹמָאָה דְּלוּוֹט וְאִידוּ סָהִיד אוֹ
חָמָא חַד מִלְּעֵלָמָא דְּעָבַר עַל פִּתְגָּמֵי מוֹמָתָא אוֹ יָדַע בְּחַבְרֵיהּ דְּבָטֵיל
שְׁבוּעָא וּלְוֹט אִין לָא יְהֵוֵי וְיִקְבֵּל חוֹבֵיהּ: (ב) אוֹ בַּר נַשׁ דִּי יִקְרַב בְּכֹל
מִדְּעֵם דְּמִסְאִיב אוֹ בְּגֵיבְלָת חַיְוָא מְסָאֲבָתָא אוֹ בְּגֵיבְלַת בְּעִירָא מְסָאֲבָתָא
אוֹ בְּגֵיבְלַת רַחֲיָשׁ מְסָאֵב וְיִתְחַבֵּי מִנֵּיהּ וְהוּא מְסָאֵב וְיִקְרַב בְּכָל קוּדְשָׁיָא
וְיִתְחַיַּב: (ג) אוֹ אֲרוּם יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אִינְשָׁא לְכָל סוֹרְחֵיהּ דְּמִסְקָאֵב
בָּהּ וְיִתְחַבֵּי מִנֵּיהּ וְיִקְרַב בְּכָל קוּדְשָׁיָא וּמָן בְּרַר כְּדֵין אִתְגְּלֵי לֵיהּ וְאִידוּ
יָדַע דְּמִסְאֵב וְלָא אִידְכָּה וְיִתְחַיַּב: (ד) אוֹ בַּר נַשׁ אֲרוּם יוֹמֵי לְפָרְשָׁא
בִּשְׂפָתָיִן לְאַבְאָשָׁא אוֹ לְאֵטָבָא לְכָל נוֹן דִּיפָרַשׁ אִינְשָׁא לְדַהֲוָות וְלְדַעֲתִיד
לְמֵיתֵי בְּאוֹמָתָא וּמִשְׁקַר בֵּיהּ וְיִתְחַבֵּי מִנֵּיהּ וּמִבְּרַר דְּעָבַר אִיתְגְּלֵי לֵיהּ
וְאִידוּ

יונתן

מקומות דאם כל מקהל מעלו ומה יסיר הקומכים מ׳ לו ב׳ מלא דמנים. משל מזו דמיומו מכל מצוה ומצוה לחד ודון: (ה) דימעה קל רומלה דלומה וכו׳ מי׳. מצומה דקלבה וסכי דייקו בפיב קול מלא מין מלא מלא מצוה ומדציכמי׳. לו המא מר מעלמא דלם לו כלה מכלה לו מעב בעלמו לם לחד מן מולם שמנר על דבר מחייבים עליה מיסם לו ידע בחבירו מבטל שבועה ומלה ומומל: (ג) מובחים דמקמלב מ׳ מומלמו מבטעלו ומחלו כמוב מלומבים ומכלן מומכ מסיכם לחמון מיקר בב׳ וילל בלמלים יים מבמבנו בפסוק ולבנמס ומכם לקנים ומו׳ ומיים: ויקרב בכל קודמים מי מלכל בעומלה קדמים לו מכנם לומקדם: ומן בתר כדין לחבלי ליים מכי מחבנם למכבולין ולחמל בומ׳ מבם מכם המבנים ליחמו למכבולין מהוה מל מל הכל ומן מיכמי כלן מדם ומהדכין דכבי ליחמל מ״ק דמבמדכין מדכמיב זקני העדה מבמע מיומדים מבמדם ולא מ״ל לא כבבי ולא כבים דמד למוב מלמה ומד למוב המבם מין המומכים דדייק מדכמיב זקני העדה מבמע ליים זקני כל העדה ומכי מבומה ב׳ מבומה ביעמי כי המבע לבמל ומומב

לין

וְאוּדִי יָדַע דְּשָׁקַר וְלָא תַב וְאִתְחַיַּיב לַחֲדָא מִן אִילֵין: (ה) וַיְהִי אֲרוּם יְחוֹב
בְּחֲדָא מֵאִלֵּין וּבְרַר מִן חֲדָא וְיוֹדִי חוֹבָא דְּחַב עֲלָהּ: (ו) וְיֵיתִי יָת
קָרְבָּן אַשְׁמֵיהּ לְקֳדָם יְיָ מְטוּל חוֹבְתֵיהּ דְּחַב נוּקְבָא מִן עָנָא אֵיטַרְתָּא אוֹ
צִפִּירְתָּא דְּעִזֵּי לְחַטָּאתָא וִיכַפַּר עֲלוֹי כָּהֲנָא מִן חוֹבְתֵיהּ: (ז) וְאִין לָא
תְּאַרֵּעַ יְדֵיהּ לְמֵיסַת לְמֵיתְיָא אִימְרָא וְיֵיתִי יָת קָרְבַּן אַשְׁמֵהּ דְּחַב תְּרֵין
שַׁפְנִינִין רַבְרְבִין אוֹ תְּרֵין גּוֹזְלִין בְּנֵי יוֹנָא קֳדָם יְיָ חַד לְחַטָּאתָא וְחַד
לְעָלָתָא: (ח) וְיֵיתִי יָתְהוֹן לְוָת כָּהֲנָא וְיַקְרֵב יָת מָאן דְּאִתְבְּרַר לְחַטָּאתָא
בְּשִׁרְיוּהִי וְיַחֲזוֹם יָת רֵישֵׁהּ לְקִבֵּיל קְדָלֵיהּ וְלָא יַפְרֵישׁ רֵישֵׁהּ מִן קְדָלֵיהּ:
(ט) וְיַדֵּי מִן דַּם חַטָּאתָא עַל כּוֹתֶל מַדְבְּחָא וּדְאִשְׁתְּיָיר בְּאַרְעָא יִתְמְצֵי
לְיסוֹדָא דְּמַדְבְּחָא חַטָּאתָא הִיא: (י) וְיָת עוֹף תְּנָיִן יַעְבִּיד עֲלָתָא הִי
כְּהִילְכַת עוֹפָא דְּאִתְבְּחַר בְּשִׁרְיוּהִי לְחַטָּאתָא וְלָא כְּהִלְכַת חַטָּאתָא דְּתוֹרָא
וּדְאִימַּר בַּר עִזִּי וִיכַפַּר עֲלוֹי כָּהֲנָא מֵחוֹבְתֵיהּ דְּחַב וַיְשְׁתְּבַק לֵיהּ: (יא) וְאִין
לָא תְּאַרֵּעַ יְדֵיהּ בְּמֵיסַת לְמֵיתְיָא תְּרֵין שַׁפְנִינִין רַבְרְבִין אוֹ תְּרֵין גּוֹזְלִין בְּנֵי
יוֹנָא וַיֵיתִי יָת קוּרְבָּנֵי דְּחַב חַד מִן עֲשִׂרָא בְּתֻלַת סְאִין סְמִידָא לְחַטָּאתָא
לָא יְשַׁוֵּי עֲלָהּ מִשְׁחָא וְלָא יְהַן עֲלָהּ לְבוֹנְתָא אֲרוּם חַטָּאתָא הִיא:
(יב) וַיְיַתְּנִנָּהּ לְוָת כָּהֲנָא וְיִקְמוֹץ כָּהֲנָא מִנָּהּ מְלֵי קוֹמְצֵיהּ יָת שְׁבַח
אַדְכָּרְתָּהּ וַיְסַק לְמַדְבְּחָא עַל קוּרְבָּנֵיָא דַּיְיָ חַטָּאתָא הִיא: (יג) וִיכַפַּר עֲלוֹי
כָּהֲנָא עַל חוֹבְתֵיהּ דְּחַב מֵאִילֵּין וְיִשְׁתְּבִיק לֵיהּ וִיהֵי לְכָהֲנָא כְּמִנְחָתָא:
(יד) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (טו) בַּר נַשׁ אֲרוּם יְשַׁקַּר שְׁקַר וַיְחוֹב
בְּשֶׁלִּי וְיַרְחִנּוּ מִן קוּדְשַׁיָּא דַּיְיָ וְיֵיתִי יָת קוּרְבָּן אַשְׁמֵיהּ לְקֳדָם יְיָ דֻּכַּר
שְׁלִים מִן עָנָא בְּעִילּוּיֵהּ כְּסַף הִי כְּדָמֵי הַיָּנִית קוּדְשָׁא דְּאִתְרַחֲקוּ סְלָעִין
בְּסֶלְעֵי קוּדְשָׁא לְקָרְבָּן אַשְׁמָא: (טו) וְיָת רַגְיָית קוּדְשָׁא דְּחַב מִן קוּדְשָׁא
יְשַׁלֵּם וְיָת חוּמְשֵׁיהּ דְּרַמּוּי יוֹסֵף עֲלוֹי וְיִהַן יָתֵהּ לְכָהֲנָא וּכְרַם כָּהֲנָא
וְכַפַּר עֲלוֹי בְּדֻכְּרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִשְׁתְּבִיק לֵיהּ: (יז) וְאִין בַּר נַשׁ אֲרוּם יְחוֹב
וְיַעְבַּד חֲדָא מִכָּל פִּקּוּדַיָּא דַּיְיָ דְּלָא כְּשָׁרִין לְאִתְעֲבָדָא וְלָא יְדַע וְאִתְחַיַּיב
וְיִקְבֵּל חוֹבְיֵהּ: (יח) וְיֵיתִי דֻּכַּר שְׁלִים מִן עָנָא בְּעִילּוּיֵהּ לְאַשְׁמָא לְוָת
כָּהֲנָא וִיכַפַּר עֲלוֹי כָּהֲנָא עַל שְׁלוּתֵיהּ דְּאִישְׁתְּלִי וְהוּא לָא יְדַע וְחַב
וַיְשְׁתְּבִיק לֵיהּ: (יט) קוּרְבַּן אַשְׁמָא הוּא בָּל דְּאִתְרַחֵיב לְקָרְבָּן אַשְׁמָא
יְהֵי קוּרְבַּן לַאֲשָׁמָא לִשְׁמֵיהּ דַּיְיָ עַל חוֹבְתֵיהּ דְּחַב: (כ) וּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה לְמֵימָר: (כא) בַּר נַשׁ אֲרוּם יְחוֹב וְיִשְׁקַר שִׁקְרִין לְשׁוּם מֵימְרָא
דַּיְיָ וִיכַפֵּר בְּחַבְרֵיהּ בְּפִקְדוֹנָא דְּאַפְקִיד גַּבֵּיהּ אוֹ בְּשׁוּתָּפוּת יָדָא אוֹ
בְּגוּזְלָא אוֹ דְּיִטְלוּם יָת חַבְרֵיהּ: (כב) אוֹ אַשְׁכַּח אֲבִידָתָא וִיכַפֵּר בָּהּ
וְאִשְׁתְּבַע עַל שִׁקְרָא עַל חֲדָא מִכָּל דַּיְעַבִּיד אֵינָשָׁא לְאִתְחַיָּבָא בְּהוֹן:
(כג) וַיְהִי אִין יְחֵטֵי וְיִתְחַיַּיב וַיְתוּב וַיְהִיב יָת גְּזוּלָא דְּגָזַל אוֹ יָת עֲשִׁיָּא דִּי
עָשָׁא אוֹ יָת פִּקְדוֹנָא דִּי אֲתַפְקַד גַּבֵּיהּ אוֹ יָת אֲבִידָתָא דַּאֲשְׁכַּח: (כד) אוֹ
מִכָּל מַדְעָם דַּאֲשְׁתְּבַע עֲלוֹי לְשִׁקְרָא וְיַשְׁלֵם יְהִיבָה בְּרֵישֵׁיהּ וְחוּמְשׁ דְּמוֹי
יוֹסֵף עֲלוֹי לְמָרֵיהּ וְהוּא דְּיִלֵּיהּ יְתִנִנֵּהּ בְּיוֹמָא דְּיִקְרָא עַל חוֹבְתֵיהּ:
(כה) וְיָת קוּרְבַּן אַשְׁמֵיהּ יֵיתִי לְקֳדָם יְיָ דֻּכַּר שְׁלִים מִן עָנָא בְּעִילּוּיֵהּ

לַאֲשָׁמָא לְוָת כָּהֲנָא: (כו) וִיכַפֵּר עֲלוֹי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתְּבִיק לֵיהּ עַל
חֲדָא מִכָּל דַּיְעַבִּיד לְאִתְחַיָּבָא בָּהּ:

ו (א) וּדְבַר וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) פַּקִּיד יָת בְּנוֹי
לְמֵימַר דָּא אוֹרַיְיתָא דַּעֲלָתָא דְּאַתְיָא לְמִתְבְּעָרָא עַל תִּרְדְּמוֹדֵי לְבָא הִיא
עֲלָתָא דִּמְתַעְבְּרָא בְּעֲלָתָא בְּטִוּרָא בְּסִינַי וְקַיְמָא עַל אֲתַר בֵּית יְקוּדְתָּא
עַל מַדְבַּח כָּל לֵילְיָא עַד צַפְרָא כְּרַם אִישָׁתָא דְּמַדְבְּחָא תֵּהֵי יוֹקְדָא בֵּיהּ:
וְיִלְבּוֹשׁ כַּהֲנָא לְבוּשִׁין דְּבוּץ וַאֲוִרְקְטִין דְּבוּץ יִלְבּוֹשׁ עַל בְּשְׂרֵיהּ וְיַפְרֹשׁ
יָת קִיטְמָא דְּתֵיכוּל אִשְׁתָּא יָת עֲלָתָא עַל מַדְבְּחָא וִישַׁוֵּינֵיהּ בְּצִטַּר מַדְבְּחָא:
(ד) וְיִשְׁלַח יָת לְבוּשׁוֹי וְיִלְבַּשׁ לְבוּשִׁין חוֹרָנִין וִיתַנְפַּק יָת קִיטְמָא לְמַבְּרָא
לְמִשְׁרְיָתָא לַאֲתַר דְּכִי: (ה) וְאִישָׁתָא עַל מַדְבְּחָא תֵּהֵי יוֹקְדָא בֵּיהּ לָא תִיטְפֵי
וְיַלְפֵּי עֲלֵהּ כָּהֲנָא אָעִין בְּצַפְּרָא בְּצַפְּרָא עַד אַרְבַּע שְׁעִין דְּיוֹמָא וִיסַדַּר עֲלֵהּ
עֲלָתָא וְיַסִּיק עֲלֵהּ תַּרְבֵּי נִכְסַת קוּדְשָׁיָא: (ו) אִישָׁתָא תְּדִירָא תֵּהֵי יוֹקְדָא
עַל מַדְבְּחָא לָא תִיטְפֵי: (ז) וְדָא אוֹרַיְיתָא דְּמִנְחָתָא דְּיִקְרְבִין קֳדָם יְיָ בְּנֵי אַהֲרֹן
כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ לְקֳדָם מַדְבְּחָא: (ח) וִיפְרֵישׁ מִנַּיהּ בְּקוּמְצֵיהּ מִן סְמִידָא
דְּמִנְחָתָא וּמִן טוּבְהּ עַל כָּל לְבוֹנְתָא דְּעַל מִנְחָתָא וְיַסִּיק לְמַדְבְּחָא לְאִתְקַבָּלָא
כְּרַעֲוָא שְׁבַח אַדְכָּרְתֵּהּ קֳדָם יְיָ: (ט) וּמַה דְּמִשְׁתַּיְּרָא מִינַּהּ יֵיכְלוּן אַהֲרֹן
וּבְנוֹי פַּטִּירִי תִּתְאֲכֵל בַּאֲתַר קְדִישׁ בְּדֵרַת מַשְׁכָּן זִמְנָא יֵיכְלוּנָהּ: (י) לָא
תִתְאֲפֵי חֲמִיעָא חוּלְקְהוֹן מִן מֵיתַר מִנְחָתָא דִּיהַבִית לְהוֹן מִקְרְבָּנֵי קֻדְשִׁין קוּדְשִׁין
הִיא הֵי כְּחַטָּאתָא הֵי כְּאַשְׁמָא: (יא) כָּל דְּכוּרָא בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֵיכְלִינָהּ קְיָם
עָלַם לְדָרֵיכוֹן מִקְרְבָּנַיָּא דַּיְיָ כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדַּשׁ: (יב) וּמַלֵּיל יְיָ עִם
מֹשֶׁה לְמֵימָר: (יג) דֵּין קוּרְבָּנָא דַּאֲהַרֹן וְדִבְנוֹי די יְקָרְבּוּן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמָא
דְּיִרְבּוֹן יָתֵהּ לְמִתְכַּן כְּהוּנְתָּא רַבְּתָא חַד מִן עֲשִׂרָא בְּתֻלַת סְאִין סְמִידָא
מִנְחָתָא פַּלְגּוּתָא בְּצַפְּרָא וּפַלְגּוּתָא בְּרַמְשָׁא: (יד) עַל מַסְרִיתָא בְּמִשְׁחָא וִיהָא
פְּתִיכָא תִּתְעֲבַד מְטַגְּנָא תְּעִיל וְתֵיתֵי מַרְסְקָא מִנְחַת רִיסְקִין תִּקְרַב לְאִתְקַבָּלָא
כְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: (טו) וְכָהֲנָא רַבָּא דְּמִתְרַבִּי בְּמִשְׁחָא וּכְרַם יְחוֹתוֹי מִבְּנוֹי
יְקוּמִין לְכַהֲנָן אִיתֵי יַעְבִּיד יְהָא קָיֵים עָלַם קֳדָם יְיָ גְּמִירָא תִּתְסְדַּר וְתִיתְסָק:
(טז) וְכָל מִנְחָתָא דְּכָהֲנָא גְּמִירָא תִּתְסְדַּר וְתִיהֲוֵי לָא תִתְאֲכֵל: (יז) וּמַלֵּיל
יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (יח) מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹי לְמֵימַר דָּא אוֹרַיְיתָא
דְּחַטָּאתָא בְּאַתְרָא דְּתִתְנְכַּס עֲלָתָא תִּתְנְכַּס חַטָּאתָא קֳדָם יְיָ קוֹדֶשׁ
קִדְשִׁין הִיא: (יט) כָּהֲנָא די מְכַפַּר בְּאוּרְיָא וְיֵכְלִינָהּ בַּאֲתַר קְדִישׁ תִּתְאֲכֵל
בְּדֵרַת מַשְׁכַּן זִמְנָא: (כ) כָּל די יִקְרַב בְּבִשְׂרָהּ וְיִתְקַדַּשׁ מִן אֻרְמְתָהּ
עַל לְבוּשָׁא דְּיִתֵּי עֲלֵהּ תִּתְחַיְּוֵר בַּאֲתַר קְדִישׁ: (כא) וְכָל מָאן דְּפָתַר
דְּסִתְבְּשַׁל בֵּיהּ יְתְבַּר מְטוּל דְּלָא יְבַשְּׁלוּן בֵּיהּ חוּלִי וְאִין בְּמָנָא דְּנְחָשָׁא
תִּתְבְּשַׁל וְיִסְתְּחֵף בְּנַרְגִּישְׁתָּא וְיִשְׁתְּטֵף בְּמַיִי: (כב) כָּל דְּכוּרָא בְּכָהֲנַיָּא
יִכּוֹל יְהֵי קוֹדֶשׁ קִדְשִׁין הִיא: (כג) וְכָל חַטָּאתָא דְּאִיתְעֵל מִן אַרְבְּעָה
לְמִשְׁכַּן זִמְנָא לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא לָא תִתְאֲכֵל בְּנוּרָא תִּתְוַקַּד:

ז (א) וְדָא אוֹרַיְיתָא דַּאֲשָׁמָא קֹדֶשׁ קִדְשִׁין הִיא: (ב) בְּאַתְרָא דְּיִכְסוּן
יָת עֲלָתָא יִכְסוּן יָת אֲשָׁמָא וְיָת אַרְמֵיהּ יִרְדּוֹק עַל מַדְבְּחָא חִוַּר חִוַּר

יונתן

לין לי מלא להגא לשמנר מין ס״ל לכל לפר יגעל האדם משבועה וכדפירש״י וקי״ל: (ה) נחדא מלרבעתי פילין וכו׳ עיכוס מאלו די דנכיס העלמם עדות והעלם טומאם בהמה ומכן והעלם טומאם אדם והעלם שבועם שוא. ונהר כן הכא. פירוס ולמ״ל הוא מוהא ומשתמע ומודה על עפמיו: (ו) סי כהלכם עומא וכו׳ פירוס במשמע אלמורם בחטאם העוף כדנה בגלם הפרשה ולא כמשמע הטאם דפר והיינו מה חטאם העוף ממול עיכם לף עולם העוף כן ומ״ל כדני ישמעאל וכ״ל בר שמעון במס׳ חולין דסביכא להו כמשמע הטאם העוף וע״ש: (עו) הי כדמי הינים קודשא וכו׳ פירוס שמין כמה היה שוה מה דלמהני מן הקדשים ויכלם עכנו ויוסיף שמיטים של שומא הפיל וכן משמע בפירש״י יעורין משם: (יז) כל דלמחייב לקרבן לשמא וכו׳. דקשה ליה מלי לשם הוא לשם לשם לגלה לדרשא כדדרש: (כא) דיעלום פי׳ בעריב כל לים בגיעל ולוהב בלע מקלא בגב מולמא: (כב) ויפמייב ויומי פיכוס שנשבע שלא ידע כלום והוא ידע ממלא שבער על שבועה: יש עליו די עלא מי׳ לו מיעץ לו דבר רע וכן הרגום יכופלני לו עלא יש מבניה: (כד) ביומא דהשא על מונגיה פי׳ ביום שמתקבע על עומוהי לשון גומא הוהא על הלשומום: (ג) לומבקבא על הכהוני לבא פי׳ שבא לבשר על הכהוני לב כדפיסא בויקרא דנה לין העולה גא לגלא על הכהוני לב ולמז דכתיב העולה על דומכם היה לא מהיה יחזקאל ל״ו. דמתבדא בעלמא בעולה בקיני קבא ליה מלו העולה פי׳ שבעונה כלי כמו עולם כל כמו קיני ע״ז מולם ה׳ הידוע וכן הוא בס״ב מנין לעולות הדורות שבעונים כלי ס״ל עולם תמיד העשיה בהר סיני וכו׳ ומביאו כש״י בפ׳ פנחס וז״ל היא העולה שהקריבו קודם מתן תורה דכתיב ויעשו

עולות וגו׳ ויקח משה מלי הדם וגו׳ ויעש בתנמות לף עולות הדורות שעונות כלי ולחדא פי׳ דכש״י (פס) היא העולה שהקריבו בימי מלוחים שם״ם בהר סיני: (ג) בלמר כמו בשבר פי׳ בגדי המזבח. (ה) בלבר עד ד׳ שעין פי׳ ד׳ שעות על היום ודיוק שזהו זמן בוקר כדדייקו בברכות פרק שבלא בשבר ועיין לעי׳ בפרשה בשלא שפוק ויקבו. (ה) ומן עובה פי׳ מעוב המנן דהיינו מקום שנתכבה המנן וכדפירש״י ודיוקי עיין בזבחים. לשתקבלא בעשות שנם מזכרתה פי׳ שיהא מקובל ברצון עוב שנם לזכרתה לפני ה׳ וק״ל: (י) מן מוהר מנחתא פי׳ לפי׳ שיריים הנותרים מן המנחה לקוריס בהמן כדדייקינן בתמורות פרק בלום מלה לם שתמילו שיריה עובר בל״ת מנה״מ לעל ריש לקיש לעל קמא לא תאפה המן מלקם לפי׳ חלקם לא הלפה המן וכו׳: (יג) למיסמן בהונמא כבמה פי׳ ליומא הכהונה נדולה. חד מן עשרה וכו׳ פי׳ בס״ב מ׳ מן ונו׳ בג׳ קמין שם ז׳ דבעין: (עו) ובגם שמוסרי מבני לכהונה לם יקומו׳ פי׳ שהמן קודם לכהונה לם ממלא מקומו ועיין בפ׳ מלום הכי ליתא ביומא פ׳ בא לו מבני ישעם לוסה מלמד הבן קודם לכל לדם כשהוא ממלא מקום לבני ובמקא להו מלמד ימלא לם ידו וכן לכל ברכם ודבר שבקדושם בעולם כמ״ם המבדלי סוף פרק המובל בשם שבועת מהכ״ם ומ״ם בם מ״ם מפקחי ע׳ מופעים: (יב) די מבשל בלדמא פי׳ כמן מעושה עבודתו ומבשר בזריקת הדם והיינו דוקא בכלאי כדפיכש״י: (כא) יבשל בעול דלא וכו׳ פי׳ לכך יבשל כדי שלא יבלעו בו מולין ובדפיכש״י. ויבשמן כל דבר המעביר כחם לו שלודה קרוי פשון בגרגיסמא פי׳ בחמצה אחדמה ויש נוכשין ומביאים ויבשבע ויהיה מלשון ר״ב מפשבע בעשר לנוגעים כדפיהם בחמכם שבם וכן

(ג) וְיַת כָּל תַּרְבּוּהִי יִקְרַב מִנֵּיהּ יַת אֶלְיָא וְיַת תַּרְבָּא דְּחָפֵי יַת בְּנֵי גַוָּא:
(ד) וְיַת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָין וְיַת תַּרְבָּא דְּעֲלֵיהֶוֹן דְּעַל כִּפְלֵי וְיַת חַזְרָא דְּעַל כַּבְדָּא
דְּעַל כּוֹלְיָיתָא. יַתְעֵיתְהוֹן: (ה) וַיַּסִּיק יַתְהוֹן כַּהֲנָא לְמַדְבְּחָא קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ
אֲשָׁמָא הִיא: (ו) כָּל דְּכוּרָא בְּכַהֲנַיָּא יִכְלוּנָהּ בַּאֲתַר קַדִּישׁ יִתְאֲכֵל קֹדֶשׁ
קוֹדְשִׁין הִיא: (ז) כְּחַלְּתָא חַטָּאתָא הֵיכְדֵּין הַלְּכַת אֲשָׁמָא אוֹרַיְיתָא חָדָא
לְהוֹן כַּהֲנָא דִּי יְכַפַּר בֵּיהּ דִּילֵיהּ יְהֵי: (ח) וְכַהֲנָא דִּמְקָרֵיב יַת עוֹלַת גְּבַר
אוֹחֲרָן כְּשַׁךְ עָלְרָא דְּיִקְרַב לְכַהֲנָא דִּילֵיהּ יְהֵי: (ט) וְכָל מִנְחָתָא דְּתִתְאַפֵּי
בְּרַנּוּרָא וְכָל דְּתִתְעֲבַד בְּמַרְתְּפָא וְעַל מַסְרִיתָא לְכַהֲנָא דְּמִקְרַב יְהֵוֹן דִּילֵיהּ
יְהֵי: (י) וְכָל מִנְחָתָא פְּתִיכָא בְּמִשְׁח וְכַנְגְּבָא לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תְּהֵי גְּבַר
כְּאָחוֹי: (יא) וְדָא אוֹרַיְיתָא דְּנִכְסַת קֻדְשָׁיָא דִּי יִקְרַב קֳדָם יְיָ: (יב) אִן
עַל הוֹדָתָא יִקְרְבִנֵּיהּ וְיִקְרַב עַל נִכְסַת הוֹדְתָא גְּרִיצָן פַּטִּירִין פְּתִיכִין בְּמִשְׁח
וּיְהָא וַעֲרִיכִין פַּטִּירִין מְשִׁיחִין בְּמִשְׁח וַיְהָא וְקִמְחָא מְסֻגְנָא פְּתִיכָא בְּמִשְׁח
וַיְהָא: (יג) עַל גְּרִיצָתָא דִּלְחֵים חֲמִיעָא יִקְרַב קוּרְבָּנֵיהּ עַל נִכְסַת הוֹדַת
קֻדְשׁוֹי: (יד) וּמִקְרֵיב מִנֵּיהּ חַד מִכָּל קוּרְבָּנָא אַפְרָשׁוּתָא קֳדָם יְיָ לְכַהֲנָא
דְּזָרִיק יַת אֲדֵם נִכְסַת קֻדְשָׁיָא דִּילֵיהּ יְהֵי: (טו) וּבְשַׂר נִכְסַת הוֹדַת
קֻדְשׁוֹי בְּיוֹם קוּרְבָּנֵיהּ יִתְאֲכֵל לֵית אִפְשַׁר לְאַצְטָעָנָא מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא:
(טו) וְאִן נִדְרָא אוֹ נְדָבְתָא נִכְסַת קוּרְבָּנֵיהּ בְּיוֹמָא דְּיִקְרַב יַת נִכְסַת הוֹדָתֵיהּ
יִתְאֲכֵל וּבְיוֹם מָחָרָן וּמַה דְּמִשְׁתְּיַיר מִנֵּיהּ יִתְאֲכֵל בְּפַנְיָא: (יז) וּמַה
דְּמִשְׁתְּיַיר מִבְּשַׂר נִכְסַת קֻדְשָׁיָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא יִתּוֹקַד: (יח) וְאִן
וְיִתְאֲכֵל יִתְאֲכֵל מִבְּשַׂר נִכְסַת קֻדְשׁוֹי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה לָא יִתְרְעֵי מִן
דְּמִקְרֵב יְהֵיהּ לָא יִתְחַשֵּׁב לֵיהּ לְזַכּוּ פְּסִיל הֲוֵי וְאִנְשׁ דְּיֵכוֹל מִנֵּיהּ חוֹבֵיהּ
יְקַבֵּל: (יט) וּבְשַׂר קוּדְשָׁיָא דִּי יִקְרַב בְּכָל מְסָאֵב לֵית אִפְשַׁר דְּמִתְאֲכֵל
בְּנוּרָא יִתּוֹקַד וּבְשַׂר קֻדְשָׁא כָּל דְּיִדְכֵּי לְקֻדְשָׁא יֵיכוֹל בְּשַׂר קֻדְשָׁיָא:
(כ) וּבַר נַשׁ דְּיֵיכוֹל בְּבָרָא מִנְּכַסַת קֻדְשָׁיָא דְּמִתְקְרְבִין קֳדָם יְיָ וְשִׁתְּצִי בַּר נַשָּׁא הַהוּא
עָלוֹי וְיִשְׁתְּצֵי כַּר נְשָׁא הַהוּא מֵעַמּוֹהִי: (כא) וּבַר נַשׁ אֲרוּם יִקְרֵיב בְּכָל
מְסָאֵב בְּסוֹאֲבוּת אֲנָשָׁא אוֹ בְּבְעִירָא מְסָאֲבָא אוֹ בְּכָל שִׁקּוּץ מְסָאֵב
וְיֵיכוֹל מִבְּשַׂר נִכְסַת קֻדְשָׁיָא דְּמִתְקְרְבִין קֳדָם יְיָ וְשִׁתְּצִי בַּר נַשָּׁא הַהוּא
מֵעַמּוֹהִי: (כב) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (כג) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימַר כָּל תָּרֵב תּוֹר וְאִמַּר וְעִזָּא לָא תֵּיכְלוּן: (כד) וְתָרֵיב חֵיוָא
דְּמִתְקַלְקְלָא בְּשַׁעַת גִּיבְרָתָא וּדְמִית וּבְלָא בְּמוֹתָנָא וְתָרֵיב חֵיוָא תְּבִירָא
אִפְשַׁר דְּיִתְעֲבַד לְכָל עִבִּידְתָּא בְּרַם תָּרֵיב חֵיוָא דְּמִטַּבְּשָׁא יִתְבַּק עַל
מַרְבְּדָא וּמִיכַל לָא תֵּיכְלוּנֵיהּ: (כה) אֲרוּם כָּל דְּיֵיכוֹל תָּרֵיב מִן בְּעִירָא
דְּמִתְבַּשְׁרָא לְמִקְרַב מִנֵּיהּ קָרְבָּנָא קֳדָם יְיָ וְשִׁתְּצִי בַּר נַשָּׁא הַהוּא דְּיֵיכוֹל
יַת תָּרְבָּא מֵעַמּוֹהִי: (כו) וְכָל אַדְמָא לָא תֵּיכְלוּן בְּכָל מוֹתְבָנֵיכוֹן לְעוֹפָא
וְלִבְעִירָא: (כז) כָּל בַּר נַשׁ דְּיֵיכוֹל כָּל אֲדַם מִן דְּכָל חֵי וְשִׁתְּצִי בַּר נַשָּׁא
הַהוּא מֵעַמּוֹהִי: (כח) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (כט) מַלֵּיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר כָּל מַאן דְּמִקְרֵב יַת נִכְסַת קֻדְשׁוֹי קֳדָם יְיָ יֵיתֵיהּ בְּגַרְמֵיהּ
יַת קוּרְבָּנֵיהּ לְקֳדָם יְיָ מִן נִכְסַת קֻדְשׁוֹי: (ל) יְדוֹי יֵיתֵין יַת קוּרְבָּנֵיא דְּיְיָ
דִּי יַפְרֵשׁ מִנִּכְסַת קֻדְשָׁהּ יַת תַּרְבָּא שׁוּכְנוֹנֵיהָא דְּעַל חָדְיָא וְיַת חָדְיָא
כַּד מַחְסָדָא בְּחָרֵין עַלְעִין מִיכָא וְתָרֵין עַלְעִין מִיכָא לְקַבֵּיל אַפְּקוֹהָא. יְיַתְּנִנֵּיהּ
לַאֲרַקְמָא יְהֵיהּ אַרְקְמָא קֳדָם יְיָ: (לא) וְיַסֵּק כָּהֲנָא יַת תַּרְבָּא לְמַדְבְּחָא וְיִהֵי
חָדְיָא לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹי: (לב) וְיַת שַׁקָּא דְּיַמִּינָא מִן בַּרְתָּא וְעַד דְּרוֹעָא

(לג) כְּמָן דְּמִקְרַב יַת אֲדֵם נִכְסַת קֻדְשׁוֹהִי: (לד) אֲרוּם יַת חָדְיָא דְּמִתְנַפְנְפָא וְיַת שַׁקָּא
דְּאִתְרַם קֳדָם יְיָ מִן בְּנֵי אַהֲרֹן דִּילֵיהּ תְּהֵי שַׁקָּא דְּאִתְרָמָא וְיַת שׁוֹקָא דְּאִתְפְּרַשׁוּתָא נְסִבְיָת מִן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִן נִכְסַת קֻדְשׁוֹהִי וְיַתְּבִית יַתְהוֹן לְאַהֲרֹן כַּהֲנָא וְלִבְנוֹי לְקַיְּמָא עָלַם
מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (לה) דָּא רְבוּתָא דְּאַהֲרֹן וּרְבוּתָא. דִּבְנוֹי עַל כָּל אַחְוָתוֹהִי
לְיוֹאֵי דִּיכְלוּן מִקּוּרְבָּנֵיא דַּיְיָ בְּיוֹמָא דְּיִקְרְבוּן יַתְהוֹן לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ:
(לו) דְּפַקִּיד יְיָ לְמִנְיָנָן לְהוֹם בְּיוֹמָא דְּרַבִּי יַתְהוֹן מִגַּוֵּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם
עָלָם לְדָרֵיהוֹן: (לז) דָּא אוֹרַיְיתָא לְעֹלָה דְּאַתְיָא לְכַפָּרָא עַל הַרְהוֹרֵי
לִבָּא לְמִנְחָתָא וְלְחַטָּאתָא וְלְאָשָׁמָא וּלְאִשְׁלָמוּתָא וּלְנִכְסַת קֻדְשָׁיָא:
(לח) דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה בְּטוּרָא דְּסִינַי בְּיוֹמָא דְּפַקִּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְקָרְבָּא קוּרְבָּנֵיהוֹן קֳדָם יְיָ בְּמִשְׁכְּנָא דְּעָבְרוּ לֵיהּ כְּמִדְבְּרָא דְּסִינַי:
ח (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) קָרֵיב יַת אַהֲרֹן דְּאִתְרַחֵק עַל
עִסְרָא דְּעֵיגְלָא וְטוֹל יַת לְבוּשָׁיָא דְּפִקּוּדָהּ וְיַת מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא וְיַת
תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא וְיַת תְּרֵין דִּכְרִין וְיַת סַלָּא דְּפַטִּירָיָא: (ג) וְיַת כָּל כְּנִישְׁתָּא
כְּנוּשׁ לִתְרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא: (ד) וַעֲבַר מֹשֶׁה הֵיכְמָא דְּפַקִּיד יְיָ וְאִתְכְּנִישַׁת
כְּנִישְׁתָּא בְּעִשְׂרִין וּתְרֵין יוֹמִין לִירְחָא דְּאִדַּר לְתַרְעָא מִשְׁכַּן זִמְנָא:
(ה) וַאֲמַר מֹשֶׁה לִכְנִישְׁתָּא דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֶעְבַּד: (ו) וְקָרֵיב מֹשֶׁה
יַת אַהֲרֹן וְיַת בְּנוֹי וְאַסְחֵי יַתְהוֹן בְּמַיָּא: (ז) וְסַדַּר עָלוֹי יַת כִּתּוּנָא וְזָרֵיז יַתֵּיהּ
בְּקַמְטָרָא וְאַלְבֵּישׁ יַתֵּיהּ יַת מַעֲטַר מְעִילָא וְיַהֲב עָלוֹי יַת אֵיפּוֹדָא וְזָרֵיז יַתֵּיהּ
בְּרַמְיָין אֵיפּוֹדָא וְאַתְקַן לֵיהּ בֵּיהּ: (ח) וְשַׁוִּי עָלוֹי יַת חוּשְׁנָא וְסַדַּר בְּחוּשְׁנָא
יַת אוּרִיָּא וְיַת תֻּמִּיָּא: (ט) וְשַׁוִּי יַת מִצְנַפְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ וְשַׁוִּי עַל מִצְנַפְתָּא כָּל
קְבֵיל אַנְפּוֹי יַת צִיצָא דְּדַהֲבָא כְּלִילָא דְּקוּדְשָׁא הֵיכְמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה:
(י) וּנְסִיב מֹשֶׁה יַת מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא וְרַבִּי יַת מַשְׁכְּנָא וְיַת כָּל דְּבֵיהּ
וְקַדִּישׁ יַתְהוֹן: (יא) וְאַדֵּי מִנֵּיהּ עַל מַרְבְּדָא שְׁבַע זִמְנִין וְרַבִּי יַת מַרְבְּדָא
וְיַת כָּל מָנוֹי וְיַת כִּיּוֹרָא וְיַת בְּסִיסֵיהּ לְקַדָּשׁוּתְהוֹן: (יב) וְאָרִיק מִן מִשְׁחָא
דְּרַבּוּתָא עַל רֵישׁ אַהֲרֹן וְרַבִּי יָתֵיהּ כָּתַר דְּאַלְבְּשֵׁיהּ מְטוּל לְקַדָּשׁוּתֵיהּ:
(יג) וְקָרֵיב מֹשֶׁה יַת אַהֲרֹן וְיַת בְּנוֹי וְאַלְבֵּשִׁנּוּן כִּתּוּנִין וְזָרֵיז יַתְהוֹן קַטּוּרִין
וּבְבַשׁ לְהוֹן כּוּבְעִין הֵיכְמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה: (יד) וְקָרֵיב יַת תּוֹרָא
דְּחַטָּאתָא וְסָמְכוּ אַהֲרֹן וּבְנוֹי יַת יְדֵיהוֹן וַיַּנִּי יַת רֵישׁ תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא
דִּילְהוֹן: (טו) וּנְכַס מֹשֶׁה יַת תּוֹרָא וּנְסִיב מֹשֶׁה יַת אַדְמָא וִיהַב עַל קַרְנַת
מַרְבְּדָא חֲזוֹר חֲזוֹר בְּאֶצְבְּעֵיהּ וְרַבִּי יַת מַרְבְּדָא מִן כָּל סְפַק אֲגוֹם וְחָטוֹפִין
מְטוּל דְּחָשִׁיב בְּלִבְּיהּ דִּלְמָא נְסִיכָא סַרְכִּיָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַפְרָשׁוּתָא מִן
אָחוּהוֹן בְּאוֹנְסָא וְקָרֵיבוּ לְעַבְדַּת מַשְׁכְּנָא אוֹ דְּלְמָא הִשְׁתְּיֵרַת בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
דְּלָא הֲוָה בְּלִבֵּיהּ לְמֵיהַוֵּיהּ לְעִיבִּידְתָּא וְשָׁמַע קַל כְּרִיזָא וְאוֹסְתָּפִי וְאִיתֵי
בְּלָא צְבוּ מִטּוּל כֵּן דְּכִי יְהֵוֵי בְּאָדָם תּוֹרָא וַיַּת מוֹתַר אַרְבָּא אָרִיק לְיסוֹדָא
דְּמַרְבְּדָא וְקַדֵּישׁוּהִי לְכַפָּרָא עֲלוֹי: (טז) וּנְסִיב יַת כָּל תַּרְבָּא דְּעַל בְּנֵי גַוָּא
וַיַּת חֲצַר כַּבְדָּא וַיַּת תַּרְתֵּין כּוֹלְיָין וַיַּת תַּרְבֵּיהוֹן וְאַסִּיק מֹשֶׁה לְמַדְבְּחָא:
(יז) וַיַּת תּוֹרָא וַיַּת מוֹשְׁכָא וַיַּת בִּישְׂרֵיהּ וַיַּת רַעְיֵיהּ אוֹקַד בְּנוּרָא מִבָּרָא
לְמִשְׁרְיָתָא הֵיכְמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה: (יח) וּקְרֵב יַת דֻּכְרָא עֲלָתָא וְסָמְכוּ
אַהֲרֹן וּבְנוֹי יַת יְדֵיהוֹן עַל רֵישׁ דֻּכְרָא: (ט) וּנְכַס יַת דֻּכְרָא וּדְרַק
מֹשֶׁה יַת אַדְמָא עַל מַרְבְּדָא חֲזוֹר חֲזוֹר: (כ) וַיַּת דֻּכְרָא פְּסַג לְפַסְגּוֹי
וְאַסִּיק מֹשֶׁה יַת רֵישָׁא וַיַּת פַּסְגֵּיהּ וַיַּת תַּרְבָּא: (כא) וַיַּת בְּנֵי גַוָּא וַיַּת

ס"ומ דמכבלא וכו' קמא ליה מלי ומכל לא מהכלהו וכלי כמר נלמוד לא מהכל מלא נא לחמוטיעון דמלב של נהמה כמלה מלא בטלגיס לא בטעם מחיטה ולא לחמר מחיטה ישלה של המזבח והיה דוקא כשר לקרבן ולא יאכל ק"ל: (מ) כל לדם מן כל מי מ"ל מכל המי מעילו דם הדנים כמנטוק נמקים לחמר לקוט מעני מלחים עין כלחיתה נמעקה מולין ע' דם מחיטה נני דם דנים ודם שעל נני ככר וכו': (ל) דים מדיל כד ממחך פי' המזה ממחכים לוחו. ומרין מלעין נני לנעות ככמות נדמיאל ומלה מילעין נמומל וכנר פי' בנמנר נרלמים כי מילעין הן לנעות ומיש מני לנעות מנל זה ומן מנר נני: תקומה. מעקה לו לולר קרוי לתקומה ומלן פי' לנר מעקה דהיינו כשהלנעות קמוליס נו ומן מרגום של ומנגר מעקרנו ולחמנר לתקומים ומן הוא לנמן הגגו ע' המכלא לתקומה דדיקלא ומי'

דיגלה חליל במטי ואסיק משה ית כל דיקרא למדבחא עלתא היא
לאתקבלא ברעוא קדמוי הוא קדם יי היכמא דפקיד יי ית משה:
(כב) וקריב ית דיקרא תניינא דכר אשלמותא דשלים בכולא וסמכו
אהרן ובנוי ית ידיהון על ריש דיקרא: (כג) ונכס ית דיקרא ונסיב משה
מן אדמיה ויהב על חסחוס אודנא דאהרן דהוא גדירא דמיצעאה דאודן
ימינא ועל פירקא דידהון דימינא ועל פירקא מציעאה דריגליה ימינא:
(כד) וקריב ית בני אהרן ויהב משה מן אדמא על גדירא מיצעא
דאודניהון ימינא ועל פרקא מיצעא דידיהון ימינא ועל פרקא מיצעא
דריגליהון דימינא ורדק משה ית כל מוהר אדמא על מדבחא חזור חזור:
(כה) ונסיב ית תרבא וית אליתא וית כל תרבא דעל בני גיא וית חצר
כברא וית תרתין כוליין וית תרביהון וית שקא דימינא: (כו) ומסלא
דפטירא דקדם יי נסיב גריצתא פטירתא חדא וגריצתא דלחם פתיך
במשח חדא וערוך חד ושוי על תרבא ועל שקא דימינא: (כז) וסדר
ית כולא על ידי אהרן ועל ידי בנוי ואדים יתהון ארמא קדם יי:
(כח) ונסיב משה יתהון מעל ידיהון ואסיק על מדבחא על עלתא קרבן
אשלמותא הינון דשליטון בכולא מטול לאתקבלא ברעוא קדם יי:
(כט) ונסיב משה ית חדיא וארימיה ארמא קדם יי מדבר קורבניא
אתפרש למשה הוה לחולק הי כמא דפקיד יי ית משה: (ל) ונסיב
משה ממשחא דרבותא וכו אדמא דעל מדבחא ואדי על אהרן ועל
לבושוי ועל בנוי ועל לבושי בנוי עמיה וקדיש ית אהרן וית לבושוי וית
בנוי וית לבושי בנוי עמיה: (לא) ואמר משה לאהרן ולבנוי בשילו ית
בשר קורבניא בדודותא בתרע משכן זיקנא ותמן תיכלון יתיה וית
לחמא דבסל קורבניא היכמא דפקודית למימר אהרן ובנוהי ייכלוניה:
(לב) ומה דמשתיר בבישרא ובלחמא בנורא תוקדון: (לג) ומתרע
משכנא לא תפקון שובעא יומין עד יום מישלם יומי אשלמנותכון ארום
שובעא יומין יהוקם משכנא ויתפרק ויתקרב קורבנכון: (לד) הי כמא
דעבד וסדר ית סדר קורבניא ביומא הדין היכדין פקיד יי למעבד אתון
בתר יומי אשלמותא למיכפרא עליכון: (לה) ובתרע משכן זיקנא תיתבון
יומם ולילי שובעא יומין ותיטרון ית מטרת מימרא דיי ולא תמותון
ארום היכדין איתפקדית: (לו) ועבד אהרן ובנוי ית כל פתגמיא דפקיד
יי ביד משה:

סדר שמיני

ט (א) והוה ביומא תמינאה לרבות אהרן ובנוי יומם תמינאה
לאשלמותא הוא יומא קדמאה לירחא דניסן אקום משה ית משכנא
ולא פרקיה ולא שמיש תוב על גבי מדבחא בכן קרא משה לאהרן ולבנוי
ולסבי סנהדרי ישראל: (ב) ואמר לאהרן סב לך עיגל בר תורי לחטאתא
מטול דלא ישתעי עלך סטנא לישן תלתאי על עיסק עיגלא דעברתא
בחורב ובדם דבר לעלתא תיסב מן בגלל די ידבר לך ובוחתא דיצחק
דכפתיה אבוי כדיקרא בטור פולחנא תריהון יהון שלמין וקריב קדם יי:
(ג) ועם בני ישראל תמליל למימר סבו בדם איתון צפיר בר עזיז מטול
דסטנא מיתתיל ביה מטול דלא ישתעי עליכון לישן תלתאי על עיסק
צפיר בר עזי דנכיסו שבטוי דיעקב ורמיו ויהוה ועיבד יהוה לחטאתא
ועיגלא מטול דאשתעברתון לעיגלא ואמר בר שתיה מטול דיתבר
לכון וכוחא דיצחק דכפתיה אבוי הי כאימרא הריהון שלמין לעלתא:
(ד) ותור ואמרא לנכסת קודשא קדם יי מן בגלל דיתרעי בכון
ומנחתא כתיבא במשח ויתא ארום יומא דין איקר שכינתא דיי מתגלי
לכון: (ה) ואודרון אהרן ובנוי וקבל בני ישראל ונסיבו ית מה דפקיד
משה והייתיו לקדם משכן זיקנא וקריבו כל כנישתא וקמון מלב שלים
קדם יי: (ו) ואמר משה דין פתגמא דתעבדון אעברו ית יקרא בישא מן
לבכון ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתא דיי: (ז) והוה ביון דהתא אהרן
למדבחא בקרנוי מדמי לעיגלא איסתפי למיקרב לגביה בכן אמר ליה
משה אגיס מנרעך וקריב למדבחא ולא תסתפי ועיבד ית חטאתך וית
עלתך וכפר אמטולתך ואמטול עמא ועיבד ית קרבן עמא וכפר עליהון
הי כמא דפקיד יי: (ח) וקריב אהרן למדבחא בזריזותא ונכיס ית עיגלא
דחטאתא דידיה: (ט) וקריבו בני אהרן ית אדמא לותיה וקבל ארבעיה
באדם תורא ויהב על קרנת מדבחא וית שאר אדמא אריק ליסודא
דמדבחא וקדשיה למכפרא עלוי: (י) וית תריב וית כולין וית חצרא מן
כבדא מן חטאתא אסיק למדבחא הי כמא דפקיד יי ית משה: (יא) וית
בישרא וית משכא אוקיד בנורא מברא למשריתא: (יב) ונכס ית עלתא
ואקריבו בני אהרן ליה ית אדמא ורדקיה על מדבחא חזור חזור:
(יג) וית עלתא אקריבו ליה לפסגתא וית רישא ואסיק על מדבחא:
(יד) והליל ית בני גוא וית ריגליא ואסיק על עלתא למדבחא: (טו) וקריב
ית

יונתן

ופ׳ לוחר הדקל דים מפרשים לקביל מפקומא הוא כמו לעומם העלה פי׳ מרגוס לעומם
העלה קביל רקיעא כ״כ הגאון מהר״ר: (ג) דלמכתב פי׳ לכן לוח הטם ליקח לא להכן
שהיה ממכתב מהמבודה מעני עון הענל דלכ״כ מם מ״ל קח וגו׳ וכן הוא בת״כ: יח לבושיל
דמקידתך כמ״ש הלא הבגדים לסר ישמו: (ד) ולמכנסים כניסמא בכ״ג יומין וגו׳ עיין בכמ״י
עם׳ זו בלמהם ז׳ ימים קודם סקנת המשכן וכו׳ והקנת המשכן היה יום ל׳ דכ״ח ניסן
וח׳ ימי מילוים ממלא ממשיהם להכן ולכשמם בכ״ג ועיין בהכל״ם: (ז) מנגד כמו בלימא
לבוש העליון קרוי מנגד: (ח) וכני ימים בחר דלבנים הלא הפכם ויעמם לוחו ממנם
בנוי ל״ש בחר דלבנם לא מכם בוגו הלא בין כיסי עיניו כדמיכם״ י: (מו) וכני ים מדבחא
מכל סמם לנוס ומעופין פי׳ מיהר המזבח מכל סמם בזל ולוכם: מעול דמשיב בלבניה
פי׳ הרהר בלבו מעל לקחו קרני ומכל המה המוערים נעלו מרומה מעם בלוכם וקרבום
לעבודם המשכן לו מעל ימלא ביומכל מממנם מוכל הכרת הביאו הלא בבלוגו ומכם מלמר
ידבנו לבו לכן מיהר מכם המזבח וקר״ל: (כב) דכר המלמומא דשלים בכולא פי׳ ליל
המלוים נקרא שלמים מכלמיים בהם הכל כדביכמ״ י עמ״כ: (כג) המקום מודכם דלהכן
גדיכה דמגיעם פי׳ בדר המלעני מבהוזן ומ״ה בת״כ נבי מלוכם על מנוך יכול על מנוך דלהכן
על מנוך הלוזן לי על מנוך הלוזן יכול על הבגדים מבהוזן ת״ל על מנוך הם כיכה זהו בדר המלעני
וכן כהן על מרקת מיכנם על לבר המלעני: (לא) בדודוחיה פי׳ בסיכות הכבנים של מיכ בבר
דוד ביכמל ובגמרא הכבה כדומה: (לג) לכוס בובעא יומין יהוקם ויתפרק פי׳ בבעבעם ימי
המלוים היה מכם מעמיד המשכן בכל בוקר ומקריב קרבנות ומקומו ומעפקו ובמעיני
העמידו ולא מיכנו וקר״ל בנודע: (לד) היכדין פקיד ה׳ למיעבד בהר יומי המלמומא פי׳
כמו מעבד בדר עבודה וקרבנותיה מבימם מבעבה ומעם יום לסר כך כ״ג ביום הכפורים
שבימם ז׳ ובמעם יום לחד וכן הוא ביומא ע״ק בזלם יבוא להכן לל הקודם כמו שמעד
בעבנים המלוים עה להכן פיכם ז׳ ומעם יום ל׳ שמעה בבינו מעם לו כל מבעה כדי לחכנו
בעבודה לף לזוכות כ״ג עוכם ז׳ ומעם יום ל׳ וכו׳ ע״ם: (ל) לכנות פי׳ מעמה וכן
בת״כ מהוא יום מ׳ לקדושם להכן ובניו ומשיכומם היה בכ״ג בחדר כדמכנם לעיל מכשם
לו בני ומקבל העבדה ללמלומא פי׳ למילוים כדבכמ״. הוא יומא קדמא ליכמא דיכמן
לקיים מגז ולא מבקיים כ״ל דקודם לכן לקיים ובניק לוסו כדמי׳ לעיל מ׳ לו בנפקוק ומעפקם
וכן הוא בת״כ ומביהו כמ״ ומוכה בהדיא ממה מקבלא מעה ביום המעיני ולמר להכן קם
לך מבל ולא קבלומיד כמעמם הלא ז׳ ימים היה מעה מעמם ומו׳ ומעה ביום מ׳ מכיסה

על ידי לחכן לא מיכנו עוד׳ ולבני מנהדרין דכם מלא זקן ליבנא דמבמע לחני לבנין.
(ג) דלא ישמעי מלך מיעבא ליבנא מליחלי בהלחיתא בת״כ לאר מעה לחכן לחי לע״ש
מבהלכה המקום לכפר מל עומומיך לרך לחה ליחן לפוך פיו מל מען מלא חזוקו לפרוך
עד הלא מכנם למקרה מלא ישמלך בבולך למקרם ומה מנקבא ליבנא מליחלי כבל מיכמו
זה כאם מעמים ע״ם המעמה מהיה בנמבל שהוכב לה מלאם וכן מגילו הלקב״ע דף קי״ד:
(ד) ומעיו ימיה הוא לבון מכמה כן הוא כתב דבר מילוים ומדמי לעיגלא: (ה) בזריזותא
דייק מדמכיב לל המזבח לא לריך דבמ״מ דלמזבח קבב דמלים קלי הלא ע״ם מהיה
מהיילא מן המזבח כמודע לפ״ם קבב בזריזות וק״ל: (ו) ומבל לדבעיה וכו׳ מיכוס הלבמו
מבל בדם הבוכ ובם מבגל בדם ומה מבגל היהה נקבו מוכ לפי מהעבילה ב״ב מעמים בני מילים מבגל
ומבוה בבגל בדבמיב ומעבה לבם בגל מבבה ומבוה מבלמר מילמיו לם כבודם בהבנים מוכ
ולכך הבנם בהדם מולם כדי מיבם מוכ ויבבר על מעבה ומבוה מוכ וק״ל: (יד) והליל יז בני
בוזם מם המהבנם על ויבהן דבבה והלל ומבלר ויבהן ומויב לו ויבהי דבני הדם מייב
לומר בבייה ובני בבד מייב לבון מיוום ולמעם בני בבב לאו מייב לומר הלו מייהם לב
והליל מבמיקים ומבלים לוהו מהבלו ומבמו הלולים וכן בני בבר מייב לומר והליל כך
מלינו בהלמוד דהלבי בי מבהמ״ל: (טו) מה דבבר בלדם מיבלא דהבלבמ דילים פי׳
מבבר בדם בבייב מהו מבבר בדם מבל מבלם מלו זהו לבון ויהבלהו לי מהוי פי׳ מקלי לבהיבה
הדם מדבהיב בבלבון לבלי לי לי מהקבבה ומבהים הבי בהדיל לבמר ויקבב ויהבהיו הלא על
בהיבם הדם למזבח בעבל מלו בהבייל בת״ב בהדיל: (יז) בהלבם מלבא לקריב לבמעולים פי׳
בבבילו ולא ק״ל בהלי בהלי מבא מבניל בת״י בבבבא בת״ב בהדיל: (יח) ומבלבם בעולה בויקבל מהבי מעמי הדלה
דק״ל בבים הבל דילבינן מלבי מובה מבלמי נדבה ח״ב ילבינן נ״ב עולבלחובה מן נדבה ולא מלבייך
קבא מליה בדלהיבם בפ״ק דבילה ע״ם ודל״ב בבבבא ע״ם ודל״ב בבבבא ל״ל הלא בבבבא עולהו דקבב בבבילו
ועוד מעבה לבב דהילו בא בבבבא לבמר על עולה מובה מעבה בבבבה מעבה בבבילה ובבבבא כעולה
נדבה הל ילבינן מקבל דקבב ידו מל לבם דע׳ ויקבל בדבינב״ בבבה ח״ב בבבבא ל״ל
הלא לדבבה בדבבבנם ודהיים הבלה״ם עיין בו ובבבל בעבלבא היה בב״ג בהדב בבבבנם לעיל מבבבה
בבב בבלהון לבמר כלן בבבבא ג״ב דבב הבהון מבבילה לומר בהדיל בבלהון ולבב בבלהון
לילו בם לבבם בהדיל ולומר בבלהון הלא בבבבא דהיילו בבבבא הבלהון בהדיל מבילו:
(יז) לביר לבבבבה פי׳ מבילה בלולה בבבון והוא לבון בבבלא ע״ק דבבהים וע״ק דבולין
דבעי ל״ל לביר של מנהון וכו׳ ודיוק מדלא מיב בדלעיל בויבקל מבלבה ומבבבה ל״ל:

ב ומבם

יַת קָרְבַּן עַמָּא וּנְסִיב יַת צִפִּירָא דְּחַטָּאתָא דִּי לְעַמָּא וְנַכְּסִיהּ וְכַפַּר בְּאַרְמִיהּ
דְּצִפִּירָא הִי כְּמָא דְּכַפַּר בְּאַדֶם עִיגְלָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵהּ דְּקָרִיב בְּשִׁרְוַיָּא:
(טוז) וּקְרִיב יַת עֲלָתָא וְעָבְדָהּ כְּהִלְכַת עֲלָתָא דְּקָרִיב אַמְטוּלֵהּ: (יז) וּקְרִיב
יַת מִנְחָתָא וּמְלָא יְדֵיהּ מִנָּהּ וּנְסִיב מִנָּהּ צְרִיר אַרְכְּבָתֵהּ וְאַסִּיק עַל
מַדְבְּחָא בַּר מִן עוֹלַת צַפְּרָא: (יח) וְנְסִיב יַת תּוֹרָא וַיָת דִּיכְרָא נִכְסַת
קֻדְשָׁיָא דִּי לְעַמָּא וְאַקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן יַת אַרְכָּא לֵיהּ וּדְרַקְיֵהּ עַל מַדְבְּחָא
חֲזוֹר חֲזוֹר: (יט) וַיָת תַּרְבֵּיָא מִן תּוֹרָא וּמִן דִּיכְרָא אַלְיָתָא וּדְחָפֵי בְּנֵי גַוָּא
וְכוּלְיָתָא. וְחַצֵּר בְּבִדְא: (כ) וְשַׁוִּיוּ יַת תַּרְבֵּיָא עַל חֲדָיוָתָא וְאַסִּיק תַּרְבֵּיָא
לְמַדְבְּחָא: (כא) וַיָת חֲדָיוָתָא וַיָת שׁוֹקָא דְּיַמִּינָא אֲרִים אַהֲרֹן אַרְכָּא קֳדָם
יְיָ הֵיכְמָא דְּפַקִּיד מֹשֶׁה: (כב) וּפְרַס אַהֲרֹן יַת יְדוֹי לְקֹבֶל עַמָּא וּבְרִיכִנּוּן
וּנְחַת מִן מַדְבְּחָא בְּחֵדְוָא מִן דְּפָסַק לְמֶעְבַּד חַטָּאתָא וְעָלְתָא וְנִכְסַת
קֻדְשָׁיָא: (כג) וְבִיוֹן דְּאִתְעַבִּידוּ קוּרְבָּנַיָא וְלָא אִתְגַּלְּיַת שְׁכִינְתָא הֲוָה
אַהֲרֹן מִיבְחֵית וַאֲמַר לְמֹשֶׁה דְּלָמָא לָא אִתְרְעֵי מֵימְרָא דַּיְיָ בְּעוֹבְדֵי יָדִי
בְּכֵן עָלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְמִשְׁכַּן זִימְנָא וּעְלוּ עַל עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבָרְכוּ
וּבְרִיכוּ יַת עַמָּא וַאֲמַר וְקַבִּיל מֵימְרָא דַּיְיָ בִּרְעָיָא יַת קוּרְבָּנְכוֹן וְיִשְׁרֵי
וְיִשְׁבּוֹק עַל חוֹבֵיכוֹן וּמִן יַד אִתְגְּלֵי אֵיקַר שְׁכִינְתָא דַּיְיָ לְכָל עַמָּא:
(כד) וּנְפָקַת אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ וְאַכְלַת עַל מַדְבְּחָא יַת עָלְתָא וַיָת תַּרְבֵּיָא
וְחָמוּן כָּל עַמָּא וְאוֹדוּן וְאִתְרְבִיבוּ בְּצַלּוֹ עַל אַפֵּיהוֹן:

• (א) וּנְסִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא גְּבַר מַחְתִּיהִיהּ וְיַהֲבוּ בְהוֹן אֵישָׁתָא
וְשַׁוִּיאוּ עֲלֵהּ קְטוֹרַת בּוּסְמִין וּקְרִיבוּ קֳדָם יְיָ אֵישָׁתָא נוּכְרָתָא מִן תְּפֵין
מָה דְּלָא פְּקִיד יַתְהוֹן: (ב) וּנְפָקַת שַׁלְהוֹבִית אֵישָׁתָא מִן קֳדָם יְיָ בְּרַגְזָא
וְאִיתְקְפָלִינַת לְאַרְבַּעְתֵּי חוּטִין וְאָעֵלַת בְּנוֹ אַפֵּיהוֹן וְאוֹקִידַת יַת נְשָׁמָתְהוֹן בְּרַם
גּוּפֵיהוֹן לָא אִתְחָרְכוּ וּמִיתוּ קֳדָם יְיָ: (ג) וַאֲמַר מֹשֶׁה הוּא דְּמַלֵּיל יְיָ עִמִּי
בְּסִינַי לְמֵימַר בְּדַקְרִיבִי קֳדָמַי אֶנָא מִתְקַדַּשׁ מִשְׁכְּנָא דְּאִין לָא מִזְדַּהֲרִין
בְּעִיבִידַת קוּרְבָּנַיָא אוֹקִידִינוּן בְּשַׁלְהוֹבִית אֵישָׁתָא מִן קֳדָמוֹי מְטוּל דְּעַל
מֵיתָמֵי כָּל עַמָּא אִיתְיַקַּר וְשָׁבַע אַהֲרֹן וְשָׁתִיק וְקַבֵּל אַגַּר טַב עַל מִשְׁהוֹקֵיהּ:
(ד) וּקְרָא מֹשֶׁה לְמִישָׁאֵל וּלְאֶלְצָפָן בְּנוֹי דְּעוּזִיאֵל לְיוּחֵי חֲבִיבָא דְּאַהֲרֹן

(כב) ומתם מן מדבחא בחדוותא כבי ליתם בתיב דיוק מדכתיב ויבד מעשות חטאתם וגו׳ מדהלי יכידהו בעפיים הקרבנות ע״מ סתים עליו עול בבד קודם שעייתם ולכן אמ״ב היה סתם מתנתה מקרבנותיו: (כג) מיבחית פי׳ בנהל. דלמא לא לתרעי פי׳ מעמ לא נתלה. בעובדי ידי פי׳ בעשה ידי. ולכו פי׳ והתפללו. ויברכו פי׳ ויתפיל. ויסבוק פי׳ ויעזוב וכל מקום שקום זה מגולל בדרש״ל על כל נדוסיהם לבך הסבלל ויהי נוסם וכן מכנם כאן ויהפ לעוס: (כד) ולתרכיבו גם מה שמינה הסרכנום כאן מכל אמר ויבלו היה דלא מימם מלא יכלו לבלים כבוד הסמיכה ולכן נבלו ולע״ז יהיה מלמון נוסל ונלוי מיכים ובדכתב בתבלהם ויפול על פניו מעולה הסביבה וזה ל״ש לבבם כאן דהא לתר להם עשה לתעביר הילתיב וילא כבוד ה׳ וכהתבינו ל״ב לעה נבלו לכן מכנם ולתרכיבו בלנו וכן מכנם הילובלמי והוא לשון הסתמרות ויכידה בתפלה מלמון לתכין מתיב דכתיבי כים ומלן ל״ל מיכדו בתפלתם בכתיבה ותסתמדים המעורב כיוונם בדולה כמו הטלינתם מיכים ומ״ש הסתמדים על זאת מיתם הנפילה ויכידה זו עליה היא לבניתון וק״ל: (ה) מיבמת מוכרתם מן סתיין פי׳ מן ביכייס כי הכנום לכיכיים הוא סתיין ומלה בזה דלא מימא בתקיבו תם זהה מעש מ״ו מעיז עתתר בהכנם נוכרתם לכן פי׳ נוכרתם מן סתיין לתוכרך שמה מנקבת זהה הוא ע״ם שלינו קודם מלא מקתם מגוב ולכן נקבא תם זהה: (ג) מלבוכים מיתמת פי׳ לתב תם ונעקת מג״ם כתיב ומלא תם ונמתתונים כתיב תם מה לתלן לתב דהא כתיב ותעקב מעמע מעתמלה היה לתב תף כתן היה לתב תם והודיעמו בודל הכם דתמ״ם לא נעכבו בוביסם לפי׳ בלבם תם בדול וק״ל: בתבז לעמבר לומר דיליף בג״ש כתן כתיב מלפני ה׳ ונאמר לתלן כי יצא הקצף מלפני ה׳ מה לתלן בוגז תף כתן בוגז ועי״ל דדכם מלפני ה׳ מעמע מ״ם בתוכם לפני הסם מל ה׳ והוא מלקים שהוא מדם הדין ומעמו יצא בוגז דהא בעמעה בתתים נזכר מלהים מתתלה ולכן נאמר מלינו לפני ה׳ וק״ל. לתכנעת מוטין פי׳ הנילון בתמלק לד׳ הוטין מל תם ונכנס ג׳ לב׳ מהיכי לעיהון כדתיתא בתנהדכין פי׳ ד׳ מיהום ג׳ הוטים מל תם יצתו מל תם מתלה לד׳ ג׳ בהוטמו מל זה וג׳ בהוטמו מל זה. ובוסיהן לא ליתהכבו פי׳ לא בתבהבו לשון יתכיך ומיים וכן מכיך מקי בל״ז ודייק מדכתיב לפני ה׳ מעמע דוקא לפני מהו ולא לפני כעם מנשמתם בכתבה ונופם קיים ומכל זה תם בגמנתא ע״ם: (ג) בדקריבי קרבי לבא מקדם מתכנת דייק מעם דכתיב לקר״ם ונמתי מלא כדמיכם: (ד) בנוי דעוזיאל ליוחי. גם כי בעקוח לא נזכר כם לויים הודיעונו זה מתכלן כלמד דכהנים ליתם מעמלין למתים מלא לוים וכן הוא כתיב בעקוח זה. ותקרובונון פי׳ ותקרבונון לתכיבו וקריבו ותקרבונון לתוקלונון דבלגלא פי׳ בתנימות נקלתים בל״ל (הלק) של בגזל וכן היא בתבגד׳ ודייק דהא דיוסוף לפני ה׳ מעמע לפני ולבנים בקרבי קדשים ומ״ב לתך הוסתו הילובלמי לבא לתם בגלאתר ויקרבו מלא מתולילתם לתוקלי: (ו) ביקיות ליתמת פי׳ בכתבה ודייק מדכתיב תמוהו ולמד מיהם מעב ולוכן בגמרא: (ז) וכל מדעם מרוי פי׳ כל מידי דמבכר. מנה דעבדו נגך דק״ל לא מתו בגיו של תהן מלא מבכנתו מתויי יין וק״ל: (יב) דלתמיהון בן יקידהתן דשתו כדמיכים״ (עז) מלא לפיכי לתקריבו ביומא הוא מלא׳ מעיכי מעלום נקבנו ביומא הוא וכדמבנים כמ״ב בתיב הלימוד מעיב זה בעיב נחמון מעלת זו מעלת מעיבי דכם זה מעיב מל ל״ה. ולוקידו מלמיהון וכו׳ בגלן מקום לתמוה קמה

יונתן

מהבנה בכן לתמיב הדבל קלם ולכמוב כל דעום המעבנים המלכיכים לבעביהם והנה מגלון מהולל״ד פי׳ ולוקידו מלמיהון מלגלון לתהן ומי בגיו הם מלמתן יהדיו מלבו המעיב ולכך קלף מעה מל מלמתן מלא מהתך הקוביא המעוכמים לכל מגין לפי פי׳ מלמיהון המלמה מעיבים מה בהיבלו לזה הדומק הקוביא המעוכמים לכל מגין לפי פי׳ מלמיהון המלמה מעיבים מה בהיב כמוב והנה מוכף לתן יסיד ולא כמיב נמבתו ומזה לעדו ודייקו ליומדם כי נמתיה וכי יהודם וכי מתעון ולביביהו דכ״ע הכי הוא ולא״ב לוך יפלוק מל כולהון ולבן מלמה דהא דמהבנם לוקידו מלמיהון מבינה לים דבלמע מלמתן מנמבו דדבים מעביר זה מעיב מתמון ומתמלה זה מעלם מעיבי ומן דבם זה מעיב דלים ומיד כמוב והנה מוכף מעמע מלמתן נמבתו ומה דכמיב הנה מוכף בלמון ימיד קלי מל מעה מדבלמו לא היה מלא מל לתד מהם ודייק המ״י דבלמע מלמתן נמבתו ולא נתלבו דק״ל כי נמתיה דלתר מעבי המתינות נמבתה וכיון מהמעה כן לבן נמבתו מלמתן כדמיכ״ב בתיב כי יהודם וכי מעעון לתרו מעבי המומלה בכתבו לדי מעבי המינות בנמבתו היה לו מלמתן ליתבה מעמע מזה דהתי דבבר מעבי לתיבו נמבתו בבתבו הוא דמלמתן בתעם נמבתו ותיב זו הבנבא מלמתן לבי המבנום דמלמתן נמבתו מעבי המינות דבביבה ליה דהא דלום מעה לתבול מלמינות מנבה דוקא ליה לבה מבלתר קבו לם המעבה לו מלמים כדכתיב מבך ומבך בנתר נמבו מזבמי מלמי בבי יבמתל לבל מעיבים לא נלעון מעום מעום לתבול מלמינות ובינה דבלי בלי ובינה דלא בלי לא בלי ומעה הבין מבמים מעם נמבתו בדין ל׳ דהיינו מעיב נמבתו מעבי מומלה מבנבע בו ולתר דהיינו מעיב ל״ם מעבי המינות הוא קדמי דומות ומבוכה לתבול מלמינות המלינתי דהיינו מעיב המם דבם לבביבתו מעבי מם נבבה לם מעבי המינות הוא מל קדמי מעם הוא ומומבים ולם מעבי המומלה מבי לא מיבינן דמבינן מבעיב המם היו מזבבים בו דבינן דבבים הוא מבלב נמעיב נמבתו והיינו דמבבנם והבע לעיבה דמעלתה די לעם והוא לתבתו דק״ל דדוקא דק״ל דדוקא מזה דבם ולא לבבל דמדבביב ולוהם נתן לבם לבלה עון העדם דהיינו דוקא מעיב מבא לבבר בל מעבה מעיב מבביבו הבנבים לבבי יעקב וכדמבבנם לעיל ומבעו יתיב פי׳ מבינו לם מבביבם בתומבם בים המם מבלבתו ולבן נמבתו בעון המם דבל עדם הם מעבה והיינו ל׳ מהבנבים מהיו נמבינם יוסף ונבינבל לבבי״ דזהו הבה מבבר מעיב המם דמעיב דל״ם בים מבבר מל מעיבע לם בבילבל בתולין ונמבבה מבועה והנם דמעיב נתבון ג״כ בים מבבר לבבים יוסף מ״ע לא בים מבבר בן מל מבע יהודה כדביבמ״ב בא׳. בבל ולבן מבבנם דקלי הדביבם מל מעלה המם ומל זה הביב לו מבבן הן הבום מקבינו מעלהם ומולבם וגו׳ מיבום ומם לבבם מבבבם מלינו מל מלא מבלבו לם מעלה המם הלא לא לבבבו לבבל מלמינות כי לם מלבים ומנבה ומעלה לא נתם והבי בבום מקבינו מעלה ומולם ומל זה לא בים ליומן לבבל מלמינות לם מבבי מקבבי המם הם מובבים זה מינו דמבילו קבבי המם הן מבוכים מקי״ו מבעבבו מבי ומה מבבבו מבי דק״ל לין מובלים לובם מלמינות מבלבבו לא מבלבי מלוני מבבו לי מבבי ומומבו לקבבים מהן מבוכים דמקון מלמינות דמה לי מבבי מעלה המם ומם לי מבבי מובים בזה וזהו דמבבנם מבי הלא מבבבו דמקון מלמינות לבבל מבבי מבינים כל דבן מעלה מ״ו כ״ם מעלה ולבך מבבנם מעלהם מבם בין מעלה המם בבים

הי כְּמָא דְּאִתְפַּקְּדִית: (יט) וּמַלֵּל אַהֲרֹן עִם מֹשֶׁה הָא יוֹמָא דֵּין קְרִיבוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת קָרְבַּן חַטָּאתְהוֹן וְעָלְוָותְהוֹן קֳדָם יְיָ וַאֲרַע יְהִי סְקוֹל כְּאִילֵּין
בִּתְרִין בְּנֵי הֲלָא מְעַשְּׂרָא תְּגִיעָא אִתְפְּקִיד דִּי לָא לְמֵיכוֹל אֶכֶל מִינֵיהּ כָּל
דְּכֵן קָרְבַּן חַטָּאתָא וּמָה אִילוּ אִשְׁתְּלַיִת וַאֲכָלַיִת מִן קָרְבַּן חַטָּאתָא יוֹמָא
דֵּין אוֹף תְּרִין בְּנֵי דְּאִשְׁתְּיָרוּ הֲוָה לְהוֹן מִן דִּינָא דְּיִתְחַזְּקוּן דְּלֵית אֶפְשַׁר
דִּי שְׁפַר קֳדָם יְיָ: (כ) וּשְׁמַע מֹשֶׁה וּשְׁפַר קֳדָמוֹי וְאַפִּיק כְּרוֹזָא בְּמַשְׁרְיָתָא
לְמֵימַר אֲנָא הוּא דְּאִיתְעַלְּמַת הֲלָכְתָא מִנִּי וְאַהֲרֹן אָחִי אַדְכַּר יָתֵהּ לִי:
יא (א) וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימַר לְהוֹן לְבְנֵי אַהֲרֹן דְּיִזְהְרוּן
יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי טָעֲמוּן בְּדָכוּתָא מִיכָלְהוֹן וַיְתַפְּרְשׁוּן מִסּוֹאֲבוֹת תִּבְנֵי
סוּרֵי טְרֵיפָן: (ב) מַלִּילוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמֵימַר דָּא חַיְתָא דְּתִטְעֻנָּא
לְמִיכַלְהוֹן מִן כָּל בְּעִירָא דְּעַל אַרְעָא: (ג) כָּל דְּסָדִיקָא פַּרְסָתָא וּמַפְלֶגֶת
טְלִפִּין פַּרְסָתָא וּרְאִיתָ לַהּ קָרְנִין מַסְקָא פִּישְׁרָא בִּבְעִירָא יְתַהּ תֵּיכְלוּן:
(ד) בְּרַם יַת דֵּין לָא תֵּיכְלוּן מִגֵּוָא דְּמַסְקֵי פִּישְׁרָא וּסְדִיקֵי פַּרְסָתָא
דְּאִיתְחְלִיד מִגַּיסָאבְתָּא בְּרַם יַת גַּמְלָא אֲרֵי מַפִּיק פִּישְׁרָא וּפַרְסָתֵהּ לָא
סְדִיקָא מְסָאֵב הוּא לְכוֹן: (ה) וְיַת טְוִוזָא אֲרוּם מַפִּיק פִּישְׁרָא וּפַרְסָתֵהּ
לָא סְדִיקָא מְסָאֵב הוּא לְכוֹן: (ו) וְיַת אַרְנְבָא אֲרוּם מַפִּיק פִּישְׁרָא הוּא
וּפַרְסָתָא לָא סְדִיקָא מְסָאֲבָא הִיא לְכוֹן: (ז) וְיַת חֲזִירָא אֲרוּם סָדִיק
פַּרְסָתָא הוּא וּמְטַלֵּיף טְלִפִּין פַּרְסָתָא וְהוּא פִּישְׁרָא לָא פָּשַׁר מְסָאֵב הוּא
לְכוֹן: (ח) מִבְּשְׂרֵיהוֹן לָא תֵּיכְלוּן וּבְגִיבְלֵיהוֹן לָא תְּקָרְבוּן מְסָאֲבִין אִינוּן
לְכוֹן: (ט) יַת דֵּין תֵּיכְלוּן מִן כָּל דְּבַמָּיָא כָּל דְּלֵיהּ צִיצִין וְחַרְסְפִיתִין בְּיַמָּיָא
וּבְנַחֲלָיָא יַתְהוֹן תֵּיכְלוּן: (י) וְכָל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְחַרְסְפִיתִין בְּיַמָּיָא
וּבְנַחֲלָיָא מִן כָּל רִיחֲשָׁא דִּי בְמַיָּא שִׁיקְצָא הִינוּן לְכוֹן: (יא) וְשִׁיקְצָא יְהוֹן
לְכוֹן צִידֵיהוֹן וְרִעְדֵיהוֹן וּמִבְּשְׂרֵיהוֹן לָא תֵּיכְלוּן וְיַת נִיבְלֵיהוֹן תְּשַׁקְּצוּן וּמִן
הַגְּיָיתְהוֹן תִּתְרַחֲקוּן: (יב) כָּל דְּלֵית לֵיהּ צִיצִין וְחַרְסְפִיתִין בְּיַמָּיָא שִׁיקְצָא
הוּא לְכוֹן: (יג) וְיַת אִלֵּין מִינַיָּא תְּשַׁקְּצוּן מִן עוֹפָא דְּלֵית לְהוֹן צִיבְיָא
יְתִירָא וּדְלֵית לֵיהּ וַפְקָתָא וּדְקוּרְקְבָנֵיהּ! לֵיהוֹי מַקְלִיף לָא יְהַאֲכְלוּן שִׁיקְצָא
הִינוּן יַת נִישְׁרָא וְיַת עִזְיָא וְיַת בַּר גַּוְּא: (יד) וְיַת דַּיְיָתָא וְיַת דַּהְיָא טַרְפִיתָא
לְזַנְהּ: (טו) יַת כָּל עוֹרְבָא לְזַנְהּ: (טז) וְיַת בַּת נַעֲמָיָתָא וְיַת חַטְפִיתָא וְיַת
צִיפַּר שַׁחְפָא וְיַת בַּר נְצָצָא לְזַנְהּ: (יז) וְיַת צִיְירָא וְיַת שְׁלִינוּגָא מִן יָמָא
וְיַת קִיפּוֹפָא: (יח) וְיַת אוּחְיָא וְיַת קָקָא וְיַת שַׁרְקְרָקָא: (יט) וְיַת דַּיְיָתָא
חִיוָרְתָא וְאַכְמָתָא לְזַנְהּ וְיַת נַגַּר טוּרָא וְיַת טַרְפִיתָא: (כ) וְכָל רִיחֲשָׁא
דְּעוֹפָא דְּמַהֲלִיךְ עַל אַרְבַּע זָנֵי דַּיְיבֵי וְזָנֵי אוֹזְפֵיהּ וְזָנֵי זְיוֹרֵי שִׁיקְצָא הוּא
לְכוֹן בְּרַם דּוּבְשָׁא דְּזִיבוֹרָא יְהַאֲכְלוּ: (כא) בְּרַם יַת דֵּין תֵּיכְלוּן מִן כָּל
רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא דְּמַהֲלִיךְ עַל אַרְבַּע כָּל דְּאִיתּ לֵיהּ קַרְסוֹלִין כְּלָעֵיל לְרִיגְלוֹי
לְמִישְׁרַנּ בְּהוֹן עַל אַרְעָא: (כב) יַת אִלֵּין מִינַיָּא מִנְּהוֹן תֵּיכְלוּן יַת גּוּבָאי
לְזַנְיֵהּ וְיַת רִשְׁעָא לְזַנְיֵהּ וְיַת נִיפוֹלָא לְזַנְיֵהּ וְיַת כַּרְוָבָא דְּהִיא נַהוֹנָא לְזַנְיֵהּ:
(כג) וְכָל רִיחֲשָׁא דְּעוֹפָא דְּלֵיהּ אַרְבַּע רִיגְלִין שִׁיקְצָא הוּא לְכוֹן:
(כד) וְלְאִלֵּין תִּסְתָּאֲבוּן כָּל דְּיִקְרַב בְּנִבְלְתְּהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(כה) וְכָל דְּיוֹסִיט מִן נִבְלְתְּהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(כו) לְכָל בְּעִירָא דְּהִיא סְדִיקָא פַּרְסָתָא וְטְלִפִין לַיְתָהּ מְטַלָּפָא וּפִשְׁרָא
לֵיתָהּא מַסְקָא מְסָאֲבִין הִינוּן לְכוֹן כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יְהֵי מְסָאֵב: (כז) וְכָל
דְּמְטַיֵּיל עַל יְדוֹי בְּכָל חַיְיָתָא דְּמְהַלְּכָא עַל אַרְבַּע מְסָאֲבִין הִינוּן לְכוֹן כָּל
דְּיִקְרַב בְּנִבְלְתְּהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (כח) וּדְיוֹסִיט יַת נִבְלְתְּהוֹן
יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא מְסָאֲבִין הִינוּן לְכוֹן: (כט) וְדֵין לְכוֹן
דְּמְסָאֵב דְּמִיהּ וּמַשְׁכִּיהּ וּכְשָׁרֵיהּ בְּרִיחֲשָׁא דְּרָחִישׁ עַל אַרְעָא כְּרִבּוּשָׁקָא
וַעֲכַבְּרָא אוּכְמָא וְסַמּוֹקָא וְחִיוָרָא וְהַדְרוֹנָא לְזַנּוֹי: (ל) וּמִינְקָת חִיוָיָא וְכַחְיָא
וּשְׁמָמִיתָא וְקִיצוֹנָא וְסַלְמַנְדְּרָא: (לא) אִלֵּין תַּמְנַיָּא מִינַיָּא דְּמְסָאֲבִין לְכוֹן
בְּכָל רִיחֲשָׁא כָּל דְּיִקְרַב בְּהוֹן וּבְכוּשְׁבֵיהוֹן וּבְאַדְמֵיהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד
רַמְשָׁא: (לב) וְכָל מִדְּעַם דְּיִפּוֹל עֲלוֹי מִנְּהוֹן בְּמוֹתְהוֹן דְּאִיבְרָיָא דִּידְהוֹן
דְּאִיתְפְּשַׁח מִנְּהוֹן יְהֵי מְסָאֵב עַד כָּל מָאן דְּקוֹסָא אוֹ לְבוּשׁ אוֹ צְלָא אוֹ
שַׁק כָּל מָאן דְּיִתְעְבִיד בְּהוֹן עִיבִידְתָּא בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי יִתְעֵל וְיְהֵי
מְסָאֵב לְבָל צְרוֹךְ עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי: (לג) וּמָאן דְּפָחַר דְּיִפּוֹל מִנְּהוֹן לְגַוֵּיהּ
כָּל מָאן דִּי בְגַוֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב וְיָתֵיהּ תְּשַׁבְּרוּן: (לד) מִכָּל מֵיכְלָא דְּמִתְאֲכִיל
דִּי יֵיעֲלוּן עֲלוֹי מוֹי יְהֵי מְסָאֵב וְכָל מַשְׁקֵי דְּיִשְׁתּוּתֵי בְּכָל מָן יְהֵי מְסָאֵב:
(לה) וְכָל מִדְּעַם דְּיִפּוֹל מִנְּבִלְתְּהוֹן עֲלוֹי יְהֵי מְסָאֵב תַּנּוּרִין וְתַבְּתַיִן יִסְתְּרוּן
מְסָאֲבִין הִינוּן וּמְסָאֲבִין יְהוֹן לְכוֹן: (לו) לְחוֹד עֵינָוָן וְגוֹבִין בֵּית כְּנִישׁוּת
מַיָּין גַּבְעִין יְהֵי דְּכִי בְּרַם דִּי יְקָרַב בִּנְבִלְתְּהוֹן בְּגוֹ מַיָּא הָאִילֵּין יְהֵי מְסָאֵב:
(לז) וַאֲרוּם אִין יִפּוֹל מִנְּבִלְתְּהוֹן עַל כָּל זֶרַע זְרִיעוּנָא דִּי יִזְרַע
בְּגוּבֵיהּ דְּכִי הוּא: (לח) וַאֲרוּם אִין מִתְּהַיֵּב מוֹי עַל בֵּר זַרְעָא וְיִפּוֹל מִנְּבִלְתְּהוֹן
עֲלוֹי בְּרוּטְבֵהּ מְסָאֵב הוּא לְכוֹן: (לט) וַאֲרוּם אִין יִתְקְשַׁח אוּכְרָא וְיָמוּת
מִן בְּעִירָא דַּכְיָא דְּחַיָּיא לְכוֹן לְמֵיכוֹל יְקָרַב בִּנְבִלְתְּהוּ יְהֵי מְסָאֵב עַד
רַמְשָׁא: (מ) וּדְיֵיכוֹל מִנְּבִלְתְּהוּ יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא וּדְיוֹסִיט
יַת נִבְלְתְּהוּ יְצַבַּע יַת לְבוּשׁוֹי וְיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (מא) וְכָל רִיחֲשָׁא
דְּרָחִישׁ עַל אַרְעָא שִׁיקְצָא הוּא לָא יִתְאֲכֵל: (מב) כָּל דְּמְהַלֵּיךְ עַל מְעוֹי
וְכָל דְּמְהַלֵּיךְ עַל אַרְבַּע מִן חַיְיָא וְעַד גַּדֵּל דְּמַסְגֵּי רִיגְלִין בְּכָל רִיחֲשָׁא
דְּרָחִישׁ עַל אַרְעָא לָא תֵּיכְלוּנוּן אֲרוּם שִׁיקְצָא הִינוּן: (מג) לָא תְּשַׁקְּצוּן יַת
נַפְשָׁתֵיכוֹן בְּכָל רִיחֲשָׁא דְּרָחִישׁ וְלָא תִּסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן דִּילְמָא תִּסְתָּאֲבוּן פִּ"ן
בְּהוֹן: (מד) אֲרוּם אֲנָא יְיָ הוּא אֱלָהְכוֹן וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתְהֲווֹן קַדִּישִׁין אֲרוּם

קדיש

יונתן

שהיה לשעם וכין טעמם כ"ם שהיה לזוכות כיון דקדושי' כן דיומשכ וכן שביב נמשון ומי דלמה מכוויייסו בק"ו ממעשר ודו"ק היטב כי כל דבריו אלו מתפיני נמנו: (יט) מקול. הכנוס של לשון קקול. וכ"ם וקכאמו לשון. ויי"ע לי' מקלה. ומה אלו שמקליים פי' אלו מנגתי ומכלתי בשו"ב. אף כי בני וכו' דיק מדכמיב ומקרלתם אוהי כאלם משמע כי הים מיכע לו באלו כנאלו: ומכלתי ממו אם אכלתי מעלם היום: (כ) ומפיק כרוזא מוכ' פי' הוליש כרוז בנמנה ומאר מנמנלמה אלכה ממני ומאכן המכרוכי וכן הוא בכנה. ויי"ל מדייק מוייעב בעיניו משמע שמשה שמע וייעב בעיני אהכן ומשה ייעב לו בשה שהוליש כרוז וק"ל: (א) למיפל לאהן וכו' דעמו כדפיכש"י דש"ש לפרש דלאמר אלי לימכאל לאל כמיב דנכו אל בני ישראל אלא כדפ' וכ"ש בנבנה: די טעמון בדכותא פי' דאכלון בעיזכה שמני אכי פי' שמוה עשר עיביות המכר בשעמה: (ג) ודאים לה קרנין כ"ל אפילו מים כמו לני ויתמוד מים לאם קרנים גדולים וכדאנין בשרק בהמה המקנה ע"ש: (ד) דאסיליד ממעלנמה פי' המולד מעמלה ומכי ליהא בע"ק דבכותא לך אם זה מאכלו וגו' יש לך שהוא מעלה נכה ומעבים מכקה אלין לאם לוכל ולזה זה עיבור המולד מן המעמ וכו' ודייק דאל"כ ליכמוב הכא אך אם זה לא מאכלו ממעלי הגלה ומעמיקי מכקה לאמה לי אלא יש מעלה נכה ומעבקה מכקה בע"כ מעמ ומוא עבור הכולד מן המעמ כדאמרן: (כ) זמי דיבני יש מניהים יביבא ומומנים שהוא מין מולעם הגדילה בגנדי לאמר כדאיתא בגמרא מכק הטולם ומין לוכך דהכי פיכוהו דעמו עיש כמה מיכים זמי דיבני מיכוה מיני] מרלים מעיבנין עלמון יבנה ויליל ומומין כן כשבומים בחויב כמעומכים לכל וזמי מחמים כ"ל מיני לכעי' כי הכנוס של הלכעה אעלם מחמיאת וזמי זיבוכי פי' מיני דבוכים לשון נמרא בכמה דוכתי. בכם דומשמ וכו' דבכיו בנויים ע"ש נמרא פ"ק דבכוכים אם זה מאכלו וגו' מביל כ' מקינא מכן המוף מעמ לי אמה לוכל אבל אמה לוכל מם שמוף מעמ מעכיל ומיזב זה דבם הדבוכים וכו' לכן פירש ג"כ שהדבש היולא ממנו אינו בכלל מכן המוף: (כב) נוגאי רשונא רשונא ניפולא כולם הכי ליתא פי' אלו מציאות אמא

יונתן

דבר כי ישמעאל מכנה זה נוגין. אלעם זה רשן מכנל זה נפל. כבזונא מכנוס של ומקמוסם בחמאל בבכזונא. כדונא שביאל"ש. מנג זה נדיי: (כג) דמיה ומכים פי' דמו ועוכו ובאכו ודייק מדכמיב הם לאם המעמ כדאיתא בזנמים מכק קדמי מזבח: ובכבכל לוכמא וכו' בכי ליתא בנולין מכק הטול והכוכב לאמר מומאה בחולד ומומאה בעכבר מם חולדה כל שמנו מולדה לף מכבר כל שמנו מבבר הן לבנם אדומים לו שמוכה: (ג) ומיבקם מיוש י"ל מין מכן מיונקת מן מוויא. ובמא ומממיתם וכו' זה פשוט שהוא הכנוס של כם ושמנים יכול להיות המזכר במשלי שמנים בידים אמאם שהיא עבנים, ולאמרדא היא מין מכן הבבבל מבולדום אלם כמעבקין המנוד שבע בנים בעלי הדם: (לא) ומבוסיכון מיכוש בעזומיהם ובאדמיהון בדם אלכם וכדאיתא בשבם מכק שמוכה שבלים אלה המעמים לבבות אם שוכומיהם וכו' ע"ש: (לב) מדעם פי' וכל מאומה כמו כל מידי. דאמשמה לשון רש"ל משמ דקלא ומביינו שביהה וקלילה וה"ש בשמקנן אבר מהבהמה בחייה ה"ז מעשלה כבבלה ודייק כדאיתא בגמרא בפקוק זה בשם הכתוב מדבר לי בשמים הכי מיהתן לאוכל אם בן אמר הכי אבר בן המם לאוכל המם לאוכל בשלם אבר אוכל לאמר בן המם לאוכל אלא בשבר בן בפי. בשלבנעין קלוין דמוי יסבל לבב לוכמא הוריעבו מיעוד מקוה מ' קליים מים לעבילה: (לו) בבבלתהון בגו מיא וכו' פי' לפילו בתוך המים מעמ וכדפיכש"י דיוקו וק"ל בהבל כדאיתא בש"ב ולא דמי לאבן שמעבלה הטומאם מטומאתן ומגלה על העכור מלעמאן מקוה אין מגלאו (לז) יזדבע בגובים פי' ביבשה ואלו היו בשמה זביעבן במקוה לבים אם כן נמלא שם שמלים דאלוטין הוי ומקבלין טומאה ולכן מבנם ב"ב בחוכאתא פי' בדרך אבול שבני אדם הולכין שם ומייבשין הקבקע: (לח) יפמשם הוא לשון נמרא אם דיקלא שבינו לשון קלילה ומבינו לשון קלילה ודביקה דהיינו לפי הענין אם בקלן אבר מן המי ה"ז מעמאה ובני ליתא בגמרא אם נמה מדבר בחבר מבהמה אים וכדפיכש"י אלן דיוקי מדכמיב מן הבהמה משמע דקלי אל אבר וק"ל. דבית מדכמיב אשר לכם לאכלה משמע שבהמה מיהרה היא: (מג) מן חייה ועד מדל פיבוש מן הבהם מבבה בגלים זה בדל כדאיתא בחולין בבמה מקומות בהלמוד בבבי

קְדִישׁ אֲנָא וְלָא תִּסְתָּאֲבוּן יַת נַפְשָׁתְכוֹן בְּכָל רִיחְשָׁא דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא:
(מה) אֲרוּם אֲנָא הוּא יְיָ דְּאַסֵּיקִית פְּרִיקָן מִן אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מְטוּל
לְמִהְוֵי לָכוֹן לֵאלָהָא וְתִהְווֹן קַדִּישִׁין אֲרוּם קַדִּישׁ אֲנָא: (מו) דָּא הִיא גְּזֵירָה
אוֹרַיְיתָא דִּבְעִירָא וְעוֹפָא וְכָל נַפְשָׁת חַיְיתָא דְּרַחֵישָׁא בְּמַיָּא וּלְכָל נַפְשָׁא
דְּרַחֵישָׁא עַל אַרְעָא: (מז) לְאַפְרָשָׁא בֵּינֵי מְסָאֲבָא וּבֵינֵי דַּכְיָא בֵּינֵי חַיְיתָא
דְּמִיתְּכְשְׁרָא לְאִיתַאֲכְלָא וּבֵינֵי חַיְיתָא דְּלָא מִיתְּכְשְׁרָא לְאִיתַאֲכְלָא:

סדר תזריע

יב (א) וּדְבַר וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמֵימָר אִתְּתָא אֲרוּם תְּעַדֵּי וְתַלִּיד בּוּר דְּכַר וְתְהֵי מְסָאֲבָא שִׁבְעָא
יוֹמִין הֵי כְּיוֹמֵי רִיחוּק סְאוּבְתָּא הֵיכְדֵין תִּסְתָּאַב: (ג) וּבְיוֹמָא תְּמִינָאי
תִּשְׁתַּרֵי וּבְרָא יְהֵגֵּר בְּשַׂר עָרְלָתֵיהּ: (ד) וּתְלָתִין וְתַלְתָּא יוֹמִין רְצִיפִין תְּהֵי
כָּל דְּמָהָא דְּכֵינִין בְּרַם בְּכָל קוּדְשָׁא לָא תִקְרַב וְלֵבֵי מַקְדְּשָׁא לָא תֵיעוֹל
עַד זְמַן מִישְׁלַם יוֹמֵי דְּכוּתָהּ: (ה) וְאִין בְּרַת נוּקְבָא תִּלִיד וְתְהֵי מְסָאֲבָא
אַרְבְּסְרֵי יוֹמִין רְצִיפִין הֵי בְּרִיחוֹקָהּ וּבְחַמְיַסַר תְּשַׁתְּרֵי וְשִׁיתִין וְשִׁיתָא
יוֹמִין רְצִיפִין תְּהֵי עַל דְּמָהָא דְּכֵינִין: (ו) וּכְמִשְׁלַם יוֹמֵי דְּכוּתָא לְבְרָא אוֹ
לִבְרְתָא תֵּיתֵי אִמַּר בַּר שְׁנָא לְעָלָתָא וְגוֹזָל בַּר יוֹנָן אוֹ שַׁפְנִינָא לְחַטָּאתָא
לְתַרְעָא מִשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת כָּהֲנָא: (ז) וְיִקְרְבִינֵיהּ קֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עָלָהּ כָּהֲנָא
וְתִדְכֵּי מִבּוּעָא תְּרֵין דְּמָהָא דָּא הִיא אוֹרַיְיתָא דִּילִידְתָּא לְדִכַּר אוֹ לְנוּקְבָא:
(ח) וְאִין לָא הַשַּׂגַּת יָדָהּ הֵי כְּמִיסַת לְמִיתַּיְיָא אִמְרָא וְתִיסַּב תְּרֵין שַׁפְנִינִין
אוֹ תְּרֵין גּוֹזְלִין בְּנֵי יוֹנָן חַד לַעֲלָתָא וְחַד לְחַטָּאתָא וִיכַפַּר עָלָהּ כָּהֲנָא וְתִדְכֵּי:
יג (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) בַּר נַשׁ אֲרוּם יְהֵי בְּמִשַׁךְ
בְּסָרֵיהּ שׁוּעָא וְזִקְפָא אוֹ קְלוּפֵי אוֹ כְּתָמָא וִידֵי בְּמִשַׁךְ בְּשַׂרֵיהּ
לְמֵיכְתַּשׁ סַגִּירוּ וְיִתְיֵתִי לְוָת אַהֲרֹן כָּהֲנָא אוֹ לְוָת חַד מִבְּנוֹי
כָּהֲנַיָּא: (ג) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא יַת מַכְתְּשָׁא בְּמִשַׁךְ בְּשַׂרֵיהּ וְשַׂעֲרָא
בְּמַכְתְּשָׁא אֶתְהַפֵּךְ לְחִיוָּר וְחִזְוֵי דְּמַכְתְּשָׁא עַמִּיק מִן מִשַׁךְ בְּשַׂרֵיהּ
יַתִּיר מִמִּשַׁךְ בְּשַׂרֵיהּ מַכְתְּשׁ סַגִּירוּתָא הִיא וְיֶחֱמִנֵיהּ כָּהֲנָא וַיְטַאֵב יָתֵיהּ:
(ד) וְאִם בְּהַקִּי חִיוָּרְתָא כְּסִדְא הִיא בְּבְשַׂר בְּשַׂרֵיהּ וְעָמִיק לֵית חִזְוֵיהּ
לְמֵחְוַר מִן מִשְׁכָּא וּשְׂעָרַת לָא אִתְהַפֵּךְ לְחִיוָּר כְּסִדְא וַיְסָגֵר
כָּהֲנָא מַכְתְּשָׁא שַׁבְעָא יוֹמִין: (ה) וְיֶחֱמִנֵיהּ כָּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא
מַכְתְּשָׁא קָם כַּד הֲוָה לָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹנָא דְּמַכְתְּשָׁא בְּמִשָׁכָא וַיְסָגְרִינֵיהּ
כָּהֲנָא שַׁבְעָא יוֹמִין תְּנִינוּת: (ו) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא יָתֵיהּ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּנִינוּת
וְהָא עָבָא מַכְתְּשָׁא לָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹנָא דְּמַכְתְּשָׁא בְּמִשָׁכָא וַיְדַכֵּינֵיהּ כָּהֲנָא
קְלוּפֵי מְטַפְּלָא הוּא וְיַעֲבַע לְבוּשׁוֹי וְיִדְכֵּי: (ז) וְאִם הַלּוֹכֵי הַלִּיךְ פְּסִיוֹנָא
דְּקִילוּפֵי דְּמִיטַפְּלָא בְּבִשְׂרֵיהּ בָּתַר דְּאִיתְחֲמִי לְכָהֲנָא לְדַכְיוּתֵיהּ וְיֶחֱמֵי תְּנִינוּת
לְכָהֲנָא: (ח) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא וְהָא הַלִּיכַת פְּסִיוֹנָא דְּקִילוּפֵי מִיטַפְּלָא בְּמִשָׁכָא
וַיַטְאֵבִינֵיהּ כָּהֲנָא מְטוּל דְּסַגִּירוּתָא הוּא: (ט) מַכְתְּשׁ סַגִּירוּ אֲרוּם יְהֵי
בְּבַר נַשׁ וְיִתְיֵתִי לְוָת כָּהֲנָא: (י) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא וְהָא סוּמָא וְקִיפָא חִיוָּרָא
בְּמִשָׁכָא כְּעֻמַּר גָּקִי וְהִיא הַפְכַת שַׂעֲרָא לְמִחְוַר בְּקָרוּם בְּיַתְרָא וְרוּשַׁם
בִּישְׂרָא חַיְיָא בִּשְׂמָא: (יא) סַגִּירוּתָא עַתִּיקוּתָא הִיא בְּמִשַׁךְ בִּישְׂרֵיהּ
וַיַטְאֵבִינֵיהּ וַיְחַלְטִינֵיהּ כָּהֲנָא לָא יַסְגַּרִינֵיהּ אֲרוּם מְסָאֵב הוּא: (יב) וְאִין
מִסְגְּיָא תִּסְגֵּי סַגִּירוּתָא בְּמִשָׁכָא וְתַחְפֵּי סַגִּירוּתָא יַת כָּל מִשַׁךְ בִּישְׂרֵיהּ
מִרֵישֵׁיהּ וְעַד רִיגְלוֹי לְכָל חֵיזוּי דְּחַכְמִין עֵינוֹי דְּכָהֲנָא וּמִתְּחַוְּנִין בֵּין לִמְדַקְיָא
וּבֵין לִסְאָבְיָא: (יג) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא וְהָא חָפַת סַגִּירוּתָא יַת כָּל בִּישְׂרֵיהּ וְיַדְכֵּי
יַת מַכְתְּשָׁא כּוּלֵּיהּ אִתְהַפֵּךְ לְחִיוָּר דַּכִּי הוּא: (יד) בְּרַם בְּיוֹמָא דְּיִתְחַזֵּי
בֵּיהּ בִּישְׂרָא חַיְיָא דְּכֵיהּ יְהֵי מְסָאֵב: (טו) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא יַת בִּישְׂרָא חַיְיָא
וַיַטְאֵבִינֵיהּ מְטוּל דְּבִישְׂרָא חַיְיָא דְּכֵיהּ מְסָאֵב הוּא סַגִּירוּתָא הִיא: (טז) אוֹ
אֲרוּם יְהוּב בִּישְׂרָא חַיְיָא וְיִתְהַפֵּךְ לְחִיוָּר וַיְיָתֵי לְוָת כָּהֲנָא: (יז) וַיְחַמְיְנֵיהּ
כָּהֲנָא וְהָא אִתְהַפֵּךְ מַכְתְּשָׁא לְמִיחְוַר וְדַכֵּי כָּהֲנָא יַת מַכְתְּשָׁא דַּכִּי הוּא:
(יח) וּבַר נַשׁ אֲרוּם יְהֵי בֵּיהּ בְּמִשְׁבֵיהּ שִׁיחָנָא וְאִיתְסִי: (יט) וַיְהֵי בְּאַתַר
שִׁיחָנָא שׁוּעָא וְזִקְפָא חִיוָּרָא אוֹ בְּהַקִּי מִיטַּפְּלָא חִיוָּרָא סְמִקָא מְעָרְבִין
וַיְתְחַמֵּי לְוָת כָּהֲנָא: (כ) וְיֶחֱמֵי כָּהֲנָא וְהָא חִיזְוֹהָא מַכִּיךְ מִן מִשְׁכָּא
לְמִחְוַר וְשַׂעֲרֵהּ אִתְהַפֵּךְ לְמִחְוַר וַיַטְאֵבִינֵיהּ כָּהֲנָא מְטוּל דְּמַכְתְּשׁ
סַגִּירוּתָא הוּא בְּשִׁחְנָא סַגִּיאַת: (כא) וְאִין יְחֶמִנֵּהּ כָּהֲנָא וְהָא לֵית בֵּהּ
שְׂעַר חִיוָּר וּמַכִּיכָא לָא אִיתָא לְמִחְוַר וַיַתִּיר מִן מִשְׁכָּא מְטוּל דְּהִיא עָמְיָא
וַיְסַגְּרִינֵיהּ כָּהֲנָא שׁוּבְעָא יוֹמִין: (כב) וְאִין הַלָּא תַּהֲלִיךְ פְּסִיוֹנָא בְּמִשָׁכָא
וַיַטְאֵב כָּהֲנָא וְהִיא מַכְתְּשׁ סַגִּירוּתָא הִיא: (כג) וְאִין בְּאַתְרֵהּ קָמַת בְּהַקִּי לָא הַלִּיכַת
פְּסִיוָנָא בְּמִשָׁכָא וְהִיא עָמְיָא שׁוּמַת כְּוִיאָה הִיא וַיְדַכְּיֵנֵיהּ כָּהֲנָא אֲרוּם
צוּלְקַת כְּוִיאָה הִיא: (כד) וּגְבַר אוֹ אִיתָּא אֲרוּם יְהֵי בֵּיהּ מַכְתְּשָׁא בְּרִישׁ
אוֹ

יונתן

נבי מנוי: ירושלמי (מג) דשתף על מעוי פי׳ העמוד כי על נמוכך הלך מ״י הנא שתף וכפי ענין דכלון נמי סכי פי׳ וק״ל: (מד) דמיכסלא ודלא מיכסלא דיוקי כנשי דאל״ב קפה לריכה למימר מלא בין שמולד בו סימני טהרה וכו׳ וזהו דמיכסלא:
רזוריע (ב) ביר דכר הוקיף מלא ביר והוא אלמון נמלא מעכבה ביר וכן מי׳ ופי׳ בר זכר וכן בכתם מוקא והכלה לנו בזה שדוקא בר קיימא בנוכח הדם וכן נקבה שהיא בת קיימא לאפוקי המפלה דבריס שאינם נטוכח הדם כדאמר בנמלא ודייק מהכא: (ג) וביומא תמינאי שמלי שמחכי פי׳ מוחכם לנבלה דוקא עיי עבילה ומעקא מדהשתיק במילה שאינו כנין לכאן אלא הוא נמינם עשם שעבי מה המילה אמ׳ ימים כדי שלא יהיו הכל שמחים ומציו ומנו מלנים כדאיתא בנמלא: (ה) ובחמיסר הסמכי דייק מיימור בנדמה דבנלמא לעיל בני זכר לא אלמד שמוכחם לנבלה עיי עבילה אמ״כ אלא מדכתיב וביום השמיני וכדאלמנו שבני הוכחה כימי נדה דוחה כדלמד בנמלא מיהו לנוכים מה נדה שמוכים דה״א לי לא כתיב שיכול אמילו מעקיק מדכתיב שבעה ימים אבל הכא דכתיב שבועים ולא ימים ומילה אל״ל ללמוד שמוכים דמשעע מעלמה מילה אתיב ימים אמ״כ ל״ל בנדמה אלא בא ללמוד דביום עיי הכה המעגל ואתא מוחכם לנבלה מהו הנדה שמוחכם לנבלה עיי עבילה ודוק: (ז) מצוע אכין דמאא פי׳ מקור אל מי דמים שבאמה דם מהור ודם מעא כדאיתא בנמ׳ ודייק מדכתיב דמים לשון רבים ולא אתיב דמה לי יחיד וק״ל: (ב) שומא שקיפא הכי הוא בנמ׳ לין שאם אלא בגוף מי׳ על ההכים ואל הבנעות הכיאלום ויכול להיות כי שומא הוא יכלא וזקיפא היא בגוף כי בערך הבהכה היא בגוף אלין לבנמוכים כלבנמים הבהכה שכל שיומה לבן יומר שמוק: (ד) מיומהא כקיפא וכן בעמוק דלקמ׳ לשמוור כתבנא פי׳ כדאיתא בא״ק דשבועות בהכה בזה כשלא מנים כביד וכו׳ ולכן אכנם הפקוח שמוק לין מכלה מן הטור מיומם כקיפא ולים מיהיל כמלבא ימיב מן משכא וכ״ל יומר מהטור דק״ל המ״ק דאמא לשון בהכה המכלה הכל המן בנוסים מהכלה המה ובא בהכה לבנה מ״ב דדוקא לבנמים של בלא עמוק מן הטור ולא של ביד ומ״ש דמחיב בהכה לבנה מ״ב מ״ש

מלא הנא עמוקה מהטור מ״מ מדכתיב ומעוק לין מבלה מן הטור משמע שלבמוגיתה לימה כל כך עזה כמלא רק כביד שהיא שניים לפי׳ פי׳ הנמ׳ ולכן אמנם כקיפא ולפי דכו׳ ופי׳ זה תימא על דבני המעיין ומכלים בהיקונים דבני המ״מ המכנם ובמ״ם ומ״ב למא כתב לא ידעתי ימוריין בדבריהם ויכלה היכי מעלם מהם דבני המכנם ובמ״ם ומ״ב למא כתב לא ידעתי ובדבריהו אלה כתב הכא כבי עובדיה ז״ל ומעוק לין מבלה מן הטור לפ״ש שאמרו כל מבלה לבן עמוק המבלה המה עמוקה מהלל מ״מ בהיות בם בתיזה מדבנם הלונן לא יהיה כל לבן עמוק אלא אולמי מהיזה מוכב בנוב הבונן של עוב עד מיהיה יתם לונן הטוב אליו כיתם הכל לא אתמה ע״כ: (ה) מקיוני. פי׳ לא הלך הנגע שהוא מקיוני מ״ש מבנה בעוב וכו׳: (ז) דקילוני דמיטפלי ל״ל קליפם הטמין מדוכקה בעוב ולא מיהיה נגע מעל ומבנגם מקפמם ע״מבלא כדאיתא בנמ׳ מם לין מקפמם אלא בעלמא מעלמא מקפמי מא ובומר והא דלא מבנגם מכי לעיל נגי מקפמם הנזכר שם דקנגם כלין המ״ם של מקפמם ל״ל דהלל״ל ומהכו הכהן מקפמם היא אלא מבקפמם במ״ם המימוש מוהם שהוא שם נגע מהיר מעמילה לקפמם ולא מקפמם ניוור מה מלא מני לפבם לעיל וק״ל: (י) בעמר נקי פי׳ כלמר נקי שהוא בן יומו דק״ל בחכמים דלמרי שלא כלמר לבן ולמר כי ביני כלמר נקי בן יומו. בקרום בישמא פי׳ בקליפה של בילה הכי איתא בנמ׳ דמנים. לעמר לבן בקרום בילה ולכך בהכנם על ויהיה הסכה שבר לבן: (יא) ומלבמים. הוקיף המלבים מדיוקים דקבל לא יקבינהו ליל לימא ומעא ולישמוק אלא הוכם לנו דבק מלוכע ומהלב הוא ולא מוקבנ: (יב) בין למדכיל ובין לקלבא פי׳ בין לעבה ובין לעמא ודייק הל״ל למלבה מיהי הכהן לכל יקולא בכ״מ בכרייל הוא וכלן בא לכבוה בהן המהבנין הן לטהר והן לסבך וק״ל: (יג) בחקי מיטבלא וכו׳ פי׳ אלי בהכה מבלא היא בנהכה מהיה לבנה כמלא והיא עיקר והא מבלא כשלין לבנמיה: אלגז אלא פמוך מוחזכ בנתמי׳ וזהו אתמר מיוחלא קומקא מעוכנין פי׳ לונן ולודם מעוכנין יחד זהו פמוך וק״ל: (כב) לולקת מיהנא והן לעיל מעוה בי׳ כמה כן ולמון נמלא הוא בנמ׳ המדיב דלהיאם הם בני ומנמו כלב

ובעמה

אוֹ בְּדִקָן: (ל) וְיַחְמִי כַּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא וְהָא חִיוְיוּהִי עַמִּיק לְמִתְחַוֵּר יַתִּיר מִן מַשְׁכָּא וּבֵיהּ שְׂעַר מְצַלְּהַב בְּחִיוּוּ דְּהַב דַּקִּיק וְיַסְאֵב יָתֵהּ כַּהֲנָא נִתְקָא הוּא סְגִירוּת רֵישָׁא אוֹ דִּיקְנָא הוּא: (לא) וַאֲרוּם יַחְמִי כַּהֲנָא יָת מַכְתְּשׁ נִתְקָא וְהָא לֵית חִיוְיוּהִי עַמִּיק לְמִתְחַוֵּר יַתִּיר מִן מַשְׁכָּא וּשְׂעַר אוֹכֶם לֵית בֵּיהּ וְיַסְגֵּר כַּהֲנָא יָת מַכְתְּשׁ נִתְקָא שׁוּבְעָא יוֹמִין: (לב) וְיַחְמִי כַּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹן מַכְתְּשָׁא וְלָא הֲוָה בֵּיהּ שְׂעַר מְצַלְּהַב כְּחִיוּוּ דְּהַב וְחִיוְיוּ נִתְקָא לֵית עַמִּיק יַתִּיר מִן מַשְׁכָּא: (לג) וַיִסַּפֵּר יָת שַׂעֲרָא דְּתַחֲוֹרוּת נִתְקָא בְּרֵם דָּעֵם נִתְקָא לָא יְסַפֵּר וַיְסַגֵּר כַּהֲנָא יָת נִתְקָא שׁוּבְעָא יוֹמִין: (לד) וְיַחְמִי כַּהֲנָא יָת נִתְקָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹן נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא וְחִיוְיוּהִי לֵיתוֹי עַמִּיק לְמִתְחַוֵּר יַתִּיר מִן מַשְׁכָּא וְדֵכִּי יְתֵהּ כַּהֲנָא וְיַצַּבַּע לְבוּשׁוֹי וְדֵכִּי: (לה) וְאִין הַלֵּךְ תִּתְהַלֵּךְ פִּיסְיוֹנָא דְּנִיתְקָא בְּמִשְׁכָּא בָּתַר דְּכוּהֵיהּ: (לו) וְיַחְמִנֵּיהּ כַּהֲנָא וְהָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹן נִתְקָא בְּמַשְׁכָּא לָא יְבַקֵּשׁ כַּהֲנָא לְשַׂעַר מְצַלְּהַב מְטוּל דְּמִסְאַב הוּא: (לז) וְאִם כַּד חֲזָה קָם נִתְקָא וּשְׂעַר אוֹכֶם צְמַח בֵּיהּ אִיתְכִּי נִתְקָא דְּכִי הוּא וְיַדְכִּנֵּיהּ כַּהֲנָא: (לח) וּגְבַר אוֹ אִיתְּא אֲרוּם יְהֵי בְּמִשְׁוֹךְ בְּשָׂרֵיהוֹן בַּהֲקִי בַּהֲקִי חִיוְרָן: (לט) וְיַחְמֵי כַּהֲנָא וְהָא בְּמִשְׁוֹךְ בְּשָׂרֵיהוֹן בַּהֲקִי עַכְמַיָּין חִיוְרָן צַהֲר הוּא סַגִּי בְּמַשְׁכָּא דְּכִי הוּא: (מ) וּגְבַר אֲרוּם יַתִּר שְׂעַר רֵישֵׁיהּ קְרוּחַ הוּא דְּכִי הוּא: (מא) וְאִין מִקְבֵּיל אַנְפּוֹי יַתִּר שְׂעַר רֵישֵׁיהּ גְּלִשַׁלְשָׁן הוּא דְּכִי הוּא: (מב) וַאֲרוּם יְהֵי בְּקִרְחָתָא אוֹ בְּגִלְשׁוֹלְשָׁרָא מַכְתְּשׁ חִיוָר סְמוּקְרִי מְעָרַב סְגִירוּת סַגְיָא הוּא בְּקוּרְחָתֵיהּ אוֹ בְּגִלְשׁוֹלְשָׁתֵיהּ: (מג) וְיַחְמֵי יָתֵהּ כַּהֲנָא וְהָא שׁוּמַת מַכְתְּשָׁא חִיוְרָא סַמְקָא מְעָרְבָן בְּקוּרְחָתֵיהּ אוֹ בְּגִלְשׁוֹלְשָׁתֵיהּ הֵי כְּחִיוּ סְגִירוּת כְּשַׁךְ בִּישְׂרָא: (מד) גְּבַר סְגִיר הוּא מְסָאֵב הוּא מְסָאֵב יְסָאֲבִנֵּיהּ כַּהֲנָא מְטוּל דְּכַרְשֵׁיהּ מַכְתְּשֵׁיהּ: (מה) וּמְצוֹרָעָא דְּבֵיהּ מַכְתְּשָׁא לְבוּשׁוֹי יְהוֹן מְבַזְעִין וְרֵישֵׁיהּ יְהֵי מְרַבֵּי פְּרוּעַ וְעַל סַפְרָיָא יְהֵוֵי מִתְלַדֵּךְ וְעַל שִׂיפְמֵיהּ יְהֵי מְעַטֵּף וְהֵי כְּאֲבֵילָא יְהֵי לְבוּשׁ וּכְרוֹזָא מְכַרְיוּ וַאֲמַר רְחוֹקוּ רְחוֹקוּ מִן מְסָאֲבָא: (מו) כָּל יוֹמִין דְּמַכְתְּשָׁא בֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב מְטוּל דְּמִסְאַב הוּא בְּלַחֹדוֹי יֶהֱוֵי וּלְצַד אִינְתְּהֵיהּ לָא יְהַקְרֵב מִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא מוֹתְבֵיהּ: (מז) וּלְבוּשָׁא אֲרוּם יְהֵי בֵּיהּ מַכְתְּשׁ סְגִירוּ בְּלֶבוּשׁ עֲמַר אוֹ בְּלֶבוּשׁ כִּיתָן: (מח) אוֹ בְּשִׁיתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא לְכִיתָנָא וּלְעַמְרָא אוֹ בְּצִלָּא אוֹ בְּכָל עִבִידַת צִלָּא: (מט) וְיְהֵי מַכְתְּשָׁא יְרֹק אוֹ סְמוֹק בְּלֶבוּשָׁא אוֹ בְּצִלָּא אוֹ בְּשִׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא אוֹ בְּכָל מָאן דְּיִצְלָא מַכְתְּשׁ סְגִירוּתָא הִיא וְיִתְחֲמֵי לְכַרְיָא: (נ) וַיְחַמֵּי כַּהֲנָא יָת מַכְתְּשָׁא וְיַסְגֵּר יָת מַכְתְּשָׁא שׁוּבְעָא יוֹמִין: (נא) וַיְחַמֵּי יָת מַכְתְּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲרוּם הַלִּיךְ פְּסִיוֹן מַכְתְּשָׁא בְּלֶבוּשָׁא אוֹ בְּשִׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא אוֹ בְּצִלָּא לְכָל דְּיִתְעֲבִיד צִלָּא לְעִיבִידְתָּא צוֹרָעָא מַהֲלָטָא מַכְתְּשָׁא מְסָאֵב הוּא: (נב) וְיוֹקִיד יָת לְבוּשָׁא אוֹ יָת שִׁתְיָא אוֹ יָת עַרְבָא בְּעִמְרָא אוֹ בְּכִתְנָא אוֹ יָת כָּל מָן דְּיִצְלָא דִּיהֵי בֵּיהּ מַכְתְּשָׁא אֲרֵי סְגִירוּת מַחֲסָרָא הִיא סְגִירוּת הִיא בְּנוּרָא תִּתּוֹקַד: (נג) וְאִין יַחְמֵי כַּהֲנָא וְהָא לָא הַלִּיךְ פְּסִיוֹן מַכְתְּשָׁא בְּלֶבוּשָׁא אוֹ בְּשִׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא אוֹ בְּכָל מָאן דִּי צְלָא: (נד) וַיְפַקֵּד כַּהֲנָא וְיַסְגֵּר יָת מַכְתְּשָׁא דְּתַחֲוֹרוּ יָתֵהּ וַיְסַגֵּר תְּרֵין יַרְחִין אָחֳרָנִין: (נה) וַיְחַמֵּי כַּהֲנָא אֲרוּם לָא חֲזַר מַכְתְּשָׁא בְּגִין דְּלָא אִתְהַפַּךְ מַכְתְּשָׁא וְהוּא מְסָאֵב בְּאֶשָׁא תּוֹקִדְנֵיהּ מְטוּל דְּצוֹרָעָא שַׁקְרָא הִיא בְּרַרְדֵּיהּ אוֹ בְּלַבְּדֵיהּ: (נו) וְאִין חָמָא כַּהֲנָא וְהָא עַמְּעָא מַכְתְּשָׁא בָּתַר דְּתַחֲוֹרוּ יָתֵהּ וַיְבַזַּע יָתֵהּ מִן לְבוּשָׁא אוֹ מִן צִלָּא אוֹ מִן שִׁתְיָא אוֹ מִן עַרְבָא: (נז) וְאִין תִּתְחַמֵּי תּוּב בְּלֶבוּשָׁא אוֹ בְּשִׁתְיָא אוֹ בְּעַרְבָא אוֹ בְּכָל מָאן דְּיִצְלָא סַגְיָא הִיא בְּנוּרָא תּוֹקִדְנֵיהּ יָת עִיקָּרָא דְּמַכְתְּשָׁא: (נח) וְלְבוּשָׁא אוֹ שִׁתְיָא אוֹ עַרְבָא אוֹ כָּל מָאן דְּיִצְלָא דְּתִתְחַוֵּר וַיַעֲדִיהּ מִנֵּיהּ מַכְתְּשָׁא וְיִצְטַבַּע תִּנְיָנוּת וְיִדְכֵּי: (נט) דָּא אוֹרַיְיתָא דְּמַכְתְּשׁ סְגִירוּ לְבוּשׁ עֲמַר אוֹ דְכִיתָן אוֹ שִׁתְיָא אוֹ עַרְבָא אוֹ כָּל מָאן דְּיִצְלָא לְדַכָּאוּתֵיהּ אוֹ לְסָאֲבוּתֵיהּ: פ פ פ

סדר מצורע

יד (א) וּדְבַר וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) דָּא תְּהֵי אוֹרַיְיתָא דְּמִצּוֹרָעָא בְּיוֹמָא דְּדַכּוּתֵיהּ וַיְתֵיתֵי לְוַת כַּהֲנָא: (ג) וְיִפּוֹק כַּהֲנָא לְמִבְּרָא לְמַשְׁרְיָתָא וַיְחַמֵּי וְהָא אִיתְכִּי סְגִירוּתָא מִן סְגִירָא: (ד) וַיְפַקֵּד כַּהֲנָא וְיִסַּב לְדַמִּידְבֵּי תְּרֵין צִפּוֹרִין חַיִּין וְדִכְיָין וְקִיסָא דְאַרְזָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא: (ה) וַיְפַקֵּד כַּהֲנָא לְטַבְחָא וְיִכּוֹס יָת צִפּוֹרָא חֲדָא לְמַאן דְּתַחֲסַף עַל מַי מַבּוּעֵי: (ו) יָת צִפָּרָא חַיְיָתָא יִסַּב יָתֵהּ וְיָת קִיסָא דְּאַרְזָא וְיָת צְבַע זְהוֹרִי וְיָת אֵזוֹבָא וַיְטַמֵּשׁ יַרְתֵּהוֹן וְיָת צִפָּרָא חַיְיָתָא בְּאַדְמָא דְּצִפּוֹרָא דְּנְכִיסָא וּבְמֵי מַבּוּעַ: (ז) וַיְזַי עַל בֵּית אַפּוֹהִי דְּמִתְדַּכֵּי מִן סְגִירוּתָא שְׁבַע זִמְנִין וַיְדַכְּיֵנֵּיהּ וַיְפַטֵּר יָת צִפָּרָא חַיְיָתָא עַל אַנְפֵּי חַקְלָא וַיְהֵי אֵין אִיטִימוֹס דַּהֲוָא גְּבָרָא לְמִלְקֵי תּוּב בְּצוֹרָעָא חַיְיָתָא לְבֵיתָהּ בְּיוֹמָא דַּהֲוָא מִתְחַבַּשְׁרָא לְמִיכְלָא וַיָּת צִפָּרָא גְּבִיסָא דְּיָדָה מִקְבַּר כַּהֲנָא בְּמֵי מַבּוּעַ מְצוֹרָע: (ח) וַיְצַבַּע דְּמִתְדַּכֵּי יָת לְבוּשׁוֹי וַיְסַפֵּר יָת כָּל שְׂעָרֵיהּ וַיְסְחֵי בְּמַיָּא וְדִכֵּי וּבָתַר כֵּן יֵיעוֹל לְמַשְׁרְיָתָא וַיֵּתֵב מִבָּרָא לְמַשְׁכַּן בֵּית מוֹתְבֵיהּ וְלָא יִקְרַב לְצַד אִינְתְּהֵיהּ שׁוּבְעָא יוֹמִין: (ט) וַיְהֵי בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה יְסַפֵּר יָת כָּל שְׂעָרֵיהּ יָת רֵישֵׁיהּ וְיָת דִּיקְנֵיהּ וְיָת גְּבִינֵי עֵינוֹי וְיָת כָּל שְׂעָרֵיהּ יְסַפֵּר וַיְצַבַּע יָת לְבוּשׁוֹי וַיְסְחֵי יָת בִּישְׂרֵיהּ בְּמוֹי וַיְדַכֵּי: (י) וּבְיוֹמָא תְמִינָאָה יִסַּב תְּרֵין אִמְּרִין שְׁלִמִין וְאִמְּרָא חֲדָא בַּר שְׁנָא שְׁלִימְתָּא וּתְלָתָא עֲשָׂרוֹנִין סְמִידָא לְמִנְחָתָא פְּרִיכָא בְּמִשַׁח וַיְהָא וְלוּגָא חֲדָא דְּמִשַׁח וַיְהָא: (יא) וַיְקִים כַּהֲנָא דְּמִתְדַּכֵּי יָת גַּבְרָא דְּמִתְדַּכֵּי וַיָּת אִמְּרַיָּא קָדָם יְיָ בִּתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא: (יב) וְיִסַּב כַּהֲנָא יָת אִמְּרָא חַד וַיְקָרֵיב יָתֵהּ לְקָרְבַּן אֲשָׁמָא וַיָּת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וַיָּרִים יָתְהוֹן אֲרָמָא קָדָם יְיָ: (יג) וַיְכוֹס טַבְחָא יָת אִמְּרָא בְּאַתְרָא

יונתן

ונשמה מקומו ללקח ומיכס״י מעמיסה המכה כלל נמקום המנה כוסס זמן מס וקי״ל וכדמיכס״י: (ל) מעב מלבב מרגוס מל לטוב והוא מכלה מנוסה מל בלדום וכן ס״י נמס לכנה לטמ״ל ללהנה ופי׳ כי המעב לטוב דומה ללהנה: (לג) דמזכנות ניסקל פי׳ מקביב הנמקן וכן מסרגס למ״כ דמס ניסקל נמי ס״מ מס מעס מנמקן והוא מניבומין כדמיכס״י ונמקל ליס מיגים ג׳ מעבוס מיכו׳ ניכר כדלימל נמ״כ: (לד) לחל כמו נמיר ולמ: (מא) מקבל לכמוי פי׳ מנגב עיניו והוא הרגוס מל מנמלם וק״ל נלמלמן הרגוס מל נגם הוא נכלן ולפי הענין מנכס נגם מל׳ נגוס מכן לומיום למ״מנ מנמלגים וכן נמלא יומר מנמהולגס מל ענין נגהום כמו הכיס נלנומל וכן הרגס מל מגלבו מנר נלעד ינקב ונגוי דנגדו גלינומומל נעולל דגלעד וכן כלן לפי ענינו כדמיכמו וכ״כ המתורגמן בנכנו ועי״ש: (מב) קמוקרי וכן הרגס לעיל פ׳ נלמלים כ״ס מל לדמוני ע״ש: (מה) קפכיל יס מנכנים מל מנס הים ילך וכ״ל כלומר מסון לנמנה ולין נו לל מעס ולל ים והגלון מנכ״ל מגיס קנדיל נד׳ מלמון המקבל נמוק הקומדים וכ״ל מילך כלנל נמקום קנדיל וקרוב לנלמון ונכלה ביומר לנלך להיום קנדיל ופי׳ נלקוד ליעול נס לנכניו דמני לנכנ כמו נמכנל לקוד נגעילם לנכניס נס מלומע לקוד וק״ל כנ״י דנליג לחנ׳ יומי נמנכן מלו מגלגין ומנר כנס נמכנל לקוד נגלם ה״ג לקוד ליעול לנכניו והכי קי״ל לס לל מ״ל מינוי כדמכנ המור י״ד קי׳ מ״ן: (מו) ולנד לנמתי׳ לל יהקביב כדמיכס״י יע״ש והוא מדה כנגד מדה וכן הוא נמ״ס מנכין ונרכום נ״כ וכן נפ׳ מלו מגלמין נפקל לנו מדכמ״ב ומנב ממון לנמכו ומין מהל מלל מנמו נמנמנ מוגו לנמכיכס וק״ל: (מז) נגלל. פי׳ נמור ומנמלל נדנ״ל מנקל דנלל ופי׳ מנס מל מור ומה דלל הרגס מנכיה י״ל כי מנכי׳ היל

מור מל מדס לנל מלל הוא מור נהמה: (מח) לנרעל מיהלני׳ מנהמנ מה כמו נמנ מנמ מומלנ וק״ל: (מט) ים מיקנל דנים מכמנ׳ מלל מימל דקלי מל המדס וכן הרגס מיקנל: (נה) נכדדי׳ לו נגנדי׳ מל נקנמנו מהרגס נכדדיה כי הוא לנמן לנמוכי״ כל מנומנ ויוכל וכו׳ כדמכנ״ו ומס מנימים הנמיך מנהנמנו כדיד כדנעיל פ׳ נגלמים כ״ד. ולנד׳ הוא מלמר מנלנמים נו המינוקום והוא נגד עב כנהנל מדנ והוא לנמן מונכל בדנ״ל נכנה ליכה: (נח) ולנעבנ הוכנו נזה כדמיכס״י דהלי ונכנ לימו לנוהגן מלל לנעבילה: (ז) נים לנמוכי דמ״כדלי י״ל מיכומו כדלימל נמ״כ וי״ל מל מלמו: ויהי לין לומיומום הנהל נגנכל לנמן מהיד וכן הוא נגלוך והנ״ל הרגס מל להיום מהידים ליום הזה דיהון לנעיומום וכו׳ ופי׳ כלן לס כיה מוכן הלי״ם הנהל להנקום עוד נלנעה וכו׳ דהכי לימל נמנמומל למה נקנ לנמה ומנים לנמה מלל קימנל הוא לס יעמה הנומנ לין הלנעה מוזכם מנ״ל מנמנ דלס לל עמה הנומנ מלנעה מחכם וגם הנעוב המנולהם וכן לרנ״ל כל לעוב מהוכם לכנום המנולהם: וכן כתב הרקנו״י ע״ד הקנלה מנוד מנים לנכיים בנוד מעיב המנהלנ ומ״ש דף קי״ח ע״ל: ומהכנכל לעיכלה כדלימל נמ״כ מל מני הנדה מלנד מלס מלנה ומזכה לנוד ידיו הנל מוזכ נמכילה וים לנוכל נכיכל מ׳ הלנוכ המנוגה היה הכנן קונב לוהס: למימני מלנכנ מ׳ לנני המלוכנ כי כן הוא נמנמנה מלימה מכן י״ד דנגנים וקונכה נמנו ופי׳ מס כ״ס נמנו כמי מלנוד נהנלה: (ס) ולל יקנב נלד לימנמיה כ״ס נמ״ק מכן ומ״מ ודיק מדכמיב ממון לנהנו ולין מכל מלל לנמנ מנלמנ מונו לכס לנהנליכס: (ע) וילנבנ. ויקמי. זה מדנב נמנילה כדכמיב נעיל פ׳ מזכיב: (יא) וים לנמכיל לנמנוקי דלל נלמנ דקלי נ״ב נמנמום דלינו מ״יל נני מנמום לנון והנמיד מלל דקלי

דְּיִכּוֹם יַת חַטָּאתָא וְיַת עֹלָתָא בַּאֲתַר קַדִּישׁ אֲרוּם הִי כְּחַטָּאתָא הִיכְדֵּין
אַשְׁמָא הִיא לְכַהֲנָא קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הִיא: (יד) וְיָסֵב כַּהֲנָא מִן אַדְמָא
דַּאֲשְׁמָא וְיִתֵּן עַל גְּרִירָא מִצְּעָא דְּאוּדְנָא דְּמִידְכֵּי דַּיְמִינָא וְעַל פִּירְקָא
מִצְּעָא דִּידֵיהּ דַּיְמִינָא וְעַל פִּירְקָא מִצְּעָא דְּרִיגְלֵיהּ דַּיְמִינָא: (טו) וְיִסַּב
כַּהֲנָא בִּידֵיהּ יְמִינָא מְלוּגָא דְּמִשְׁחָא וְיָרֵק עַל יַד דְּכַהֲנָא דִּשְׂמָאלָא:
(טז) וְיִטְבֹּשׁ כַּהֲנָא יַת אֶצְבְּעֵיהּ יַמִּינָא מִן מִשְׁחָא דְּעַל יַד יְדֵיהּ שְׂמָאלָא
וְיַדֵּי מִשְׁחָא בְּאַרְבְּעִיהּ שַׁבְעָתָא זִימְנִין: (יז) וּמִמַּה דְּמִשְׁתַּיֵּיר מִמִּשְׁחָא דְּעַל
יַד יְדֵיהּ יִתֵּן כַּהֲנָא עַל חַסְרוּם דְּאוּדְנָא דְּמִידְכֵּי דַּיְמִינָא וְעַל פִּירְקָא מִצְּעָא
דִּידֵיהּ דַּיְמִינָא וְעַל פִּירְקָא מִצְּעָא דְּרִיגְלֵיהּ יְמִינָא עִלּוֹי אֲתַר דְּיָהֵב מִן
שִׁרְיוּתָא אֲדָם קָרְבַּן אַשְׁמָא: (יח) וּמַה דְּמִשְׁתַּיֵּיר מִן מִשְׁחָא דְּעַל יַד
דְּכַהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִידְכֵּי וִיכַפֵּר עֲלוֹי כַּהֲנָא קֳדָם יְיָ: (יט) וְיַעֲבֵד
כַּהֲנָא יַת קָרְבַּן חַטָּאתָא וִיכַפֵּר עַל דְּמִידְכֵּי מִסְּאוֹבְיוֹהִי מִתַּר כֵּן יִכּוֹס
יַת עֹלָתָא: (כ) וַיַּסִּיק כַּהֲנָא יַת עֹלָתָא וַיַּת מִנְחָתָא לְגַרְבָּרָא וִיכַפֵּר עֲלוֹי
כַּהֲנָא וְיִדְכֵּי: (כא) וְאִין מִסְכֵּן הוּא וְלֵית יַדֵּיהּ מַסְפֵּקָא וְיֵסַב אִימַר חַד
אֲשָׁטָא לַאֲרָמָא מְטוּל לְמִתְכַּפְּרָא עֲלוֹי וְעִשְׂרוֹנָא סְמִידָא חַד פְּסִיק בְּמִשְׁח
זַיְתָא לְמִנְחָתָא וְלוּגָא דִּמְשַׁח זַיְתָא: (כב) וְתַרְתֵּין שַׁפְּנִינִין רַבְרְבִין אוֹ תְּרֵין
גּוֹזְלִין בְּנֵי יוֹנָן מַה דְּתַסְפּוּק יַדֵּיהּ וִיהֵי חַד חַטָּאתָא וְחַד עֹלָתָא: (כג) וַיֵּיתֵי
יַתְהוֹן בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה לְדָכְיוּתֵיהּ לְוַת כַּהֲנָא לְתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא קֳדָם יְיָ:
(כד) וְיִסַּב כַּהֲנָא יַת אִימְרָא דַּאֲשָׁמָא וַיַּת לוּגָא דְּמִשְׁחָא וֵירִים יַתְהוֹן אַרְמָא
קֳדָם יְיָ: (כה) וְיִכּוֹס סַבְּחָא יַת אִימְרָא דַּאֲשָׁמָא וְיִסַּב כַּהֲנָא מִן אַדְמָא
דַּאֲשָׁמָא וְיִתֵּן עַל גְּרִירָא מִצְּעָא דְּאוּדְנָא דְּמִידְכֵּי דַּיְמִינָא וְעַל פִּירְקָא מִצְּעָא
דִּידֵיהּ יַמִּינָא וְעַל פִּירְקָא מִצְּעָא דְּרִיגְלֵיהּ יַמִּינָא: (כו) וּמִן מִשְׁחָא יָרִיק
כַּהֲנָא בִּיד יְמִינֵיהּ עַל יַד דְּכַהֲנָא דִּשְׂמָאלָא: (כז) וַיַּדֵּי כַּהֲנָא בְּאוּדְנָא
דַּיְמִינָא מִמִּשְׁחָא דְּעַל יַדֵּיהּ דִּשְׂמָאלָא שְׁבַעְתִּי זִמְנִין קֳדָם יְיָ: (כח) וְיִתֵּן
כַּהֲנָא מִמִّשְׁחָא דְּעַל יַדֵּיהּ עַל גְּרִירָא מִצְּעָא דְּאוּדְנָא דְּמִידְכֵּי דַּיְמִינָא וְעַל
פִּרְקָא מִצְּעָא דִּידֵיהּ דַּיְמִינָא וְעַל פִּרְקָא מִצְּעָא דְּרִיגְלֵיהּ יַמִּינָא עַל אֲתַרֵי
דְּיָהֵב מִן שִׁרְיוּתָא אֲדָם קָרְבַּן אַשְׁמָא: (כט) וּמַה דְּמִשְׁתַּיֵּיר מִן מִשְׁחָא
דְּעַל יַד דְּכַהֲנָא יִתֵּן עַל רֵישָׁא דְּמִידְכֵּי לְכַפָּרָא עֲלוֹי קֳדָם יְיָ: (ל) וְיַעֲבֵד
יַת חַד מִן שִׁפְנִינְיָא רַבְרְבְיָא אוֹ מִן גּוֹזְלִין בְּנֵי יוֹנָן מִן מַה דְּמִסַּפְּקָא יַדֵּיהּ:
(לא) יַת מַה דְּמִסַּפְּקָא יַדֵּיהּ לְאִינְיָנָא יֵיתֵי יַת חַד חַטָּאתָא וְיַת חַד עֹלָתָא
עַל קָרְבַּן מִנְחָתָא וִיכַפֵּר כַּהֲנָא עַל דְּמִדְכֵּי קֳדָם יְיָ: (לב) דָּא תִּתְנֵי גְּזֵירַת
אַחְוַיְיַת דְּבִיהּ מַכְתֵּשׁ צוֹרַעְתָּא אֵין לָא סַפִּיקַת בֵּין יְדוֹי לְמֵיתְיָיהָא מִן קָרְבָּנָיָא
דַּכְרְבִיָא יֵיתֵי מִן קָרְבָּנָיָא קְלִילָיָא דְּאִילֵין דְּמִיפְּרְשִׁין הִכָּא לְיוֹם דְּכוּתֵיהּ:
(לג) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימַר: (לד) אֲרֵי תֵּיעֹלוּן לְאַרְעָא
דְּכְנַעַן דַּאֲנָא יָהֵב לְכוֹן לְאַחֲסָנָא וּמְשַׁתֵּבָת גֻּבַר דְּכָנֵי בֵיתָא בְּדַהֲטוּפִין וְאִסְוָן
מַכְתֵּשׁ סְגִירוּ בְּבֵית אֲרַע אַחְסָנַתְּכוֹן: (לה) וְיֵיתֵי דְּדִילֵיהּ בֵּיתָא וְיָתֵי לְכַהֲנָא
לְמֵימַר הִי כְּמַכְתֵּשָׁא אִיתְחֲמִי לִי בְּבֵיתָא: (לו) וְיַפְקֵד כַּהֲנָא וַיְפַנּוּן יַת בֵּיתָא
עַד לָא יֵיעוֹל כַּהֲנָא לְמֵיחְמֵי יַת בֵּיתָא מִטּוּל דְּלָא יִסְתָּאֵב כָּל דְּבְבֵיתָא וּמִן
בָּתַר כְּדֵין יֵיעוֹל כַּהֲנָא לְמֵחְמֵי יַת בֵּיתָא: (לז) וְיַחְזֵי כַּהֲנָא וְהָא מַכְתֵּשָׁא
כְּתָרֵין גְּרִיסִין מִן אַבְנֵי דִּילֵיהּ אַרְבַּע כֵּיתָלִין כְּשִׁקְעָן יְרָקָן אוֹ סוּמְקָן

וְדַחֲזִיהוֹן מַכִּיךְ וְחִיוֹר מִן כֵּיתָלָא: (לח) וְיִפּוֹק כַּהֲנָא מִן בֵּיתָא לְתָרַע בֵּיתָא
מִלְּבַר וְיַסְגֵּר יַת בֵּיתָא שׁוּבְעָא יוֹמִין: (לט) וְיָתוּב כַּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
וְיַחְמֵי וְהָא הַלִּיךְ פִּיסִין מַכְתֵּשָׁא בְּכוֹתְלֵי בֵיתָא: (מ) וַיְפַקֵּד כַּהֲנָא וַיְשַׁמְּטוּן
יַת אַבְנַיָּא דִּבְהוֹן מַכְתֵּשָׁא וְיַטְלְקוּן יַתְהוֹן לְמִבְּרָא לְקַרְתָּא לַאֲתַר מְסָאֵב:
(מא) וְיַת בֵּיתָא יְקַלְּפִין מִגַּוֵּיהּ חֲזוֹר חֲזוֹר וַיִּטְלְקוּן יַת עַפְרָא דְּקַלִּיפוּ מִבָּרָא
לְקַרְתָּא לַאֲתַר מְסָאֵב: (מב) וְיִסְבּוּן אַבְנִין חוֹרָנִין וַיְעַלּוּן בַּאֲתַר אַבְנַיָּא
וְעַפְרָא חוֹרָן יִסַּב וַיְרַטֵּשׁ יַת בֵּיתָא: (מג) וְאִין יְהוֹב מַכְתֵּשָׁא וַיְסַגֵּי בְּבֵיתָא
מִן בָּתַר דְּשִׁמִּיטָן יַת אַבְנַיָּא וּמִן בָּתַר דְּקַלִּיפוּ יַת בֵּיתָא וּמִן בָּתַר דְּאִתְטַשׁ:
(מד) וַיֵּיתֵי כַּהֲנָא וַיֶּחֱמֵי וְהָא הַלִּיךְ פִּיסִין מַכְתֵּשָׁא בְּבֵיתָא סְגִירוּת מְרַהֲקָא
הִיא בְּבֵיתָא מְסָאֵב הִיא: (מה) וְיִתְבְּרוּן יַת בֵּיתָא יַת אַבְנוֹי וְיַת קִיסּוֹי וְיַת
כָּל עַפְרָא דְּבֵיתָא וְיִנְפֵּק לְמִבְּרָא לְקַרְתָּא לַאֲתַר מְסָאֵב: (מו) וּכְמָאן דְּיֵיעוֹל
לְבֵיתָא כָּל יוֹמָן דְּיַסְגַּר וְהֵיתֵי יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (מז) וְדִישְׁכּוּב בְּבֵיתָא
וְצַבַּע יַת לְבוּשׁוֹי וְדִיכּוֹל בְּבֵיתָא וְצַבַּע יַת לְבוּשׁוֹי: (מח) וְאִין מִעַל יֵיעוֹל
כַּהֲנָא וַיֶּחֱמֵי וְהָא לָא הַלִּיךְ פִּיסִין מַכְתֵּשָׁא בְּבֵיתָא בָּתַר דְּאִתְטַשׁ יַת
בֵּיתָא וִיבַדֵּי כַּהֲנָא יַת בֵּיתָא אֲרוּם אִיתְסִי מַכְתֵּשָׁא: (מט) וְיִסַּב לְדַכָּאָה
יַת בֵּיתָא תְּרֵתִין צִפְּרִין זְקוּקָא דְּאַרְזָא וּצְבַע זְהוֹרִי וְאֵזוֹבָא: (נ) וַיְכוֹס טַבְחָא
יַת צִיפְּרָא חָדָא לְמָנָא דְּפַחַר עַל מֵי מַבּוּעַ: (נא) וְיִסַּב יַת קִיקָא דְּאַרְזָא
וַיַּת אֵזוֹבָא וַיַּת צְבַע זְהוֹרִי וַיַּת צִפְּרָא חַיְיָתָא וְיִטְמֹשׁ וְיִדְיַה בְּאַרְבָּעָה דְּצִיפְּרָא
נְבִיסְתָּא וּבְמֵי מַבּוּעַ וְיַדֵּי לְבֵיתָא שְׁבַע זִמְנִין: (נב) וְיַדְכֵּי יַת בֵּיתָא בְּאַרְבָּעָה
דְּצִפְּרָא חַיְיָתָא וּבְקִיקָא דְּאַרְזָא וּבְאֵזוֹבָא וּבְצִבְעָא זְהוֹרִי: (נג) וְיִפְטוֹר יַת
צִפּוֹרָא חַיְיָתָא לְמִבְּרָא לְקַרְתָּא עַל אַפֵּי חַקְלָא וִיכַפֵּר עַל בֵּיתָא וְיִדְכֵּי
בְּרַם אִין אִשְׁתְּיוֹר בְּגֵיתָא לְמִלְקֵי רוּב בְּצוֹרְעָא תִּיתְיָא צִפּוֹרָא חַיָּן בְּיוֹמָא
דַּרְוָא וּמִתְכַּשֵּׁרָא לְמִשְׁקְלָא וְיַת צִיפְּרָא גְּבִיסְתָּא הָוָה מְקַבֵּר כַּהֲנָא בְּמִוְתְּחֵי
טְרֵי בֵּיתָא: (נד) דָּא תְּהֵוֵי גְּזֵירַת אַחְוַיְיַת אוֹרַיְיתָא לְכָל מַכְתֵּשׁ סְגִירוּתָא
וּלְנִיתְקָא: (נה) וּלְצוֹרְעָא דִּלְבוּשָׁא וּלְבֵיתָא: (נו) וּלְשִׁיגָא וּלְקִלְקוֹפִי וּלְבַהֲקִי:
(נז) לְמִלְפָּא כַּהֲנָא לְעָנָא בֵּין יוֹמָא קְבִילָא דְּלָא לְמֵיחְמֵי בֵּיהּ מַכְתֵּשָׁא
לְבֵין יוֹמָא גְּרִירָא וּבֵין בַּר נָשָׁא דְּמָסָאבָא לְבֵין בַּר נָשָׁא דְּבִיא דָּא תְּהֵוֵי
גְּזֵירַת אַחְוַיְיַת מַכְתֵּשׁ צוֹרְעָנָא:

טז (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמֵימַר: (ב) מַלֵּילוּ עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְתֵימְרוּן לְהוֹן גֻּבְרָא טָלֵי אוֹ גֻּבְרָא סִיב אֲרוּם יְהֵי דְּאִיב מִבְּשְׂרֵיהּ
חִיוָתֵיהּ הָכָא תְּלַת וְיִמְנֵי מְסָאֵב הוּא: (ג) וְדָא יְהֵי סָאוֹבְתֵּיהּ גּוֹן חִיוָר
בְּרֵיוֵיהּ הַרִיר בִּשְׂרֵיהּ יַת דְּיוּהּ אוֹ דְּאִיתְסָתַם בִּשְׂרֵיהּ מִדְּוָיֵיהּ סָאוֹבְתֵּיהּ
הִיא: (ד) כָּל מִשְׁכְּבָא דְּמִתְּחַד לְמִשְׁכּוּב עֲלוֹי דּוֹכְנָא יְהֵי מְסָאֵב וְכָל כָּנָא
דְּמִתְּיַחַד לְמִיתַב עֲלוֹי יְהֵי מְסָאֵב: (ה) וּגְבַר דִּי יִקְרַב בְּמִשְׁכְּבֵיהּ יְצַבַּע
לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (ו) וְדִי יְתִיב
עַל מָאנָא דְּמִתְּיַחַד לְמִיתַב עֲלוֹי דּוֹכְנָא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין
דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (ז) וְדִיקְרַב בְּבִשַׂר דּוֹכְנָא יְצַבַּע
לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(ח) וַאֲרוּם אִין יְרִיק דּוֹכְנָא בְּדַכְיָא וְיִצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין
דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (ט) וְכָל זוּנָא וּמַרְכָּבָא דְּיִרְכּוּב עֲלוֹי דּוֹכְנָא

יהי

יונתן

מטמא בזוסה: (לז) והא מכתשא בחכין גריסין וכו' לרבנן כוסלין כן סוא מעמא מיל ס"ק שלין הכנגד מעמא שלא בסיעוב שני גריסין שהוא שני פול ודוקא בחלבא בחלים ולא בני הי בפלים ועיין מ"ב כל הדיוקים עה שדייקו אהדיא הכל שהוך הפסוקים סיעב בחר יפה: (מה) ויפסכון עניין שביקה הוא כמו בכר יפיו וסיולא ולבעעים מסכנם ויפנכון הוא גם כן לשון שביקה כמו פנגלא בחל: הוי: פי' הפ' של (נג) ויפעוד כולי ע"ל בנים הפ' מבולל היטב: (נד) לחוויים לוכייחא נ"ב לעיל מבולל: (מ) לשלפא בהגא פי' לגלוזד בהגא זמן לשים הבנגמים. קבילא פי' חוסך ולוטל. לפין יוחא בסילא פי' שלין כולין הבנגמים ביום שעונן ללא יוחא בהילא דדיק מביום הטמא והטהור ביום ליל ללא בין יום ליום לחלק וכן בחיב נפקא בעקוק ולהוכיח: (נ) נכר טלי כבר כסבנו פיכוסו לים לעיר ובבר קיב מי לים זקן ונפקא ליה מכפל לים לים הלא זימני מעלב הוא כן בנמי כמה מעעים דכתיב כי יה"ב זב מבבכו זהו מנה הכמוב בסים לעוגלא בלא לקבנן וקיל: (ע) זוגא ומלכבא יש לבבא סהוא לחזר כבכוכנין על בוקים המלאים בו ונגלא נבלים בכל יין הזין והבוכבי וכן בהבוהעל בבבא ולהסבן להכן הביב זוני בל

עוד

יְהֵי מְסָאֵב וְכָל דְּיִקְרַב בְּכָל מַאן דְּיִהֵי תְּחוֹתוֹהִי יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(י) וּדְיוֹסִיט יַתְהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב
עַד רַמְשָׁא: (יא) וְכָל מִדְּעַם דְּיִקְרַב בֵּיהּ הוֹבָא וּידוֹי לָא שְׁטַף בְּמַיָּא
יְהֵי מְסָאֵב וְאִין נַבְרָא הוּא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי
מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (יב) וּמַאן דְּפָחַר דְּיִקְרַב בְּנַיְיהּ הוֹבָא יְתְבַּר וְכָל מָאן
דְּקִיסָא יִשְׁתְּטֵף בְּמַיָּא: (יג) וְאַרוּם אִין פָּסַק מִדּוֹבָא דּוֹבֵיהּ וְיִסְגֵּי לֵיהּ
שׁוּבְעָא יוֹמִין לְדָכוּתֵיהּ וְיַצַּבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּישָׁרֵיהּ בְּמֵי מַבּוּעַ וְדַכֵּי:
(יד) וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה יִסַּב לֵיהּ תְּרֵין שַׁפְּנִינִין רַבְרְבִין אוֹ תְּרֵין גּוֹזְלִין בְּנֵי
יוֹנָן וַיֵּתֵי יַתְהוֹן לְקֳדָם יְיָ לְתָרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא וְיִתְּנִנּוּן לְכָהֲנָא: (טו) וְיַעֲבֵד
כָּהֲנָא חַד קוּרְבָּן חַטָּאתָא וְחַד קוּרְבָּן עֲלָתָא וַיְכַפֵּר עָלוֹי כָּהֲנָא קֳדָם יְיָ
וְיִדְכֵּי מִן דּוֹבֵיהּ: (טז) וּגְבַר אַרוּם אִשְׁתְּלִי מִינֵיהּ שׁוּכְבַת זַרְעָא
וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי יַת כָּל בְּישָׁרֵיהּ וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(יז) וְכָל לְבוּשָׁא וְכָל עֹלָא די יְהֵוֵי עָלוֹן שְׁכַבַת זַרְעָא וְיִצְטַבַּע בְּמוֹי וִיהֵי
מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (יח) וְאִתְּתָא תִּגְיָתָא די יְשַׁמֵּשׁ גְּבַר עִמָּהּ שְׁכַבַת
זַרְעָא וְיִסְחוֹן בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהוֹן מְסָאֲבִין עַד רַמְשָׁא: (יט) וְאִנְתְּתָא
אַרוּם תְּהֵי דַיְיבָא אֲדָם סְמוּק וְאוֹכָם וּמוֹרִיק הֵי כְּנֵגֶן וְעָפָרָא אוֹ הֵי כְּמוֹ
דְּגַרְגִּישְׁתָּא אוֹ הֵי כְּמִזֵּג חֲמַר סְמוּק בְּתְרֵין חוּלְקִין דְּמוֹי אֲדָם מְסָאֵב הֲוֵי
דּוֹבָא בְּבִישְׂרָא שׁוּבְעָא יוֹמִין תְּהֵי יַתְבָא בְּרִיחוּקָהּ כָּל דְּיִקְרַב בָּהּ יְהֵי
מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (כ) וְכָל מִדְּעַם דְּמִתְיַחַד לְמִשְׁכַּב עֲלוֹי בְּעִידּוּנֵי רִיחוּקָהּ
יְהֵי מְסָאֵב וְכָל מִדְּעַם דְּמִתְיַחַד לְמִיתַב עֲלוֹי בְּעִידּוּנֵי רִיחוּקָהּ יְהֵי מְסָאֵב:
(כא) וְכָל מָאן דְּיִקְרַב בְּמִשְׁכְּבָא יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי
וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (כב) וְכָל דְּיִקְרַב בְּכָל מָאנָא דְּמִתְיַחַד לְמִיתַב
עֲלוֹי יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(כג) וְאִין עַל מִשְׁכְּבָא הוּא כְּדוֹבָא דְּנוּפֵיהּ אוֹ עַל מָאנָא דְּהוּא יַתְבָא עַל
קְצָתֵיהּ בְּזַמַּן מֵיקְרְבֵיהּ בֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא: (כד) וְאִין שַׁמֵּשׁ
יְשַׁמֵּשׁ גְּבַר עִמָּהּ וְתְהֵוֵי רִיחוּקָהּ עֲלוֹי וִיהֵי מְסָאֵב שׁוּבְעָא יוֹמִין וְכָל
מִשְׁכְּבָא דְּמִתְיַחַד לְמִשְׁכַּבְיֵהּ עֲלוֹי יְהֵי מְסָאֵב: (כה) וְאִנְתְּתָא אַרוּם מִדּוֹב דָּם
דּוֹב אֲרָמָא יוֹמִין תְּהֵי בְּלָא אֲשׁוּנֵי רִיחוּקָהּ אוֹ אַרוּם מִדּוֹב דָּם יוֹמֵי
רִיחוּקָהּ כָּל יוֹמֵי דּוֹב טְאוּבְתָּא תְּהֵי מְסָאֲבָא לְדַמְשַׁמֵּשׁ עִמָּהּ מִטּוּל
דְּמְסָאֲבָא הִיא: (כו) וְכָל מִשְׁכְּבָא דְּמִתְיַחַד לְמִשְׁכַּוב עֲלוֹי כָּל יוֹמֵי דּוֹבָהּ
הֵי כְּמִשְׁכְּבָא דְּמִתְיַחַד לְרִיחוּקָהּ וְיִתְחַשַּׁב לָהּ וְכָל מָאנָא דְּמִתְיַחַד לְמִיתַב
עֲלוֹי מְסָאֵב יְהֵי הֵי כְּרִיחוּק סְאוּבְתָּא: (כז) וְכָל מַאן דְּיִקְרַב בְּהוֹן יְהֵי
מְסָאֵב וַיְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וַיִסְחֵי בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וִיהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא:
(כח) וְאִין אִידַכְּיַת מִדּוֹבָהּ וְתִמְנֵי לָהּ שׁוּבְעָא יוֹמִין וּבָתַר כְּדֵין תִּטְבּוֹל
בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וְתִדְכֵּי: (כט) וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה תִּסַּב תְּרֵין שַׁפְּנִינִין
רַבְרְבִין אוֹ תְּרֵין גּוֹזְלִין בְּנֵי יוֹנָן וְתֵיתֵי יַתְהוֹן לָוַת כָּהֲנָא לְתָרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא:

(ל) וְיַעֲבֵד כָּהֲנָא יַת חַד חַטָּאתָא וְיַת חַד עֲלָתָא וַיְכַפֵּר עֲלָהּ כָּהֲנָא קֳדָם
יְיָ מִדּוֹב סְאוּבְתָּהּ: (לא) וְתַפְרְשׁוּן יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן סְאוּבְתְּהוֹן וְיִתְפְּרְשׁוּן
מִן נְשֵׁיהוֹן סְמוּךְ לְוַסְתְּהוֹן וְלָא יִסְתַּכְּלוּן עֲלוֹהִי דְּיוֹמוֹתוּן מִטּוּל סְאוּבְתְּהוֹן
בְּסָאוֹבֵיהוֹן יַת מַשְׁכְּנִי דְּתַמָּן אִיקַר שְׁכִינְתִּי שַׁרְיָא בֵּינֵיהוֹן: (לב) דָּא
גְּזֵירַת אִתְּוַיַּת הוֹבָא וּמִן דְּיִסּוֹק מִנֵּיהּ שׁוּכְבַת זַרְעָא לְאִסְתַּאֲבָא בֵּיהּ:
(לג) וְלִדְסִיאוּבְתָּא בְּעִידּוּנֵי רִיחוּקָהּ וּלְדַיְיבָ יַת דִּיבֵיהּ לְדַכָּר אוֹ לְנוּקְבָא
וְלִגְבַר די יְשַׁמֵּשׁ עִם מְסָאֲבָתָא כָּל אִילֵּן יְהַוֹן וְתִירִין בְּסָאֲבְתְּהוֹן וְכַד
יְדַכּוּן יֵיתוּן יַת קוּרְבָּנֵיהוֹן מִטּוּל לְמֶבְקְרָא עֲלֵיהוֹן: פ פ פ

סדר אחרי מות

טז (א) וּדְבַר וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה מִן בָּתַר דְּמִיתוּ תְּרֵין בְּנוֹי דְּאַהֲרֹן כַּד קְרִיבָא
רַבְרְבָיָא בְּזַמַּן קָרוֹבֵיהוֹן אִישָׁא בַּרְיָא קֳדָם יְיָ וּמִיתוּ בְּאִשָּׁא מְצַלְּבָא:
(ב) וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן אָחוּךְ וְלָא יֵדֵי עָלִיל בְּכָל עִידָן לְקוּדְשָׁא
מִן לְגָיוֹ לְפַרְגּוֹדָא לְקֳדָם כַּפּוּרְתָּא אֲרוּם בְּעֲנָנִי אִיקָרִי שְׁכִינְתִּי מִתְגַּלֵּי עַל
בֵּית כַּפּוֹרֵי: (ג) בְּדָנָה יֵדֵי עָלִיל אַהֲרֹן לְקוּדְשָׁא בְּתוֹר בַּר תּוֹרֵי
דְּלָא עִירוּבִין לְקָרְבָּן חַטָּאתָא וּדְכַר לַעֲלָתָא: (ד) בִּיתוּנָא דְּבוּץ מִילַת קוּדְשָׁא
יִלְבַּשׁ וַאוֹרְקִכְּרָן דְּבוּץ מִילַת יְהוֹן עַל בִּישָׂרֵיהּ וּבְקַמְטָרָא דְּבוּץ מִילַת יִצַּר
וּמַצְנִיפָא דְּבוּץ מִילַת נְטִיבָם בְּרִישֵׁיהּ לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא הִינוּן בְּרַם בְּלְבוּשֵׁי
דַּהֲבָא לָא יֵהֵי עָלִיל מִטּוּל דְּלָא יְדַכֵּר חוֹבַת עִיגְלָא דְּדַהֲבָא וּבְזַמַּן מַעֲלוּהִי
יַסְחֵי יַת בִּישָׂרֵיהּ בְּאַרְבְּעִין סָאִין דְּמוֹי וַיְלַבֵּישִׁנּוּן: (ה) וּמִן כְּנִישְׁתָּא דִּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרֵין צְפִּירֵי בְּנֵי עִזִּי דְּלָא עִירוּבִין לְקָרְבָּן חַטָּאתָא וּדְכַר חַד
לְעָלְתָא: (ו) וַיְקָרֵב אַהֲרֹן יַת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דְּהוּא מִן מְמוֹנֵיהּ וַיְכַפֵּר
בְּאִשְׁתָּעוּת מִוַּלְיָא עֲלוֹי וְעַל אֵינֵשׁ בֵּיתֵיהּ: (ז) וְיִסַּב יַת תְּרֵין צְפִּירִין וַיְקָם
יַתְהוֹן קֳדָם יְיָ בְּתָרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא: (ח) וְיִתֵּן אַהֲרֹן עַל תְּרֵין צְפִּירִין עַדְבִין
שׁוּם עַדְבָא חַד לִשְׁמָא דְּיְיָ וְעַדְבָא חַד לַעֲזָאזֵל וַיְטַרַף בְּקֻפְּיוֹנוּן
וַיְטַלְקִנּוּן עַל צְפִּירָיָא: (ט) וַיְקָרֵיב אַהֲרֹן יַת צְפִּירָא דְסָלֵק עֲלוֹי עַדְבָא
לִשְׁמָא דְּיְיָ וַיַעֲבֵדִינֵיהּ קָרְבָּן חַטָּאתָא: (י) וּצְפִּירָא דְּסָלֵק עֲלוֹי עַדְבָא לַעֲזָאזֵל
יְתוּקַם בְּדַיְנִין קֳדָם יְיָ לְכַפָּרָא עַל סַרְחָנוּת עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל לְשַׁדְרָא יְהֵיהּ
לְמָמַת בְּאַתַר תַּקִּיף וְקַשִׁי דְּבְמַדְבְּרָא דְצוּק דְּהוּא בֵּית חַדְוֵי: (יא) וַיְקָרֵב
אַהֲרֹן יַת תּוֹרָא דִּילֵיהּ וַיְכַפֵּר בְּאִשְׁתָּעוּת מִוַּלְיָא עֲלוֹי וְעַל אֵינֵשׁ בֵּיתֵיהּ
וַיְכוֹס יַת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דִּילֵיהּ: (יב) וַיְסַב מְלֵי מַרְתְּיָתָא גּוּמְרִין לְחִשָּׁן
דְּאִישָׁא מֵעִילֵּוי מַדְבְּחָא מִן קֳדָם יְיָ וּמְלֵי חוֹפְנוֹי קְטוֹרֶת בּוּסְמִין כְּהִישִׁין
וַיְעֵיל מִן לְגָיוֹ לְפַרְגּוֹדָא: (יג) וַיִתֵּן יַת קְטוֹרֶת בּוּסְמַיָּא עַל אִישָׁתָא קֳדָם יְיָ
וַיְחַפֵּי עֲנַן תְּנַן קְטוֹרְתָּא יַת כַּפּוּרְתָּא דְּעַל סַהֲדוּתָא וְלָא יְמוּת בְּאִשָּׁא מְצַלְּבָא
קֳדָם יְיָ: (יד) וְיִסַּב מִן אַדְמָא דְּתוֹרָא וַיְהִי בְּאַדְבָּעוּתֵיהּ נַיְחִינָא עַל אַפֵּי
כַּפּוּרְתָּא לְרוּחַ קִדּוּמָא וְלְקֳדָם כַּפּוּרְתָּא יַדֵּי שְׁבַע זִמְנִין מִן אַדְמָא בְּאַדְבָּעוּתֵיהּ

וּמִנָּא

יונתן

עוֹד לוֹ י״ל זוֹנוֹת עִין מְכֻכָּב וְנַסְכָנוּס לְמִינוֹ לְזַנּוּתוֹ: (יח) לִין בְּנַכְלָא לְגַנּוּבוֹ מִסְקָן בְּסָא דְקַסָּה מִלִּי וְכַכָּם בְּגַדְיוּ דְסָא רִיסָא דְקָלוּ קָלוּ עַל סוּס חַצָּן סְכָנָא בְּזָה דְכַמִּיב וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזֶּב מְלָא כַּמַּסְכָנָם: (יט) וְאִמְמָא סַמְיָאסָא עַיִּי פַּעַם עָרִים מִיסָכָה הָלִים עַמָּה לְלַמְּדוּקֵי בִּיאָה כַּמַּזוּנָה שֶׁלִּינָם מַעֲשֶׂה דְקַיָּל כִּכִּי יוֹדֵעַ מַעַשׂ יְצַמּוּם דְדָכָם לוּסָס סַכָּע לְכָלָה דְלִין לְמַעַם מַסְעַבְּנָם מְנִיאָה לְמַזּוּנָה לְכֵן לִינָם מַעֲשֶׂה בְּכַלְמוּנָה וְקַ״ל: (יא) כַּמַּזֵּג חֲמַר סְמוּק עַיִּי בְּמַעֲלָה יִין לְמוּם הַמְעוּכָה בִּי חֲלָקֵי מִים וְכָל הַמְלָאוֹם הַלְּנוּ מ״ל כְּנִים הַלֵּל דְדוּקָא לְלוּ הַמְלָאוֹם מַמְלוּם הֵן: (כב) כְּדוּבָא דְנוּפֵי עַיִּי כְּזָה גּוּפֵיהּ דְכֹל הַדִּינִים הַנִּלְמָנִים בְּזָה מְסוּנִים גַּם בְּזָה יי״ב כְּרוּבָא וְכ״ל מִיסִיהָ כוּב נוּפוֹ עַל הַמִּסְכָּב וּמוּסָב. יוּמִין מְלָאוֹ דִּיבָא בְּתַ״כ מִדְנַלְמָב יוּמִים רַבִּים מִיעוּעַ יוּמִים מְנִים לָף רַבִּים מִיעוּעַ רַבִּים מְלָאוֹ יָכוֹל מְנִים וְנַ׳ סְרִי הִ׳ וְכִי כַּמָּב יוּמִים וְרַבִּים וּמְלָא לָא כַּמָּב מְלָא יוּמִים מְנִים כְּנִים הַל כִּילֹד רַבִּים הָלוּ יִהְיוּ מְכוּבִים עַל הַנִּ׳ וְכַמָּה הֵן הוּי לוּמָב נַ׳: (כה) מִקַּלְמָבוֹ לִרְשַׁמֵּשׁ מַעַה דִּיבָּק בְּיוֹמֵי כַּדָּסָה כַּ״ל הַכִּי כַּמָּב לְמַעַה מַעַה לְמַעַה עַל הַמִּסְכָּב וְכָל הַדִּינִים הַמְמוּכִים בְּנִי זָה מְלָא לְמַשְׁוִינָן דְּמַעַה לְגַעֲלָה כַּנְדָה: (כא) וְלֹא יִסְתַּקֵּף עַלִּיהוֹן דִּיעוּמוֹן דִּיבָּק בְּמִיסָה מִדְכַּיבוּהוּ וְלֹא יִמוּהוּ וְכֵן הוּא בְּעַכְּבָם מַעַם מִקוֹם בְּסַנְיָא כָּל שֶׁלִּינוּ מְלָא בְּכַוּוָנָה. וּיעַלְקִינוּן וְיַזְרְקוּם עַל מִשְׁעִילִים: (י) לְמַמָּב מִקִּיף וְקַשָׁה מִי לְמַקּוּם עַז וְקַשָׁה דוּכָם מוּעַלִּיקִין עַז מָל מַלְגוּן מִילֵי הַמָּכָן וְכֵן הוּא בְּעַ׳ בְּנִי מְעַלִּיי. בִּים מְדוּרֵי יָם מְעַכְּבִים מַלְגוּן בִּים דִּיכוּ מָל מַלְגוּל וּעַיִן נ״כ בְּמַסְכ״ד וְל״כ בְּמַעַמוּת לְגַבְּכוּם בִּים מִידוּדֵי שֶׁהוּא מְקוֹם שֶׁהַמַּיִם הִים מְקַיְּים שָׁם וְגַם בְּעַשָׂה מְגַבְּכוּם וְכֵן מְגַן בְּעַכְּבָם בָּא לוֹ לְמַעַן כִּי יוֹדֵעַ כִּי יוֹדֵעַ וְהַלָּא קַיְּמוּן גָּדוֹל הַיָּה לָהֶם מִיכוּנַ״ם וְגַם בְּעַשָׂה מְגַבְּכוּם בְּנִי מִילִין וְכוּ׳ וּעַ״מ שֶׁמִּיכוּ״ם בִּים מְדוּד הוּא כְּלָם הַמְדַבֵּר וְקַ״ל:

(ל) מַמְכָנָם בְּזַמַּן קְרוּבֵיהוֹן לִיהֶם בְּגִיל בַּם כִּי לָא כַּמִּיב בְּקָלָא לְכָ בְּקַכְנָם פְּסָם וְקַ״ל: (ד) בְּלִבּוּשֵׁי דְּהָבָא לָא יִהֵי עָלִיל הַכִּין הוּא בְּהַלָּא בַּכ״ם פְּכָם לְהוֹנוּ בַּ״ד וְדַיִּיק מְדַכַּמִּיב בָּה בְּנִי יִ״כ מַעַמָּע שֶׁלִּין מַעַמָּע בְּעַנְדִּים בַּמּ׳ בְּגַדִּים מַעַמָּע בְּחוֹן וְהַקְּנַעַ״ם פִּי׳ עַדְ״ם כִּי בּוֹ רוּמָז לְהַ״מ שֶׁעוֹלָם בַּד בְּבַד מַז לְמוּן שֶׁל מִסַּד הַעֲשׂוּד עֲלִין וּעַ״כ הִין בְּגַדִּים לְבָנִים בְּעַבּוּדַת הַיּוֹם וְלָא זָהָב עַ״מ דָּף קִי״ם עַ״ד: (ה) דְּלָא עֲרוּבִין עַיִּין בְּמַכַּ״ד וּעַ״ל דְּלָא כְּלָלִים כִּי הַכְּנוּם שֶׁל כְּלָלִים עֲרוּבִין וּפִי׳ כֵּן פְּלֵרִיך לְהִיוֹת דּוּקָא עִין בְּמִינוֹ לְאַסּוּקֵי עִין שֶׁלָּא יִהְיוּ דַּעַמָּעַ מִבָּן הַנִּקְר כּוּבָא וְנִכְנַע מַעַנִי בְּנַעֲבָדָה בָּה עֲדִיכָה פְּסוּל לְגַנּוּה וְכֵן מִבָּן הַנִּקְר דּוּקָא וְלָא מִבָּן שֶׁלָּם בְּיָכִים וְכֵן מַכְנוּם בְּנִי עִזִּי דְּלָא עֲרוּבִין דַּיִּיק מִי מַדְמִיבָא בְּנִי עִזִּים לְחַשֵּׁן בְּמִינוֹ. וְלָא אֲעִיר בֵּן שֶׁלָּם מִיכוּם: (ו) מִן מְמוּכִיה כֵּן הוּא בְּגַמ׳ מַכְּסָה שֶׁנּוּעוּם בְּקַלָּה לִיהֶם מִשֶּׁלָּם לוֹ מַמָּם. בְּשַׁמַּעוּת מְלִיא פִּי׳ בּוּדוּדֵי דְּבָרִים: (מ) עַדְנִין שֶׁוּן פִּי׳ גּוּלְלוֹת שֶׁוּם כִּי כֵּן לִיהֶם בְּמַקְבָּם יוּמָא שֶׁלָּא יַעֲשֶׂה אֶחָד שֶׁל כַּף וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִדְּכַמִּיב גּוּלְלוֹת לוֹ מְסַעִיבִים הִין שָׁוִים. וּעַכִּיף בְּקַלְמִי וּיפְקִינוּן מַעַמָּע שֶׁהוּא מִבָּכָם יוּעַכִּיב וּיעַכִּיב וְלָא כַּפְּכָם״ מַהוּא מִלְּמוּן מַעַם לְסוּן דְּמַהוּ מַכְנוּם יִפְקִין הוּא הוּלָּאָה וּכ״ל שֶׁעַכְּבָ בְּקַלְמִי פִּי׳ בְּמוּן מִיכָה קְטָנָה הַעַסְקוּם מִנִּי יְדִים וְהוּלִיא שֶׁלָּא בְּכַוּוָנָה. וּיעַלְקִינוּן וּיזַרְקוּם עַל מִשְׁעִילִים: (י) לְמַמָּב מִקִּיף וְקַשָׁה מִי לְמַקּוּם עַז וְקַשָׁה דוּכָם מוּעַלִּיקִין עַז מָל מַלְגוּן מִילֵי הַמָּכָן וְכֵן הוּא בְּעַ׳ בְּנִי מְעַלִּיי. בִּים מְדוּרֵי יָם מְעַכְּבִים מַלְגוּן בִּים דִּיכוּ מָל מַלְגוּל הַמְדַבֵּר וְקַ״ל:

דְּמַן

מַיְנָא: (טו) וְיִכּוֹם יַת צִפּוֹרָא דְּחַטָּאתָא דְּכֵן מְסוֹנָא דְּעַמָּא וְיַעֵיל יַת
אַדְכָּא דְּצִפּוֹרָא טְלֵיוֹ לְפַרְנוּדָא וְיַעֲבִיד לְאַדְכּוּתֵהּ הֵי כְּמָא דְּעָבַד לְאַדְכָּא
דְּתוֹרָא וְדֵדֵי יְהוּדָה עַל כַּפּוֹרְקָא וְלִקְדָם כַּפּוֹרְקָא: (טז) וְיִכַּפַּר עַל קוּדְשָׁא
בְּאִישְׁתְּעוּת טוּלְיָא מִסּוֹאֲבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִמְּרוּדֵיהוֹן לְכָל חַטָּאֵיהוֹן וְהֵיכְדֵין
יַעֲבִיד לְמַשְׁכַּן זִמְנָא דְּשָׁרֵי עִמְּהוֹן בְּגוֹ סָאוּבְתְּהוֹן: (יז) וְכָל אֱנָשׁ לָא יְהֵי
בְּמַשְׁכַּן זִמְנָא בְּזַמְנָן מִיעֲלֵיהּ לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא עַל חוֹבֵיהוֹן יִשְׂרָאֵל עַד זְמַן
מִפְּקֵיהּ וִיכַפַּר עָלוֹי וְעַל אֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ וְעַל כָּל קְהָלָא דְּיִשְׂרָאֵל: (יח) וְיִצְדַּד
וְיִפּוֹק כֵּן קוּדְשָׁא לְמַדְבְּחָא דְּקֳדָם יְיָ וִיכַפַּר עָלוֹי בְּאִשְׁתְּעוּת טוּלְיָא וְיִסַּב
מֵאַדְכָּא דְּתוֹרָא וּמֵאַדְכָּא דְּצִפּוֹרָא כַּד הֵינוּן מְשַׁרְבִּין וְיִתֵּן עַל קַרְנַת מַדְבְּחָא
חֲוַר חֲוַר: (יט) וְדֵדֵי עָלוֹי כֵּן אַדְכָּא בְּאִידְבְּעֵיהּ שַׁבְע זִמְנִין וִידַכְּיֵנֵיהּ
וִיקַדְּשִׁנֵיהּ מִסּוֹאֲבוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כ) וְיִפְסוֹק כֵּן לְמִכַּפְּרָא עַל קוּדְשָׁא
וְעַל מִשְׁכַּן זִמְנָא וְעַל מַדְבְּחָא בְּאִשְׁתְּעוּת מְלֵיא וְיִקְרַב יַת צִפּוֹרָא חַיְיָא:
(כא) וְיִסְמוֹךְ אַהֲרֹן יַת תְּרֵתֵין יְדוֹי בְּסִידְרָא חֲדָא יַת יְמִינֵיהּ עַל שְׂמָאלֵיהּ
עַל רֵישׁ צִפּוֹרָא חַיְיָא וְיוֹדֵי עָלוֹי יַת כָּל עֲוָיַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַת מְרוֹדֵיהוֹן
לְכָל חַטָּאֵיהוֹן וְיִתֵּן יַתְהוֹן בְּשִׁבּוּעָה אֲמִירָא וְיִסְתַּרְשָׁא בְּשִׁבְטָא רַבָּא וְיִקְרֵיָא
עַל רֵישׁ צִפּוֹרָא וְיִפְטוֹר בִּיד גְּבַר דִּי מְזַמַּן כֵּן אֶשְׁתְּדַּר לְמַדְבְּרָא
דְּצוֹק דְּרוּמָא בֵּית חַדּוּרִי: (כב) וְיִסּוֹבַר צִפּוֹרָא עָלוֹי יַת כָּל חוֹבֵיהוֹן לְאַרַע
צִדְיָא וְיִפְטוֹר גַּבְרָא יַת צִפּוֹרָא לְמַדְבְּרָא דְּצוֹק וְיִסּוֹק צִפּוֹרָא עַל טַוּוּרֵיָא
דְּבֵית חָרוּרִי וְיִדְרְנִינֵיהּ רוּחָ וְיִקָא כֵּן קֳדָם יְיָ וִימוּת: (כג) וְיֵעוּל אַהֲרֹן וּבְנוֹי
לְמִשְׁכַּן זִמְנָא וְיִשְׁלַח יַת לְבוּשֵׁי בוּצָא דְּמִילַת דְּלִבֵּשׁ בְּזִמְנָן מִיעֲלֵיהּ לְקוּדְשָׁא
וְיַצְנִיעִינוּן תַּמָּן: (כד) וַיְסַחֵי יַת בִּישְׂרֵיהּ בְּמַיָּא בַּאֲתַר קַדִּישׁ וְיִלְבַּשׁ יַת
לְבוּשׁוֹהִי וְיִצְדַּד וְיִפּוֹק וְיַעֲבִיד יַת עֲלָתֵיהּ וְיַת עוֹלַת עַמֵּיהּ וִיכַפַּר עָלוֹי וְעַל
עַמֵּיהּ: (כה) וְיַת תַּרְבָּא דְּחַטָּאתָא יַסִּיק לְמַדְבְּחָא: (כו) וְדִיפְטוֹר יַת צִפּוֹרָא
לְעַזָאזֵל יְצַבַּע יַת לְבוּשׁוֹי וְיַסְחֵי יַת בִּישְׂרֵיהּ בְּאַרְבְּעִין קָאוִין דְּמַיָּא וּכְן בָּתַר
כְּדֵין יֵעוּל לְמַשְׁרִיתָא: (כז) וְיַת תּוֹרָא דְּחַטָּאתָא וְיַת צִפּוֹרָא דְּחַטָּאתָא
דְּאִיתְעֵל כֵּן אַדְמֵיהוֹן לְכַפָּרָא בְּקוּדְשָׁא יִתְפְּקוּן בְּאַסְקָלִין עַל יַדֵיהוֹן דְּטָלָא
דְּבַתְגָיָא וְיִסּוֹרְנוּן לְמִבְרָא לְמַשְׁרִיתָא וְיוֹקְדוּן בְּנוּרָא יַת מַשְׁכֵּיהוֹן וְיַת
בִּישְׂרֵיהוֹן וְיַת רַעְיָתֵיהוֹן: (כח) וּדְמוֹקִיד יְהוֹן יְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וְיַסְחֵי יַת בִּשְׂרֵיהּ
בְּאַרְבְּעִין קָאוִין דְּמַיָּא וּכְן בָּתַר כֵּן יֵעוֹל לְמַשְׁרִיתָא: (כט) וְהָוֵי דָּא לְכוֹן
לְקַיָּם עָלָם בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה הוּא יָרַח תִּשְׁרֵי בְּעַשְׂרָא יוֹמִין לְיַרְחָא תְּעַנּוּן
יַת נַפְשָׁתֵיכוֹן כֵּן מִיכְלָא וּכְן מִשְׁתְּיָא וּכְן חַיָּיָא בְּנֵי וְהַמְרוֹקָא וּכְסָנָא
וְתִשְׁמִישׁ עַרְסָא וְכָל עִיבִידְתָּא לָא תַעְבְּדוּן יַצִּיבָא וְגִיּוֹרָא דִּיתְגַּיֵּר בֵּינֵיכוֹן:
(ל) אֲרוּם בְּיוֹמָא הָדֵין יְכַפַּר עֲלֵיכוֹן לְדַכָּאָה יַתְכוֹן מִכָּל חוֹבֵיכוֹן וְאַתּוּן
קֳדָם יְיָ תִּזְדְּרוּן סוּרְחָנֵיתְכוֹן וְתִדְכֵּן: (לא) שַׁבָּת שַׁבָּתָא הוּא לְכוֹן כָּל עִיבִידַת
פּוּלְחָנָא לָא תַעְבְּדוּן וְתְעַנּוּן יַת נַפְשָׁתֵיכוֹן קְיָם עָלָם: (לב) וְיִכַּפַּר כַּהֲנָא
דִּי רַבִּי יְהוּדָה וּדְיִקְרַב קוּרְבָּנֵיהּ לְשַׁמְּשָׁא תְּחוֹת אָבוֹי וְיִלְבַּשׁ יַת לְבוּשֵׁי
בוּץ מִילַת לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא: (לג) וִיכַפַּר עַל מִקְדַּשׁ קוּדְשָׁא וְעַל מִשְׁכַּן זִמְנָא
וְעַל מַדְבְּחָא וְעַל כַּהֲנַיָּא וְעַל כָּל עַמָּא דִּקְהָלָא יְכַפַּר בְּאִשְׁתְּעוּת מִלֵּיא:

(לד) וּתְהֵי דָּא לְכוֹן לְקַיָּם עָלָם לְכַפָּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חוֹבֵיהוֹן חַדָּא
זִימְנָא בְּשַׁתָּא וַעֲבַר אַהֲרֹן הֵיכְמָא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה:

יז (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהִי וְעִם כָּל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן דֵּין פִּתְגָמָא דְּפַקִּיד יְיָ לְמֵימָר: (ג) גְּבַר טָלֵי אוֹ סִיב מִבֵּית
גְּנֵיסַת יִשְׂרָאֵל דִּי יִכּוֹס נִכְסַת תּוֹר אוֹ אִמַּר אוֹ עִזָּא בְּמַשְׁרִיתָא אוֹ דִּי
יִכּוֹס מִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא: (ד) וְלִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא אֵיתֵיהּ לְקָרְבָא קָרְבָּנָא
קֳדָם יְיָ קֳדָם מַשְׁכַּנָא דַּיְיָ אֲדָם קְטוֹל יְתְחַשֵּׁב לְגַבְרָא הַהוּא וְהֵי לֵיהּ
כְּאִילוּ אֲדָם זַכָּאי אֶשְׁדּ וְיִשְׁתֵּיצֵי בַּר נָשָׁא הַהוּא מִעַמֵּיהּ: (ה) כֵּן בְּגִלָּל
דִּיזְהוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּיְסָתְהוֹן דְּהֵינוּן דַּבְחִין עַל אַנְפֵּי חַקְלָא וַיְיתוּנוּן קֳדָם
יְיָ לִתְרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא לְוָת כַּהֲנָא וְיִכְסוּן נִכְסַת קוּדְשִׁין קֳדָם יְיָ יַתְהוֹן:
(ו) וְיַזְרוֹק כַּהֲנָא יַת אַדְכָּא עַל מַדְבְּחָא דְּיְיָ בְּתָרַע מַשְׁכַּן זִמְנָא וְיַסֵּק תַּרְבָּא
לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ: (ז) וְלָא יְדַבְּחוּן תּוּב יַת דַּבְחֵיהוֹן לְטַעֲוָן
דְּטַחְיְלִין לְשֵׁדִין דְּהֵינוּן טָעֵן בְּתָרֵיהוֹן קְיָם עָלָם תְּהֵי דָּא לְהוֹן לְדָרֵידְהוֹן:
(ח) וּלְהוֹן תֵּימַר גְּבַר גְּבַר טָלֵי וְגְבַר סִיב מִבֵּית גְּנֵיסַת יִשְׂרָאֵל וּכְן גִּיּוֹרָא
דְּיִתְגַּיְּרוּן לְמֵיתַב בֵּינֵיכוֹן דִּי יַסִּיק עֲלָתָא אוֹ נִכְסַת קוּדְשָׁא: (ט) וְלִתְרַע
מַשְׁכַּן זִמְנָא לָא יֵיתְנִנֵיהּ לְמֶעְבַּד יְהֵוֵה קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ וְיִשְׁתֵּיצֵי בַּר נָשָׁא
הַהוּא מֵעַמֵּיהּ: (י) וְגְבַר טָלֵי וְגְבַר סִיב מִבֵּית גְּנֵיסַת יִשְׂרָאֵל וּכְן גִּיּוֹרָא
דְּמִתְגַּיְּרוּן לְמֵיתַב בֵּינֵיהוֹן דִּי יֵיכוֹל כָּל אַדְכָּא וְאֶהֱוֵן יַת פְּגִיעֵיהָא לְמֶעְבַּד
בְּבַר נָשָׁא הַהוּא דִּי יֵיכוֹל כָּל אַדְכָּא וְאִשְׁתֵּצִי יְהֵוֵה מִגּוֹ עַמֵּיהּ: (יא) אֲרוּם קְיוּם
נַפְשׁ כָּל בִּישְׂרָא בְּאַדְכָּא הוּא וַאֲנָא יְהַבְתֵּיהּ לְכוֹן לְגַוְיְרָא דְּהַתְגַּיָּן אֲדָם
נִיכְסָא עַל מַדְבְּחָא מְטוּל לְמִכַּפְּרָא עַל אֲדָם נַפְשָׁתְכוֹן אֲרוּם אֲדָם נִיכְסָא
הוּא עַל חוֹבֵי נַפְשָׁא מְכַפֵּר: (יב) בְּגִין כֵּן אֲמָרִית לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִוְדַּהֲרוּן
דְּכָל בַּר נַשׁ מִנְּכוֹן לָא יֵיכוֹל אַדְכָּא וְגִיּוֹרָא דְּמִתְגַּיְּרוּן לְמֵיתַב בֵּינֵיכוֹן לָא
יֵיכְלוּן אַדְכָּא: (יג) וּגְבַר טָלֵי אוֹ גְבַר סִיב מִבֵּית גְּנֵיסַת יִשְׂרָאֵל וּכְן גִּיּוֹרָא
דְּיִתְגַּיְּרוּן לְמֵיתַב בֵּינֵיכוֹן דִּי יְצִיד צְוָד חַיְיָא אוֹ עוֹפָא דְּמִתְכַּשְׁרִין לְמֵיכַל
וְיֵשׁוֹד יַת אַדְמֵיהּ בְּנִיכְסָתָא וְאִין לָא מִתְקַלְקְלָא נִיכְסַתֵּיהּ וְכַסְיֵנֵיהּ בְּעַפְרָא:
(יד) אֲרוּם קְיוּם נַפְשׁ כָּל בִּישְׂרָא אַדְמֵיהּ בְּנַפְשֵׁיהּ הִיא וַאֲמָרִית לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲדָם כָּל בִּישְׂרָא לָא תֵיכְלוּן אֲרוּם קְיוּם נַפְשׁ כָּל בִּישְׂרָא אַדְמֵיהּ
הוּא כָּל מַן דְּיֵיכְלִנֵיהּ יִשְׁתֵּיצֵי: (טו) וְכָל בַּר נַשׁ דְּיֵיכוֹל בִּיכְרָא דְּמִטַּלֵּק
בְּקוּלְקוֹל נִיכְסָתָא וּבְשַׂר תְּבִירָא בִּינֵיצָא וּבְגִיּוֹרָא וַיְצַבַּע לְבוּשׁוֹי וַיְסַחֵי
בְּאַרְבְּעִין קָאוִין דְּמַיָּא וַיְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא וְיִדְכֵּי: (טו) וְאִין אַרְשַׁע
וְלָא יְצַבַּע וּבְשָׂרֵיהּ לָא יַסְחֵי וְיִקְבֵּל חוֹבֵיהּ:

יח (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן
אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהְכוֹן: (ג) כְּעוֹבְדִין בְּיִשִׁין דְּעַמָּא דְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם דִּי הֲיָתוּבוּן
בַּהּ לָא תַעְבְּדוּן וְהֵי כְּעוֹבְדִין בְּיִשִׁין דְּעַמָּא דְּאַרְעָא דִּכְנָעַן דַּאֲנָא מָעֵיל יַתְכוֹן
לְתַמָּן לָא תַעְבְּדוּן וּבְגִימוֹסֵיהוֹן לָא תֵהָכוּן: (ד) יַת קְדָרֵי דִּינִי תַּעְבְּדוּן וְיַת
קְיָימֵי תִּיטְרוּן לְהַלָּכָא בְּהוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן: (ה) וְתִטְרוּן יַת קְיָימֵי וְיַת
קְדָרֵי דִּינִי דְּאִין יַעֲבַד־יַתְהוֹן אֵינָשָׁא וְיֵהֵי בְּהוֹן בְּחַיֵּי עָלְמָא וְרַחֲמוֹי עִמְּהוֹן אֲנָא יְיָ:

צדיקא

יונתן

(עו) דמן ממונא דעמא דייק הכי נמי מלי מטר לעם וכי לא ידעינן דעמל העם היא אלא כ״ל מעל מעוניה כן הוא בגמרא: (יח) וילדך ויפוק מיכוס עיסה קונבא ומלדד אסוכרים זהו דלך כגוד כלפי מעלה לו מכן היא לריך לקבא המזבח ולגדדו ולהזות וכן הוא ביומא פרק הוליפו לו סחסחיל עקרן מזכרים דכומים וכו׳. כד מיכון מעלכין דייק מדכמיב ולקח מדם הכפר ומדם הכעיר היו דמיי מעולכין זו בזו וכן הוא ביומא: (כא) מלא הכפר אלא מיהא הכעיר מלאכין זו בזו וכן הוא ביומא: (כב) ים ימיכי׳ על מעמליה הכי מיהא נמקבה יומא א״ל שהיו מוכמים זו אלא זו אמין יכול לכמזיק מעם בין בי׳ שנה מעבלה יהיה מזומן לזה מלזו דייק נמיים מקבלו מים עמי מעוכבל ללבה ומזומן לכך ועיין במזבלמי: (כב) דבים מדוכי ככר נלינו דעמינו מעבל מעוקה מהמכר נלאה לנכרם בים מדודי וכדפיכמנו. ויכמיכים הוא זיקא בי׳ דלמי הנמ׳ משמע מיכול להיות בלבעמים לא יומה כדאיתא בפ׳ מבי מעיבי דמן ולא מפ מהו מיכד אסכיו לכן מסכנם שהכוח דומסו בחוזק ולא ודלי מיד מם מהדמיסה ובלקבמ״ה משמע הבי׳ בו הוא זיקא ובי׳ מסיה דומסו לאון הכוח וכמן הוא וע״ם: (כג) וילבמיומן מאן הכי הוא נמ״ב והכיסם מם מלאד מעעוכי׳ נגיזה מלימו לוגם כ״ב ל״ה הנא ולא כאן הדיוא בכל יומא הנמה: (כד) נאסלין בכר מיכמנו מביכולו נמוש וכן הוא בגמ׳ פ׳ מבי מעיבים. מ״ה דעלא דבהכיל פ׳ נעבי הכהנים וקיל: (כה) ומקבא פי׳ נעילה הבגדל. ומסמים עבקא מסמים המעה וכן הוא בגמ׳ פ׳

יסיב: (ג) מודין מוכמומכון פי׳ מיסודו לא מעלסם ולא דוקא מכבר ומקא מלבני פ׳ וקיל: (לא) כל מיבדם מולכמא דקמה ליס לא מבא הוא למה לריך להסמנום והלא לאוכל נשבם אלא לענין מיקוד מלאכם נקבא מבם: (ב) מבים נמיקם פי׳ מומסמים ומבולמ כמה מעמי׳: (ד) לאם זבלי אמד פי׳ כלבו מבד דם לאם לדיק: (ז) לעמון דמסילין לשדין פי׳ לע״ז הדומין לשדים נמקא מלמד זוגים אסכיבם לבנום ע״ז בכלמוד מעיבים וכמיב ומעיבים יקבדו מם וכ״ה בא״כ: (י) ולאמנים מבייאם מבייים מלמון מבלי מיבמם מעבקיו לעבוק בלים הבוא וכן הוא בא״כ: (יא) יאבמים לכון לבגיבאם דקמה ליס מלי נאסיו וכי הקבי״ם בבנודו ובעלמו אלא הבזיבה נאן על מוכי נבם מבאבדם בנבם בבמיל הנבם: (יב) ולין לא מבקבלא ניבבמים יבמיבים בעבד פי׳ דוקא אם לא נאקבלא הייבו אלא נעבבה בבמים מבים לז הוא מייב לבכולם אבל לא נעבבה בעוב מביבוי ודייק מלמד יאבל מבמע דוקא בהאל בבר לאבילם וקיל בכ״ם ולא בכ״ע דאליבי בפ׳ בבוי דם: (יו) דמעלב בקילבול ביבבמה מיבום המולך בהמבה מבמע בבלום המאיבה אם היא מבמע בבים הבליבה דאבי יליף בהבב הבקבה מלבד אבבל: (יז) ולין לבבע פי׳ ולא הבבע בבזיד ולא יבבב ודייק מדילמיבן בזיבה בוב דבוגו ישא מהוא בבבם א״ב בלמה לוגב הוגב ובן בבמ״ב: (ה) בבי מלמא ומולבים עם לדיבים וכו׳ מיין בבבי׳ המלא מיבוסב בליבב: (ו) בהבמיבהא ובבבלבוגי מיבים פי׳ אלא לבלום מבוה הן בהבמים הן בהבבום מבוה דבייבו נביבה

צַדִּיקָא אֲנָא יְיָ: (ו) גְּבַר טְלֵי וּגְבַר סִיב לְכָל קְרִיבַת בִּישְׁרֵיהּ לָא תְקָרְבוּן לְבַוָּאָה עֶרְיָוֹתָא בְּהַשְׁמִישְׁתָּא וּבְפִרְסוּמֵי עֶרְיָא אֲנָא יְיָ: (ז) עֶרְיַת אָבוּךְ וְעֶרְיַת אִמָּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָוֹתָהּ: (ח) עֶרְיַת אִתַּת אָבוּךְ לָא תְגַלֵּי דְּעֶרְיָוֹתָא דְּאָבוּךְ הִיא: (ט) עֶרְיַת אָחָתָךְ בַּת אָבִיךָ אוֹ בַת אִמָּךְ מָה דְּיוֹלִיד אַבָּךְ מִן אִיתָּא אוֹחְרִי אוֹ מִן אִמָּךְ אוֹ מָה דְּיוֹלִידַת אִמָּךְ מִן אַבָּךְ אוֹ מִן גְּבַר חוֹרָן לָא תְגַלֵּי עֶרְיָוֹתְהֶן: (י) עֶרְיַת בְּרַת בְּנָךְ אוֹ בַת בְּרַתָּךְ לָא תְגַלֵּי עֶרְיָוֹתְהֶן אֲרוּם הֵי כְּעֶרְיָתָךְ הִינָן: (יא) עֶרְיַת בַּת אִתַּת אָבוּךְ דִּילֵדַת מִן אַבָּךְ אָחָתָךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָוֹתָהּ: (יב) עֶרְיַת אֲחָת אָבִיךָ לָא תְגַלֵּי אֲרוּם קְרִיבַת בְּשַׂר אָבִיךָ הִיא: (יג) עֶרְיַת אֲחָת אִמָּךְ לָא תְגַלֵּי אֲרוּם קְרִיבַת בְּשַׂר אִמָּךְ הִיא: (יד) עֶרְיַת אֲחִיךָ לָא תְגַלֵּי אוֹלַת אִנְתְּהוֹן לָא תִקְרַב בְּהַשְׁמִישׁ עֶרְסָא אִנְתַּת אֲחִיךָ הִיא: (טו) עֶרְיַת כַּלָּתָךְ לָא תְגַלֵּי אִנְתַּת בְּרַךְ הִיא לָא תְגַלֵּי עֶרְיָוֹתָהּ: (טז) עֶרְיַת אִנְתַּת אָחִיךָ לָא תְגַלֵּי בְּרַמֵּי אָחִיךָ הִינָן עֶרְיָוֹתָא דְּאָחִיךָ הִיא: (יז) עֶרְיַת אִמָּא וּבְרַתָּהּ לָא תְגַלֵּי יַת בְּרַת בְּרַהּ וְיַת בְּרַת בְּרַתָּהּ לָא תִיסַב לְבַוָּאָה עֶרְיָוֹתָא קְרִיבַת בִּישְׁרָא הִינוּן זְנוּ הִיא: (יח) וְאִתְּתָא בְּחַיֵּי אָרְתָא לָא תִיסַב לְאַעֲקָא לָהּ לְבַוָּאָה עֶרְיָוֹתָהּ עָלָהּ כָּל יוֹמֵי חַיָּיהָא: (יט) וּלְצִיד אִתְּתָא בְּזִמַּן רִיחוּק סְאִיבָתָהּ לָא תִקְרַב לְבַוָּאָה עֶרְיָוֹתָהּ: (כ) וּלְצִיד אִנְתַּת חַבְרָךְ לָא תִתֵּן תִּשְׁמִישָׁךְ לְזַרְעָא לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ: (כא) וּמִן זַרְעָךְ לָא תִתֵּן בְּהַשְׁמִישָׁהּ לְצִיד בַּת עַמָּמִין לְמַעְבְּרָא לְפוּלְחָנָא אוֹחְרָא וְלָא תְפִיס יַת שְׁמָא דֵּאֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: (כב) וְעִם דְּכוּרִי לָא תִשְׁכּוּב בְּהַשְׁמִישָׁא דְּאִסְתָּאֲבָא בָּהּ אֲרוּם טְרִיקָא הִיא: (כג) וּכְכָל בְּעִירָא לָא תִתֵּן תִּשְׁמִישָׁךְ לְאִסְתָּאֲבָא בָּהּ וְאִתְּתָא לָא תִקְרַב קֳדָם בְּעִירָא לְאִתְרַבְּיָא מִנַּיהּ תִּבְלָא הִיא: (כד) לָא תִסְתָּאֲבוּן בְּחָדָא מִכָּל אִילֵּין אֲרוּם בְּכָל אִילֵּין אִסְתָּאֲבוּ עַמְּמַיָּא דַּאֲנָא מְגַלֵּי מִן קָדְמֵיכוֹן: (כה) וְאִסְתָּאֲבָא אַרְעָא וְאֶסְעָרִית חוֹבָהָא עָלָהּ וּפְלָטַת אַרְעָא יַת דַּיָּרָהָא: (כו) וְתִטְּרוּן אַתּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת קְיָמַי וְיַת סִדְרֵי דִּינַי וְלָא תַעְבְּדוּן חָדָא מִכָּל הוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין יַצִּיבָיָא וְגִיּוֹרָיָא דְּיַתְגַּיְרוּן בֵּינֵיכוֹן: (כז) אֲרוּם יַת הוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין עֲבָדוּ אֲנָשֵׁי אַרְעָא דְּקַדְמֵיכוֹן וְאִסְתָּאֲבַת אַרְעָא: (כח) וְלָא תִפְלוֹט אַרְעָא יַתְכוֹן בְּסָאוֹבְכוֹן יְהָא הֵיכְמָא דִּפְלָטַת יַת עַמָּא דְּקַדְמֵיכוֹן: (כט) אֲרוּם כָּל מַאן דְּיַעֲבַד חָדָא מִכָּל הוֹעֲבָתָא הָאִילֵּין וְיִשְׁתֵּיצֵין נַפְשָׁתָא דְּעַבְדִין הֵיכְדֵּין מִגּוֹ עַמְּמֵיהֶן: (ל) וְתִטְּרוּן יַת מַטְּרַת מֵימְרִי לְאַדְּחָרָא מִטּוּל לְמֶעְבַּד מִנִּימוּסֵי הוֹעֲבָתָא דְּאִתְעַבְּדוּ בְּאַרְעָא קֳדָמֵיכוֹן וְלָא תִסְתָּאֲבוּן בְּהוֹן אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: פ פ פ

סדר קדושים

יט וּדְבַר וּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) מַלֵּל עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן קַדִּישִׁין תְּהוֹן אֲרוּם קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן: (ג) גְּבַר מִן

יונתן

נשיקה דסיל כמיידך דשולא נפיק דע"ז: (ע) מה דיוליד לאנך מן ליפא לאוחרי וכו' דכא מה דכמיב מולדם נים פיימו לידם לשמה ולשם הכלשון ומולדם מוך היינו לשמו שמיים ולשם קמני: (עז) ובשר עוחרים לין לים נים בגין דיוק מלי יגמה יבא עליים דלמר קלא לאסר מים ז: (יב) כיאוק פלוגסה לא מקבב פיכוק אפילו קיכוב נשר לפנו: (כא) לגיד נם עממין וכו' הכם מה מעקיים הענו' שבכאן הסגם הזל נגד מעגם עליים בעבקם מגילם דליפא שם הלומר ומזכיר לא אמן להעביר למולך ומזכיר לא אמן להעבירא בלמעיפא משמקין לוחו בגזיפה הכה עיין בספר הסרוך בעבך לכמלה ולא יפיר מעליך מקום הקוביה ומעלא כדי כוזם למלוכך: (ע) לא הכייפון לשון קוף כלומר אלא יעיים לקלון כל הקדם עד קיבו וכן מ"ש בכשם למוב. לומיכא הדל פי' שוכם אחם מכל הקדם וקיל כדליפה בגמנה דפילה פ"ד ע"ש בגיכוק כקיי דהיינו שסין קוכסין מגל וכו' ומשמע דגשלכם מד טוים נכל מעם הקדם בשמי לו בעבב וקי"ל: ורק שלבו לוגן לוחכיא פי' לוגן מבקוף הקדם ולוחכיא מל' קוף וכיל כל"ש דע"ק דפליג לפיק וקבב ובלבד שיהן בקוף בשיעור דוקא לא שיהן הפילה בתוך הקדם: (י) לא הבעכון טוטלוויסהון פי' עולמות הן מנפים שלין בהם לא כתף ולא מנף כן הוא בגמכה פילה פ"ז ובפי' שם רע"ב שנקלון כן מעבי שהם כשוגל נגד לוים כך הם נגד המשכלות דהיינו מנפים קעיים. בהבוריהון כן הוא בגמנה פ"ד דפילה ובייק מקלא שלכיך לפיות בעמונה ולא בגלוס: (יב) מד מבכון מפקן בזה דלא פיעמ מדכמיב לא תבעו בלשון רבים כ"ל דדוקא רבים דמשבקשת הגא ולפיכ אבול הגם קמ"ל אפילו מד מבכון לקוב ליבעב נגם: (יג) לגעבכבא נגד פיבא דיש לך לק לעבב אלגלך לקוב ודיק מדכמ"ב לאמר וכן הוא בנ"ע לאמר ויש לך ולא אמר לו לך ושוב:

יַת שׁוּמַת דִּיקָנֵיכוֹן: (כח) וְשׁוֹרַטְתָּ חִיבוּל עַל נֶפֶשׁ דְּמִיתָא לָא תִתְּנוּן בִּבְשַׂרְכוֹן וּכְתָב חָקוּק לְרֵשֶׁם חָרִית צִיּוּרָא לָא תִתְּנוּן בְּכוֹן אֲנָא יְיָ: (כט) לָא תְּזַפְּסוּן יַת בְּנָתֵיכוֹן לְמִסְבָּא יַתְהוֹן לְזָנוּ וְלָא תִשְׁתְּחוּן לְמִסְבָּא בְּגָתֵיכוֹן לְנִיכְרִין סְטִיוּ לְפִרְקִיהוֹן דְּלָא וַטְעוּן בָּתַר עַמְמֵי אַרְעָא וְתִיתְמְלֵי אַרְעָא זְנוּ: (ל) יַת יוֹמֵי שַׁבְּיָא דִילִי תִּטְּרוּן וּלְבִית מִקְדָּשִׁי תְּהוֹן אָזְלִין בְּדַחֲלָתָא אֲנָא יְיָ: (לא) לָא תִּסְטוּן בָּתַר שְׁאֵלֵי בִידִין וּמִסְיָק וְכוּרֵי וְחַבְּרֵי גְרַם יְדוֹעַ וְלָא תִתְבְּעוּן לְאִסְתְּאָבָא בְּרוּן אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן: (לב) מִן קֳדָם סָבִין דְּסָבְרִין בְּאוֹרַיְיתָא תְּקוּמוּן וּתְיַקַּר אַפֵּי חַכִּימָא וְתִדְחַל מִן אֱלָהָךְ אֲנָא יְיָ: (לג) וְאֲרוּם אֵין אִיתְגַּיֵּר וְאִיתְחַזֵּק עִמְּכוֹן גִּיּוֹרָא בְּאַרְעֲכוֹן לָא תְּזַנּוּ יְהוּדָה בְּמִלִּין קָשִׁין: (לד) כְּיַצִּיבָא מִנְּכוֹן יְהֵי לְכוֹן גִּיּוֹרָא דְּמִתְגַּיֵּר עִמְּכוֹן וְתִרְחַם לֵיהּ כְּגַוְתָּךְ דְּבָא אַף סָגִי לָךְ לָא תַעֲבִיד לֵיהּ אֲרוּם דַּיְרִין הֲוֵיתוּן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהְכוֹן: (לה) לָא תַעְבְּדוּן שִׁקְרָא בְּסִידְרָא דִּינָא בְּמִשְׁחָתָא דְּקִנְיָנָא וְסִיתְוָא בְּמִתְקָלָא וּכְמֵכִילְתָּא בְּגִרְדִּישׁוּתָא וּבְמִתְקָא: (לו) מוֹרְגוּן דְּקִשׁוֹט מַתְקָלִין דְּקִשׁוֹט מְכִילִי דְּקִשׁוֹט וְקִיסְטִין דְּקִשׁוֹט יְהֵי לְכוֹן אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן דְּאַפְּקִית יַתְכוֹן פְּרִיקָן מֵאַרְעָא דְּמִצְרָיִם: (לז) וְתִטְּרוּן יַת כָּל קְיָמַי וְיַת כָּל סִדְרֵי דִינַי וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן אֲנָא יְיָ:

כ (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר: (ב) וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֵּימַר מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּיעֲבַר מִזַּרְעֵיהּ לְמוֹלֵךְ לְמִיתְּקְרָא בְּנוּרָא אִיתְקְטָלָא יִתְקְטֵל עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיַתְיְבוּן יָתֵיהּ בְּמִטְּלוֹת אַבְנָן: (ג) וַאֲנָא אֶתֵּן פְּנַיְיכוּן לְמַעְסוֹק בְּנִבְרָא הַהִיא וְאוּשִׁיצִי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ אֲרוּם מִזַּרְעֵיהּ יְהַב לְפוּלְחָנָא אוֹחֲרָא מִן בְּגַלְל לְסָאֲבָא יַת מִקְדְּשִׁי וּלְאַסְּפָא יַת שְׁמָא דְּקוּדְשִׁי: (ד) וְאִן מְבַבֵּשׁ יְבַבֵּשׁ עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל יַת עֵינֵיהוֹן מִן גַּבְרָא הַהִיא בְּדִיתֵן מִזַּרְעֵיהּ לְפוּלְחָנָא אוֹחֲרָא מִטּוּל דְּלָא לְמִקְטֹל יָתֵיהּ: (ה) וְאֲשַׁוִּי אֲנָא פְּנַיְיהוּ לְמַעְסוֹק בְּנִבְרָא הַהִיא וּבְגִנְסֵיהּ הִסְחַפְיָין עֲלוֹי לְאִתְרְדָאוּת בְּיִסּוּרֵי וַיְיתֵיהּ אוּשִׁיצִי וְיַת כָּל דְּשָׁקַן בְּתָרוֹי לְמִטְעֵי בָּתַר פּוּלְחָנָא אוֹחֲרָא מִגּוֹ עַמֵּהוֹן: (ו) וּבַר נַשׁ דִּיסְטֵי בָּתַר שְׁאֵלֵי בִידִין וּמִסְקֵי וְכוּרֵי וְחַבְּרֵי גְרַם יְדוֹעַ לְמִטְעֵי בָּתְרֵיהוֹן וְאֶתֵּן פְּנַיְיהוּ לְמַעְסוֹק בְּבַר נָשָׁא הַהוּא וְאוּשִׁיצִי יָתֵיהּ מִגּוֹ עַמֵּיהּ: (ז) וְתִתְקַדְּשׁוּן וִהְווֹן קַדִּישִׁין בְּגִיפֵיכוֹן מִטּוּל דְּאַנָּא צְלוֹתְכוֹן אֲנָא הוּא מְקַדְּשְׁכוֹן: (ח) וְתִטְּרוּן יַת קְיָמַי וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן אֲנָא הוּא יְיָ מְקַדְּשְׁכוֹן: (ט) אֲרוּם גְּבַר טְלִי וּגְבַר סִיב דְּיִלּוֹט יַת אֲבוֹי וְיַת אִמֵּיהּ בְּשִׁמָּא כְּפַרְשׁ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן מִטּוּל דְּאָבוֹי וְאִמֵּיהּ לָט קְטָלָא חַיָּב: (י) וּגְבַר דִּי יְגוֹר יַת אִתַּת גְּבַר מְאַרְסָא אוֹ דִּי יְגוֹר יַת אִנְתַּת חַבְרֵיהּ מִבַּעְלָא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל עַל מִיבְעָלָא בִּשְׁיוּק סוֹדְרָא אִקְשָׁא בְּגוֹ רַכִּיכָא וְעַל מְאַרְסָא בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן גִּיּוֹרָא וְגִיּוֹרְקָא: (יא) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם אִתַּת אָבוֹי בְּנוֹי אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן תְּרֵיהוֹן קְטָלָא חַיָּבִין דְּאִתְגְּלִיָא עֶרְיָתָא דְּאָבוֹי בְּנוֹי אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן תְּרֵיהוֹן קְטָלָא חַיָּבִין

בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן: (יב) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם בַּלְּתֵיהּ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן תְּרֵיהוֹן תִּבְלָא עָבְדוּ קְטָלָא חַיָּבִין בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן: (יג) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם דְּכוּרָא מִשְׁכְּבֵי אִנְתָּא תּוֹעֵיבְתָּא עָבְדוּ תְּרֵיהוֹן אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן: (יד) וּגְבַר דִּיסַב יַת אִתָּא וְיַת אִמָּהּ זְנוּ הִיא בְּנוּרָא יוֹקְדִין וַיְהוּן בְּאִתְכְּוָיָת אַבֵּר לְפִרְהוֹן וְלָא תְהֵי זְנוּ בֵּינֵיכוֹן: (טו) וּגְבַר דִּי יִתֵּן מִשְׁכְּבֵי דְּאִתָּא תּוֹעֵיבְתָּא אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן וְיַת בְּעִירָא תִּקְטְלוּן בְּקוּלְפֵי: (טז) וְאִתְּתָא דִּי תִקְרַב לְצַיַּר כָּל בְּעִירָא לְמִרְבָּעָא מִנָּהּ וְתִקְטְלוּן יַת אִתְּתָא בְּאַטְּלוֹת אַבְנָן וְיַת בְּעִירָא בְּקוּלְפֵי אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן דִּין קְטוֹל חַיָּבִין: (יז) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם אֲחָתֵיהּ בְּרַת אָבוֹי אוֹ בְּרַת אִמֵּיהּ וְיַחֲזֵי יַת עַרְיָיתֵיהּ וְהִיא תֶחֱזֵי יַת עַרְיָיתֵיהּ גְּנַיי הוּא אֲרוּם חִסְדָּא עֲבָדִית עִם קְרִיבָאי מִן בְּגַלְל דְּיִתְקְטְלֵי שַׁלְטָא מִתְּהוֹן עַד לָא אִתְיְהִיב קְיָמָא בְּעַלְמָא וּמִן דְּאִתְיְהִיב קְיָמָא בְּעַלְמָא כָּל דְּיִתְעֲבַד כְּדִין וְיִשְׁתֵּיצֵי בְּמוֹתָנָא וְתֶהֱוֵין בְּבִישְׁתְּהוֹן בְּנֵי עַמְּהוֹן מִטּוּל דְּעָרְיַת אֲחָתֵיהּ בְּזִי חוֹבֵיהּ יִקְבֵּל: (יח) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם אִתָּא דְּוָהָא וּכְזִי יַת עַרְיָיתֵהּ וְיַת מַבּוּעַ אָדָם סוּבְרָא בְּזִי וְהִיא בְּזִית יַת מַבּוּעַ אַדְּרָהָא וְיִשְׁתֵּיצֵי תְּרֵיהוֹן בְּמוֹתָנָא מִגּוֹ עַמְּהוֹן: (יט) וְעַרְיַת אֲחַת אִמֶּךָ וַאֲחַת אַבִּיךָ לָא תְּגַלֵּי אֲרוּם יַת קְרִיבְתֵּהּ בִּישְׁרַיְיתוּן וְיִקְבְּלוּן בְּמוֹתָנָא יְסִיפוּן: (כ) וּגְבַר דִּי יִשְׁגַּשׁ עִם אִתַּת אַחֲבוֹי עַרְיַת אַחֲבוֹי בְּזִי חוֹבֵיהוֹן יִקְבְּלוּן בְּמוֹתָנָא יְסִיפוּן דְּלָא לְמִיתְּחוּן: (כא) וּגְבַר דִּי יִסַּב יַת אִתַּת אַחֲבוֹי בְּחַיּוּי מְרַחְקָא הִיא עַרְיָיתָא דְּאַחוֹי בְּזִי דְּלָא יְהוֹן: (כב) וְתִטְּרוּן אַתּוּן בְּגִיפֵיכוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יַת כָּל קְיָמַי וְיַת כָּל סִדְרֵי דִינַי וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן וְלָא תִפְלוֹט וְתֵבוֹן אַרְעָא דַּאֲנָא מְעִיל מִן קֳדָמֵיכוֹן לְתִתָּן לְמִיתַב בָּהּ: (כג) וְלָא תֵהָכוּן בְּנִימוּסֵי עַמְּמַיָּא דַּאֲנָא מְגַלֵּי מִן קֳדָמֵיכוֹן אֲרוּם יַת כָּל מַרְחֲקָיָא דְּאִילֵּין עָבְדוּ וְרָחִיק מִינַּי יַתְהוֹן: (כד) וַאֲמַרְיַת לְכוֹן אַתּוּן תּוֹרְתָּרוּן מִן תּוֹעֵיבְתָּא אִלֵּין מִן בְּגַלְל דִּיתְרְתּוּן יַת אַרְעָהוֹן וַאֲנָא אִיתְּנִנַּהּ לְכוֹן לְמִירַת יָתַהּ אַרְעָא חָלָב וּדְבַשׁ אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהְכוֹן דְּאַפְרַשְׁית יַתְכוֹן מִן בְּעִירָא דְּמִיכַּשְׁרָא לְמִיכַּל לְדִמְיַסְּסָלָא לְמִיכַּל וּבֵין עוֹפָא דְּמִפַּסְּלָא לְמִיכַּל לְדַמְכַּשֵּׁר לְמִיכַּל וְלָא תְּשַׁקְּצוּן יַת נַפְשָׁתֵיכוֹן בִּבְעִירָא דְּרִיסַת חַיְיתָא וּבְעוֹפָא דְּרִיס בַּר נְעָצָא וּבְכָל מִן דְּתַרְחִישׁ אַרְעָא דַּאֲפְרַשְׁית לְכוֹן לְסוֹאֲבִיהוֹן: (כה) וְתֶהֱוֹן קְדִישִׁין קְדִישִׁין אֲרוּם קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ דְּבְחִירִית בְּכוֹן וַאֲפְרַשְׁית יַתְכוֹן מִן עַמְּמַיָּא מִטּוּל לְמִהְוֵי פֻּלְחָנִי קָדָמַי: (כו) וּגְבַר אוֹ אִתְּתָא אֲרוּם יְהֵי בְּרוּן בִּידִין אוֹ וְכוּרֵי אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵלוּן בְּאַבְנָא וְאַטְּלוּן יַתְהוֹן קְטָלָא חַיָּבִין: פ פ פ

סדר אמר

כא וַיֹּאמֶר יְיָ לְמֹשֶׁה אֱמֹר לְכַהֲנֵיָא בְּנֵי אַהֲרֹן דְּכוּרְיָא דְּיִתְפְּרְשׁוּן מִן קָאוֹב וְכַדְּנָא הֵימַר לְהוֹן עַל בַּר נַשׁ דְּמִית לָא יִסְתָּאַב בְּעַמֵּיהּ:

אלהן

יונתן

בעכלסא מעפעים: (י) ובגבר די יבור ים לחם בגבר מלכקא פי׳ לחוקה ובעולה ודייק מזכמיב הכי בעמים לפר ינלף. על מיבעלא בשינוק קודלא לקוסלא בגו כביכא פי׳ כל הבולא מייב מכן דסיימו מינוק מידלא פי׳ נישל הקידל כלמעבק בפיי מיפום ופיש בכש״י המעם מיסגן קודלין קשה לפוך הכפה. מלכקא בחעלות לבכין פי׳ על לבוקה מייב מקילה ודייק מדכמיב מבכם כי בלא בני בעבה ובקלפס. (יא) בין מולנייפא פי׳ בין מיים לגו ממם ובין מהיא לגו מובנה ודייק מדכמיב לגם לבני: (יב) בלמכם לבכ לבוימהון פי׳ ממסיכין עובכה בוחסם בגיסם כדלימא בגי מיפום מבקיין לוהו בזבל ונובגין בוכל קבה לגון בכם וכוכן על לוהלו זם מוכך מלגו וכו׳ עד עבוהם מיו ומדליק הפתילים בל לבכ דלמים מכיפה מכיפה מבעם לבכן מם לבלן מביבה בשבם בגיפ בל עין מכלהו עב והוא לגון נמבלא דבקב בכולם יהבו לים קילבא ומבק שום מיהומים קילבי מבו גלבי נבקא ליה מדכמיב בני בהמה מהכונו ובני לדם מום יומם ש״מ דמיהם בהמה מבוה מבל לדם: (יז) מבקא מבדים עם קדמאי בגבל בו׳ עיין בכש״י ודייק מדכמיב מבר ולא מלה לבומם דמכיה. עד לא המיכיב קיימא פי׳ עד בלא נמבה המובה היה כל זה מוהב: (כ) לחם לחבוי ביל ופי׳ בחיי לחיי מבל לחבר מימם יבמה יבא עליה וקיל. מבוהבל יקומון פי׳ יקומלו מומיהם עליהם בד מימוהו והמיהם ממלק׳ ולבון יקומון מלבון בעבם יבמה וכדומה רבים: (כד) מזהיהון ומו׳ בגבל דמיכמון מימום הוו זהיכין בחומבות הלבה כדי מיבמו לבן דקבה לוך מבא מלבל ולומב מליהם וגו׳ בחמבה מלבם ולא מבמו בחקומיהם: (כה) בעיבל דמיבמבא לבוכל וגו׳ בין הבהמה הבבכה לבוכל ובעבבל לחבל ע״י בהמה וכן מילבמ״. בבעיבל דליקה מייבא וכו׳ פי׳ בבהמה הבבמה מבמה דליקה הבים והבוה מבמלך מבמה

דליקה

בעבבק ד׳ מיבום. לא מבון נבלי נבבין פי׳ בלא יבוי שומבים ביבומים מלבבים. ולא לבמוכי קבהבי פי׳ בלא יבייבו וילבבו בזה מבבנבדין גם עבם בקילים בגיבומים ומעבם בימוף דבמבי בהבלבד בדי להבין ולבוהוכו כמה מבבייהם מקולקלים בדלימא בבי׳ ד׳ מיבום לא מלבד לבעבם דוקא וקיל: (כז) מבלבון יש שומה דיקביכון פי׳ הבבנום בל הבל בלב וכ״ל דדוקא בילום שיש בו הבבהבה והבו הבב ודייק מבי מבבה מבמה קוף זקבו ומייבו מבבלום בל זקבו הייבו שומה: (כט) ולא הבבון לבקבל פי׳ בל מבילו (הבהבו) בבומיבם לבימום מבוך לבימקבון לזבבן הייבו עד עם מיבבו בובלום מבבוך בך מבא לידי זבום וכן בבבב לבי מקיבא בבבהבדין בש״ב: וכל עם מבבבבם בבבין ידוב והבלבם בבי זקבו וכיולא עיין בכש״י: (לד) דבמא לם בבי לך וכו׳ בדפיבלש״ ב״כ: (לה) בבבבבבא דקיישא ובימהוא פי׳ בבבבם הבבבל ובימי הקין ובימי בבוקב בדבבי בלייבו בבך ובש״ם בבש״ ב״כ בבבילבא. בבדיבוהא ובבבהקא פי׳ לזה בבבדם מקום בבודבין בבבקב בלבילבא בבבי הבבוכבא. (ג) לבימוקבא בבוכא פי׳ ליבבלב בלבם ב״ל בלבבי ובייבן בכש״י בלבי בבבבם לבבבי בום. בבבא בים יבבלבל ב״ל בב״ג בבבבם עם הבלבן עם בבבבידין ליבם הבלבן ובייבהו בלו יבבלבל: (ג) לבן בבוייבבם בבבב בבוכבי: (ה) בבבבבה בהוא ובבבייבבים פי׳ הוא בבבלב ובבבבבהו לבבבום ביבוכין בבום בבוכין בליו וכן בבבבבה הבייבין בבים בבבקין ובוייב בם הוא בבבלב בבבבהו בם בבבלו בבבבב בלבבלב לבבבב ובו׳ בבבי בבבבלים מבבין בבוכין ובוייב בבבבבבה בבבבבה בבבבבה ב

(ב) אֱלָהִין לְאִנְתֵּיהּ וְדִקְרִיבָא לְנוּפֵיהּ לְאִמֵּיהּ וּלְאָבוֹי וְלִבְרֵיהּ וְלִבְרַתֵּיהּ
וּלְאֲחוֹי: (ג) וּלְאַחְתֵּיהּ בְּתוּלְתָּא דִּקְרִיבָא לֵיהּ וְלָא מִתְאַרְסָא וּדְעַד כְּדוֹן
לָא חֲוַת מִיבְעֻלָא לְגֻבַר לָא יִסְתָּאַב: (ד) לָא יִסְתָּאַב בַּעֲלָא לְאִיתְחַיָּבָא אֱלָהִין
בַּר בִּשְׁרָא לֵיהּ בְּרַם לְקִרִיבָא דְּדִינוּן עַבְדִין עוֹבְדֵי עַמֵּיהּ יִתְחַל עֲלֵיהוֹן:
(ה) לָא יְרַשְׁמוּן בֵּין עֵינֵיהוֹן וְלָא רוֹשֶׁם בְּרֵישֵׁיהוֹן וְאוּמָנָא דִּיקַנֵּיהוֹן לָא
יִסְפְּרוּן וּבְבָשְׂרֵיהוֹן לָא יַחְבְּלוּן חַבּוּל: (ו) קַדִּישִׁין יִהְוֹן קֳדָם אֱלָהֲהוֹן וְלָא
יְפַסְּנוּן יַת שְׁמָא דֵאֱלָהֲהוֹן אֲרוּם יַת קוּרְבָּנַיָּא דַיְיָ תִּקְרוּבְתָּא דֵאֱלָהֲהוֹן הִינוּן
מַקְרִיבִין וִיהוֹן קַדִּישִׁין בְּנוּפֵיהוֹן: (ז) אִתְּתָא מִטְעָיָא בְּזָנוּ וּדְאִיתְחִלְדָא מִן
פְּסוּלְיָא לָא יִסְבּוּן וְאִתְּתָא דְּמִסְתָּרָא בֵּין מְגַבְּרָא בֵּין מִן יְבָמָה לָא יִסְבּוּן
אֲרוּם קַדִּישׁ הִוא קֳדָם אֱלָהֵיהּ: (ח) וְתַקְּדִשְׁנֵיהּ לְקָרָבָא אֲרוּם יַת קוּרְבַּן
אֱלָהָךְ הִוא מַקְרִיב קַדִּישׁ יְהֵי לָךְ וְלָא תַּפְסְנֵיהּ אֲרוּם קַדִּישׁ אֲנָא יְיָ
מְקַדְּשְׁכוֹן: (ט) וּבְרַת גֻּבַר כָּהֵן מִתְּאַרְסָא אֲרוּם תְּפִיס גַּרְמָהּ לְמִטְעֵי בְּזָנוּ
עַד דְּהִיא עַם בֵּית אֲבוּהָא וְזָנְיַת בְּנוּרָא תִּתּוֹקַד: (י) וְגַבְרָא רַבָּא דְּמִתְרַבְרַב
עַל אָחוֹי דִּי יְתְרוֹק עַל רֵישֵׁיהּ מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא וְדִיקְרַב יַת קוּרְבְּנֵיהּ
לְמִלְבּוֹשׁ יַת לְבוּשָׁיָא יַת רֵישֵׁיהּ לָא יְרַבֵּי פֵּרוּעַ וּלְבוּשׁוֹי לָא יְבַזַּע בְּשַׁעַת
אֲנִינְקִי: (יא) וּלְוַת כָּל בַּר נַשׁ דְּמִית לָא יֵיעוֹל לְאָבוֹי וּלְאִמֵּיהּ לָא יִסְתָּאַב:
(יב) וּמִן מִקְדְּשָׁא לָא יִפּוֹק וְלָא יָפִיס יַת מִקְדְּשָׁא דֵאֱלָהֵיהּ אֲרוּם מִשַּׁח
רְבוּת אֱלָהֵיהּ עֲלוֹי אֲנָא יְיָ: (יג) וְהוּא אִיתָא דְּאִית בַּהּ בְּתוּלְתָּא יִסָּב:
(יד) אַרְמְלָא וּמְפַטְּרָא וּדְאִיתְחַלְדָא מִן פְּסוּלְיָא מִן זָנוּ יַת אִלֵּין לָא
יִסָּב אֱלָהֵן בְּתוּלְתָּא מִיבְשְׂרָא מִבְּנַת עַמֵּיהּ יִסָּב אִתְּתָא: (טו) וְלָא יָפִיס
זַרְעֵיהּ בְּעַמֵּיהּ אֲרוּם אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהּ: (טו) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימָר:
(יז) מַלֵּל עִם אַהֲרֹן לְמֵימַר גֻּבַר מִבְּנָךְ לְזַרְעֵיתְהוֹן דְּיִהְוֵי בֵּיהּ מוּמָא
לָא יִתְבְּשַׁר לְקָרָבָא קוּרְבַּן אֱלָהֵיהּ: (יח) אֲרוּם כָּל גֻּבַר דְּבֵיהּ מוּמָא לָא
יִקְרַב גֻּבַר דְּסָמֵי אוֹ דְּהָגִיר אוֹ דְּלִקִי בְּרוּטְמֵיהּ אוֹ דְּמִשְׁתְּמִיט וְרֵיבֵיהּ:
(יט) אוֹ גֻּבַר דִּידֵי בֵּיהּ הְבוּר דְּרַגְל אוֹ הְבִיר דִּידָא: (כ) אוֹ דְּגַבְיָנוּי
שְׁבַבָן חַפְיָין עֵינוֹי אוֹ לִית שַׁעַר בִּגְבִינוּי אוֹ דְּחַלְוָן בְּעֵינוֹי דְּמִעְרַב חִיוָרָא
בְּאוּכְמָא אוֹ דְּכָלֵי חַרְסִין יְבִישִׁין אוֹ דְּכָלֵי חֲוָיְיָא מִשְׁרִיתָא אוֹ דְּפַחֲדוּי
נְפִיחִין וְקָלִישִׁין: (כא) כָּל גֻּבַר כָּהֵן דְּבֵיהּ מוּמָא מִזַּרְעָא דְּאַהֲרֹן כַּהֲנָא
לָא יִתְבְּשַׁר לְקָרְבָא קָרְבְּנַיָּא דַיְיָ מוּמָא בֵּיהּ יַת קָרְבַּן אֱלָהֵיהּ לָא יִתְבְּשַׁר
לְקָרְבָא: (כב) בְּרַם מִתַּרְיֵי קָרְבְּנַיָּא דֵאֱלָהֵיהּ מִן דְּמִשְׁתַּיְיר מִן קֻדְשֵׁי קוּדְשָׁיָא
וּמִן קוּדְשָׁיָא יִתְפְּרַנְסוּן: (כג) לְחוֹד לְפַרְגּוֹדָא לָא יֵיעוֹל וּלְמַדְבְּחָא לָא יִקְרַב
אֲרוּם מוּמָא בֵּיהּ וְלָא יָפִיס יַת מִקְדְּשֵׁי אֲרוּם אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן: (כד) וּמַלֵּיל
מֹשֶׁה עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

כב (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹי וְיִתְפְּרְשׁוּן
מִקֻּדְשֵׁיא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָא יְפַסְּנוּן יַת שְׁמָא דְקֻדְשֵׁי מִתְּרַמֵּין לִי אֲנָא יְיָ:

קָדְמַי אֲנָא יְיָ: (ג) אֱמַר לְהוֹן אִנְדְּתֵרִין לְדָרֵיכוֹן כָּל גֻּבַר דִּיקְרַב מִכָּל
בְּנֵיכוֹן לְקֻדְשֵׁיא דִּי יַקְדְּשׁוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֳדָם יְיָ וְסִיבְתֵּיהּ עֲלוֹי וְיִשְׁתֵּיצֵי
בַּר נָשָׁא הַהוּא מִמְּחָתָא מִן קָדְמַי אֲנָא יְיָ: (ד) גֻּבַר טְלִי אוֹ גֻּבַר סִיב
מִזַּרְעָא דְאַהֲרֹן וְהוּא מְצֹרָע אוֹ דַיֵּיב בְּקוּדְשֵׁיא לָא יֵיכוֹל עַד זְמַן דְּמִיתְדְּכֵי
וְדִיקְרַב בְּכָל סוֹאֲבַת בַּר נַשׁ אוֹ גֻּבַר דְּתִפְוֹק מִנֵּיהּ שִׁכְבַת זַרְעָא: (ה) אוֹ
גֻּבַר דִּי יִקְרַב בְּכָל רִיחֲשָׁא דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ אוֹ בְּאֵנָשָׁא דְּמִית דְּיִסְתָּאַב לֵיהּ
וּלְכָל סְאוּבְתֵּיהּ בְּדַחֲוִי: (ו) בַּר נַשׁ כֹּהֵן דִּיקְרַב בֵּיהּ יְהֵי מְסָאֵב עַד רַמְשָׁא
וְלָא יֵיכוֹל מִן קֻדְשֵׁיא אֲלַהֵן אֵין אַסְחֵי בְּשִׂרֵיהּ בְּאַרְבְּעִין סְוִין דְּמוֹי:
(ז) וְיִטְמוֹעַ שִׁמְשָׁא וְיִתְכַּשַׁר כְּדֵין יֵיכוֹל מִן קֻדְשֵׁיא אֲרוּם מְזוֹנֵיהּ
הִוא: (ח) נְבֵילָא וּקְטוֹלָא לָא יֵיכוֹל לְאִסְתָּאָבָא בְּהּ אֲנָא יְיָ: (ט) וְיִטְרוּן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת מַטְרַת מֵימְרִי וְלָא יְקַבְּלוּן עֲלוֹי חוֹבָא וְלָא יְמוּתוּן בֵּיהּ
בְּאֵישָׁא מְצַלְּחָנָא אֲרוּם יַפְסְנֵיהּ אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן: (י) וְכָל חִילוֹנִי לָא
יֵיכוֹל קֻדְשָׁא בַּר יִשְׂרָאֵל דְּהוּא הוֹחְבָא דִּכְהָנָא וְאַגִּירָא לָא יֵיכוֹל קֻדְשָׁא:
(יא) וְכַהֲנָא אֲרוּם יִקְנֵי בַּר נַשׁ מִכְּסַף קִנְיָן כַּסְפֵּיהּ הוּא יֵיכוֹל בֵּיהּ
וּמַרְבְּיָנֵי כַּיְיתֵיהּ הִינוּן יֵיכְלוּן בְּלַחְמֵיהּ: (יב) וּבְרַת כֹּהֵן אֲרוּם תְּהֵי מִתְּנַסְּבָא
לְגֻבַר חִילוֹנִי הִיא בְּאַפְרָשׁוּת קֻדְשֵׁיא לָא תֵיכוֹל: (יג) וּבְרַת כֹּהֵן אֲרוּם
תְּהֵי אַרְמְלָא אוֹ מִסְרַבְּרָא וּזְלַד לֵית לָהּ מַנְיָא וְתָבַת לְבֵית אֲבָהָא דְּלָא
מִינַסְבָּרָא יָכְלָא דִּי כְיוֹמֵי טַלְיוּתָא וְלָא מִתְעַבְּרָא מִן מְזוֹנֵיהּ דְּאִבְהָא תִּיכוֹל
וְכָל חִילוֹנִי לָא יֵיכוֹל בֵּיהּ: (יד) וּגְבַר יִשְׂרָאֵל אֲרוּם יֵיכוֹל קֻדְשָׁא בְּשָׁלוּ
וְיוֹסִיף חוּמֵשׁ דְּמוֹי עֲלוֹי וְיִתַּן לְכַהֲנָא יַת קֻדְשָׁא: (טו) וְלָא יְפַסְּנוּן יַת קֻדְשֵׁא
דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת דִּיפְרְשׁוּן לְשִׁמָּא דַיְיָ: (טז) וַיַּרְעִין יַתְהוֹן חוֹבֵי אֲשַׁמָּתְהוֹן
בְּמֵיכַלְהוֹן בְּסוֹאֲבָא יַת קֻדְשֵׁיהוֹן אֲרוּם אֲנָא יְיָ מְקַדְּשֵׁיהוֹן: (יז) וּמַלֵּיל יְיָ
עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (יח) מַלֵּיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
גֻּבַר טְלִי אוֹ גֻּבַר סִיב מִבֵּית גְּנִיסַת יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיּוֹרָא דְּבְיִשְׂרָאֵל דְּיִקְרַב
קוּרְבָּנֵיהּ לְכָל נְדָרֵיהוֹן וּלְכָל נִסְכָּתְהוֹן דְּיִקְרְבוּן קֳדָם יְיָ לְעֹלָתָא: (יט) לְרַעֲוָא
לְכוֹן שְׁלִים דְּכַר בְּתוֹרֵי בְּאִימְּרַיָּא וּבְבַנֵּי עִזָּא: (כ) כָּל דְּבֵיהּ מוּמָא לָא
תִקְרְבוּן אֲרוּם לָא לְרַעֲוָא יְהֵי לְכוֹן: (כא) וּגְבַר אֲרוּם יִקְרַב נִכְסַת קוּדְשָׁיָא
קֳדָם יְיָ לְאַפְרָשָׁא נִדְרָא אוֹ נְסִיבְתָּא כְּתוֹרֵי אוֹ בְעָנָא שְׁלִים יְהֵי לְרַעֲוָא
כָּל מוּמָא לָא יְהֵי בֵּיהּ: (כב) דְּסָמֵי אוֹ דְּהָגִיר נַרְבָא אוֹ דְּרִיסוּי לַקְיָן אוֹ
דְּעִינוּי לַקְיָן דְּמִעְרַב חִיוָרָא בְּאוּכְמָא אוֹ דְּכָלֵי חַרְסִין יְבִישִׁין אוֹ חֲוָיְיָא
מִשְׁרִיתָא לָא תִקְרְבוּן אִלֵּין קֳדָם יְיָ וְקוּרְבָּנָא לָא תְקָרְבוּן מִנְּהוֹן עַל מַדְבְּחָא
קֳדָם יְיָ: (כג) וְתוֹר וְאִמַּר יַתִּיר בּוּלְיָא אוֹ דְּחָסִיר בּוּלְיָא נְסִיבָא
הַעֲבֵיד יְהֵיהּ וּלְנִדְרָא לָא יְהֵי לְרַעֲוָא: (כד) וּדְמָעִיךְ וּדְכָתִישִׁין
פְּחָרוּ וְדִשְׁחִיתָא וְדִמְרַסִּיס גִּידוֹי לָא תִקְרְבוּן לְשִׁמָּא דַיְיָ וּבְאַרְעֲכוֹן
לָא תְסַרְסוּן: (כה) וּמִן יַד בַּר עַמְּמִין לָא תְקָרְבוּן יַת קוּרְבַּן
אֱלָהֵכוֹן

יונתן

בעלמא בגלוסא לזנות לאפוקי אמוקה דלאו בשכפה (י) בעמה לחיקי פי׳ בעמה לגיה: (יג) דאיתי בה באולהא דוקא איש לה בתולים לאפוקי טובגה שכלה בתולים ולא ס״ל כרש״י וכני אלעזר דמכשירים גובגה: (יח) דלקי במומאיה וכל הלין דמסיב עיין בכש״י (כ) דגביני מכבן הפיין עיניי לו לים שבל כל מקר לו יפיר הביב מוס וכן בהנו אפוסרים בלוסות בגוה עיניה מגבה הלופן מוכוה על עדוה מבונוה לעוה אפוסרים דמלזון בעיניי וכו׳ דאלי מבקין דאפדרו בפיסין כל זה עיין בכש״י ובמפלגי׳ וס״ל כרש״ע בעבק אלו מוציין ולא כאיבך דשם דקשה ליה אמלבו ומ״ש: (כב) בכם מוסכי קובבגיא פי׳ ממה מבאלל מסקלבגות ומסקדמים יאכל לאפוקי אלמוקי מן המאלקות דאיינו מלק שאל בהמים דילף בקיר מעבוד יום והמוקב כפוכים שהן כאלין לעבודה לאמר ואינו לוכלים מאמלקים בגל מום שאינו כאר לעבודה לאמר אינו דין שאינו לוכל מאמלקות וקיל: ירושלמי דבמים פי׳ קלר: דבגיה פי׳ מי: כיאה שהוא לבוך ונמון לו דאמר בוליא ביל שהקריבה בבוליא לו פי׳ מאל בילה: (ג) ויאמילי מומבגא פי׳ ובכלמו בגיאה לאפוקי דלא הבכם יכבם מאקומו אלא זה לגד זה ויאייבב במקום לאמר ודייק מדכתיב אמי ה׳ ובדאבגא״ר: (ה) ולכל אלוגבגיה בגיוי פי׳ לכל מוקלה שמעמא בגייס כדאיבגא״ר: (ו) גר גם כהן הוא בגבגם שקלי לאכן מדכתיב בגביה ולא יאכל מן הקדשים. בלבגגין אלוגין דמוי כי זה הוא שיעור המקוה וקיל: (ו) בלישל מגלהגא פיבגאי כגר בלש של אלהגם דכתיב בני לאכן ולא יאמרו ובני אהלו קדשים אמי: (יא) גר גם מוכבלה בכגא״ר (יב) דלא מינעבל ליגם ולגיה מעובגבה לבל אקוקה ליגם לגיה שגה לאכול אבוגם וכן הוא בגבגם אמוכה: (עז) בקולבגא עיין בגמ״גן על בגא״ר אמר כי יש לוכך לאכגם כן: (כב) דביאלי לקיין פי׳ ביש בל עין בלקה כדאיבגא״ר פי׳ ביש עוד לשון בגבלא מגין ביאלי עייגיך ביכל: (כד) ודכתישין אבדוי מבגם דמעוך וכמוה אייך דוקא בני בלים

ומבוק

אֱלָהֲכוֹן מִכָּל אִלֵּן אֲרוּם חֲבוּלְהוֹן בְּהוֹן מוּמָא בְּהוֹן פְּסוּלִין הִיטַן
לָא לְרַעְוָא יְהוֹן לְכוֹן: (כו) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (כז) עִידוֹן דְּיִתְרְמֵי
לֵן סְדָרֵי קוּרְבָּנִין מָה דְּרַחִיצִין מִקְרִבִין בְּכָל שְׁנָא וְשְׁנָא וְעוֹ קוּרְבָּנִין
מִבְּפָרִין עַל חוֹבִין וּכְרִי הִי גָּרְמוּ חוֹבָיָא וְלֵית לֵן מָה נַקְרֵב מִי עִדְרֵי
אָנִין הוֹרָא אִתְבַּדַּר קָדְמוֹי בְּגִין מְדַבַּר וְכוּת סָבָא דְּאַבְרָהָם מִיַּדִּינָרָא פְּטִיר
כּוּלֵי קְרִיב לִשְׁקַף בַּר תּוֹרִין רְכִיךְ שְׁמוּן אוּכְרָא אִתְבַּדַּר הָגִין בְּגִין מְדַבַּר
וְכָוְוּתוּהִי דְּשָׂרָה דְּאִתְעַקַּר עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא וּקְשַׁשׁ צִיתָרוּהִי בְּגִין שְׁקַף שְׁמָיָא
מָטַר וּנְבָתוּ וְהָמָא וְיַרְקָא יַת שְׁבָלוּלְיוֹהִי וְבַרְיַן עֵינוֹי מִמְּרוֹמָיָא מִן בְּגִין כְּדֵין
זְכָה וְאוֹדְמָן לִיהּ אוּכְרָא תְּחוֹתוֹי לְעֻלְּוָא גְּדִי בַּר עִזִּי אִתְבַּחַר תְּחוֹקָא בְּגִין
מְדַבַּר וְכוּת שְׁלִיכָא דְּעֵבֶר גְּדִי בַּר עִזִּי תַּבְשִׁילִין וְאוֹכֵל לְאָבוֹי וְזָבָה
לְמִקְבְּלָא קֹדֶר בְּרַרְתָּא בְּגִין בֵּן פָּרִישׁ מֹשֶׁה נְבִיא וְאָמַר עִמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הוֹר אוֹ אֵיתֵר אוֹ גְּדִיָּא אֲרוּם יְתִלִּיד כְּאוֹרַח עֵלְוָא וַיְהִי שְׁבִעְתָּא יוֹמִין
סְתַר אֵמֵּיהּ מִטּוּל דְּיִשְׁתְּמוֹדַע הָלָא נָפִיל וּמִיּוֹמָא הְמִינָאָה וּלְהַלְאָה יִתְרְעֵי
לְקָרְבָּא קוּרְבָּנָא לְשָׁבָא יְיָ: (כח) עִמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵיכְמָא דְּאֲבִינָן רַחֲמִין
בִּשְׁמָיָא כֵּן תְּהֵוֹן רַחֲמָנִין בְּאַרְעָא תּוֹרָתָא אוֹ רְחֵלָא יְהוּדָא וַיְהִי בְּרִיהּ לָא
תִּיכְסוּן בְּיוֹמָא חַד: (כט) וַאֲרוּם תִּכְסוּן נְבִסַת נִסְכָּא לִשְׁבָא דְּיְיָ לְרַעְוָא
לְכוֹן תִּיכְסוּן: (ל) בְּיוֹמָא הַהוּא וְתֶאֱכוֹל לָא תִּשְׁיְרוּן מִנֵּיהּ עַד צַפְרָא אֲנָא
יְיָ: (לא) וְתִיטְרוּן יַת פִּיקּוּדֵי וְתַעְבְּדוּן יַתְהוֹן אֲנָא יְיָ דִּיהַב אֲגַר טַב לְנַטְרֵי
פִּקּוּדֵי וְאוֹרַיְיתִי: (לב) וְלָא תִּכְסוּן יַת שְׁמָא דְּקוּדְשִׁי וְאִתְקַדַּשׁ בְּגוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲנָא יְיָ מְקַדְּשְׁכוֹן: (לג) דְּהַנְפִּיק יַתְכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
מִטּוּל לְמֶהֱוֵי לְכוֹן לֶאֱלָהָא אֲנָא יְיָ:

כג (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן
זְמַן סִדּוּרֵי מוֹעֲדָיָא דְּיְיָ דְּתִקְרְעוּן יַתְהוֹן מְאָרְעֵי קֹדֶשׁ אִלֵּין הִינוּן זְמַן סִדּוּרֵי
מוֹעֲדָי: (ג) שִׁתָּא יוֹמִין תִּתְעֲבַד עֲבִידָא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבָּא וְנַיְיחָא
מְאָרַע קֹדֶשׁ כָּל עֲבִידָא לָא תַעְבְּדוּן שַׁבְּתָא הִיא לְיְיָ בְּכָל אֲתַר מוֹתְבָנֵיכוֹן:
(ד) אִלֵּין זְמָנֵי סִדּוּרֵי מוֹעֲדָיָא דְּיְיָ מְאָרְעֵי קֹדֶשׁ דִּי יִתְקְרְעוּן יַתְהוֹן בְּזִמְנֵיהוֹן:
(ה) בְּיַרְחָא דְּנִיסָן בְּאַרְבְּסַר לְיַרְחָא בֵּינֵי שִׁמְשָׁתָא זְמַן נִיכְסַת פִּסְחָא
לְשָׁבָא דְּיְיָ: (ו) וּבְחַמְסַר יוֹמִין לְיַרְחָא הָדֵין חַגָּא דְּפַטִּירָיָא לְשָׁבָא דְּיְיָ
שִׁבְעָתֵי יוֹמִין פַּטִּירֵי תֵּיכְלוּן: (ז) בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַגָּא לָא תַעְבְּדוּן: (ח) וְתִקְרְבוּן קָרְבָּנָא דְּיְיָ
שִׁבְעָתֵי יוֹמִין בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּחַגָּא מְאָרַע קֹדֶשׁ כָּל עֲבִידָא פּוּלְחָנָא לָא
תַעְבְּדוּן: (ט) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (י) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן אֲרוּם תֵּעֲלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יָהִיב לְכוֹן וְתַחְצְדוּן יַת חֲצָדָא וְתַיְתוּן יַת
עוֹמְרָא שְׁרִיתוּ חֲצָדְכוֹן לְוָת כַּהֲנָא: (יא) וְיָרִים יַת עוֹמְרָא קֳדָם יְיָ לְרַעְוָא
לְכוֹן מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא קַדְמָאָה דְּפִסְחָא וְרִימְנִיהּ כַּהֲנָא: (יב) וְתַעְבְּדוּן בְּיוֹם
אַרְמֵיתְכוֹן יַת עוֹמְרָא אִמַּר שְׁלִים בַּר שְׁתֵּה לְעֻלְּוָא לְשָׁבָא דְּיְיָ: (יג)
וּמִנְחָתֵיהּ תְּרֵין עֲשְׂרוֹנִין סְמִידָא פְּתִיבָא בְּמִשְׁח וַיְהָא קוּרְבָּנָא לְשָׁבָא דְּיְיָ
מִטּוּל לְאִתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא וְנִסּוּכֵיהּ חֲמַר עִנְבֵי רְבִעָת הִינָא: (יד) וּלְחֵם

ונסוך וכלום דוקא בגיד וס"ל כרש"י דלא כרש"י: (פו) עיין דסידור לן וכו' כל הפסוק הם לך פירושו עסה מקרב גים המקום מוב ובמר לבו בזכות הזקן זה לבנהם דלמה הנעלם כלכסיב מי הביר ממזלם. פעיר כולי מי' לדון ומר לנון נמעל בדעת בן נסיגה לם שמיר כולי הוא זכן לי פעמלה. קבא לשמך בל מורין כסך ומעין מי' בן בקר כך ונוב לימלה לסנהל מי' הם הנהל כמים בזכות זלמק הנעקר של בני המזבח ומעמ ילמק שכלוליהון מי' לם כלילם יופי הלהם ומסכו עליו. נדי בר מיזי מ' זה נבחר ישקב מליתא מי' הם בל הם הפסוק ויעקב לוש הם: ולוכיל לפרי מי' והכיל לפרי נדי לקבל סדר הנרכות. דישמודע דלא כמיל עדי מיכיבו מליבו נבל כדליהם בה"ב עיש: (כה) היכמה דמנון כמנן מי' כמו שמכיבו מבמרים כמנן לף. לחה כן בויקבא רבה הביא הפסוק יודע לדוק בפם בהמה זה מקביה וכו' ולולו ובלבה בדיבור ממיים זיל. הוקמת לו כהלה מי' מבם ובהל לפוקי זבב מליבו בוכב ס"ל כרבנן: ירושלמי ל בקרומים מי' לדיב בל נקב מסם מרוים הבמנים ויסב ימים לרבנים מי' ויהן בן הנקב לנעב. ולומי ומהר לעבות. מבירנן מי' מלים. מליהלי מי' המליבו הוא יעקב דלבנו עוב הבדי. ומעב המקי יין המקבו ובל הפנה זה עיין בויקבא רבה מבך הוא. לבם הזלם שלין לבו להקביב כמבב הים לבלמנה מזבו קדב הקבנות נבל בנה ומבמין בל הבוהים וס"ל ועיש: (ג) מהב מוהבנמינן מה דמהבנם בני מבם בבל מהב ובו' ובני הדם בבל מוהבנכיכון ולא לסב יש לוער מבלה לוער דמבם ביהב הן בלהן הן בהולה

יונתן

לאלהן לאמוקי הדם דקנהי מלין ומהב הלא בלהן דהבול לחיות דנם לים מ"ל הכי: (ה) כיני המבמה מ"ל בין המבמות מבם ולא כמילבי דמי' הבם בעות וכן בבב מ"ל דלבני בהבילבה: (ז) ביומא קדמה דמבל דקבה ליה הכי לחמון הוא ולא מהבה מבל הוא הלא לחמון ליום עוב: (מו) מבהב יומא בבא וכו' מ"ל הוא זמן מוהב הבוהב ובעין בהמ"י ובמבלים הינב: (מז) מבובמה מי' מבוב מבם לאמוקי יום עוב. מבהמה דלהם מי' מבהם הלהם לחילו בבל מעוהי בקבה לבם וכן הוא בהמהוה: (יב) בהילין. מי' הלום: (יח) דלא מיבוהין כבר מילבה בה' מלולב: (כב) וקבלבון מיין וקיימין מי' דקבה לי' מלי בעלב היום הזה הלא כמו מהבם מבהם מבהם דין: (כב) לא הבין מהון לומבה הבלם מילבהי בבי' הבוהים בבמוק לא הבלה: (כד) בהבלי דהוא יבהם מבינבה דמ"ל הבינהן בבבה הבולם בבלה הבהבי הוא הבהבי לאמוקי הבינה: (מב) ליבוא לגייהם מ"י שהוא בבים לאמוקי הולה ומבוהן לו יולם וכיולה: (לב) ומבלן לגייהם מי' ומהבילין לבהבעות בעבב בוהב בולם הבמם בהבוהין בהבל הל הבוהם בהלמה ביומא בלה הבבוהים ובהו הבבנם בעידוני לבמה מי' לא בבב מבם. לייהין לומבן ומבהין מוביבון מי' כמו יה"ב מבלה הן המובהל לוהיף בהבל של הבלה בהלמבן וכן בבהם ודיי"ב מדבהיב מבהבם בבל מבום מבלמב הבם מוביהין בהבל של הבלה: ירושלמי בבמבה בלמה בל די בה בהבה ובי"ל: (לו) בהיהין בהלה בבלה בה' בים ביובלבו ובבהו להבבנות בבה"בבמו מבלהם להבהבל של מבב וכן הוא בבהיבהם בבבה לבי בובל בבביבה הבובות והבבמים

מהגהות יונתן

(ה) כיני המבמה מ"ל בין המבמות מבם ולא כמילבי דמי' הבם בעות וכן בבב מ"ל דלבני בהבילבה: (ז) ביומא קדמה דמבל דבבה ליה הכי לחמון הוא ולא מהבה מבל הוא הלא לחמון ליום עוב: (מו) מבהב יומא בבא וכו' מ"ל הוא זמן מוהב הבוהב ובעין בהמ"י ובמבלים הינב: (מז) מבובמה מי' מבוב מבם לאמוקי יום עוב. מבהמה דלהם מי' מבהם הלהם לחילו בבל מעוהי בקבה לבם וכן הוא בהמהוה: (יב) בהילין. מי' הלום: (יח) דלא מיבוהין כבר מילבה בה' מלולב: (כב) וקבלבון מיין וקיימין מי' דקבה לי' מלי בעלב היום הזה הלא כמו מהבם מבהם מבהם דין: (כב) לא הבין מהון לומבה הבלם מילבהי בבי' הבוהים בבמוק לא הבלה: (כד) בהבלי דהוא יבהם מבינבה דמ"ל הבינהן בבבה הבולם בבלה הבהבי הוא הבהבי לאמוקי הבינה: (מב) ליבוא לגייהם מ"י שהוא בבים לאמוקי הולה ומבוהן לו יולם וכיולה: (לב) ומבלן לגייהם מי' ומהבילין לבהבעות בעבב בוהב בולם הבמם בהבוהין בהבל הל הבוהם בהלמה ביומא בלה הבבוהים ובהו הבבנם בעידוני לבמה מי' לא בבב מבם. לייהין לומבן ומבהין מוביבון מי' כמו יה"ב מבלה הן המובהל לוהיף בהבל של הבלה בהלמבן וכן בבהם ודיי"ב מדבהיב מבהבם בבל מבום מבלמב הבם מוביהין בהבל של הבלה: ירושלמי בבמבה בלמה בל די בה בהבה ובי"ל: (לו) בהיהין בהלה בבלה בה' בים ביובלבו ובבהו להבבנות בבה"בבמו מבלהם להבהבל של מבב וכן הוא בבהיבהם בבבה לבי בובל בבביבה הבובות והבבמים מהבהבי

מְמַתְּנוֹתֵיכוֹן וּבַר מִגְּרַדְיֵיכוֹן וּבַר מִכָּל נְסִיכָתֵיכוֹן דְּתִתְּנוּן קֳדָם יְיָ׃ (לט) בְּרַם
בְּחַמְיְסַר יוֹמָא לְיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּזַמַּן מִכְּנַשְׁכוֹן יַת עֲלַלְתָּא דְּאַרְעָא תְּחַגּוּן
יַת חַגָּא דַּיְיָ שׁוּבְעָא יוֹמִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה נַיְחָא וּבְיוֹם תְּמִינָאָה נַיְחָא׃
(מ) וְתִסְבּוּן מִן דִּלְכוֹן בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דַּרְשָׁא פֵּירֵי אִילָן מְשַׁבַּח תְּרוּגִין
וְלוּלְבִין וַהֲדַסִּין וְעַרְבִין דְּמַרְבְּיִן עַל נַחֲלִין וְתִיחְדּוּן קֳדָם יְיָ אֱלָהְכוֹן שְׁבָעְתֵּי
יוֹמִין׃ (מא) וְתַחֲגּוּן יָתֵהּ חַגָּא קֳדָם יְיָ שׁוּבְעָא יוֹמִין בִּשְׁתָּא קְיָם עָלַם
לְדָרֵיכוֹן בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה תְּחַגּוּן יָתֵהּ׃ (מב) בְּמַטַּלְּלָתָא דְּתַרְעֵי דּוֹפְנֵיהָא
בְּדִלְבָתְהוֹן וְתֶגְיְרֵיָא עַד פּוּשְׁבָא וְטוּלָה סַגִּי מִשִּׁיבְשָׁה כְּתַעֲבְדָא לְטוּלָא
לְשׁוּם חַגָּא מִן זִינִין דְּמַרְבְּיִן מִן אַרְעָא וְתִלִּישִׁין מִשַּׁחֲתָהָא עַד שְׁבָעָא
פּוּשְׁבֵי וְהָלְלָא דְּרוֹמָא עֲשָׂרָא פּוּשְׁבֵי תִּיחְבּוּן בָּהּ שׁוּבְעָא יוֹמִין כָּל דְּכוּרָיָא
בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַאֲפִילוּ זְעִירֵי דְּלָא צְרִיכִין לְאִימְהוֹן יַתְבּוּן בְּמִטַּלְּיָא מְבָרְכִין
לְבָרֵיהוֹן כָּל אִינַת דְּעִילִין תַּמָּן׃ (מג) מִן בְּגַלְל דְּיִדְעוּן דָּרֵיכוֹן אֲרוּם
בְּמַטַּלְּת עָנְנֵי יְקָרָא אוֹתֵיבִית יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּזַמַּן דְּהַנְפֵּיקִית יָתְהוֹן פְּרִיקִין
מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהְכוֹן׃ (מד) וּמַלֵּיל מֹשֶׁה יַת זְמַן סִידּוּרֵי
מוֹעֲדַיָּא דַּיְיָ וְאַלִּיפִינּוּן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל׃

כד (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ (ב) פַּקֵּיד יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְבּוּן מִן
דְּלָךְ מִשְׁחָא וִיהָא זַכִּיךְ כְּתִישׁ לְאַנְהָרָא לְאַדְלָקָא בּוֹצִינְיָא תְּדִירָא בְּיוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא וּבְיוֹמָא דְּעוּבְדָא׃ (ג) מִבָּרָא לְפַרְגּוֹדָא דְּסַהֲדוּתָא לְעַלְמָא דְּשַׁכִּינְתָּא
שְׁרֵיָא בְּיִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁכַּן זִמְנָא יְסַדֵּר יְהֵוֵי אַהֲרֹן מְרַמְּשָׁא וְעַד צַפְּרָא קֳדָם
יְיָ תְּדִירָא קְיָם עָלַם לְדָרֵיכוֹן׃ (ד) עַל מְנָרְתָּא דְּכִיתָא יְסַדֵּר יַת בּוֹצִינְיָא
קֳדָם יְיָ תְּדִירָא׃ (ה) וְתִיסַּב סְמִידָא וְתֵפֵי תְּהֵוֵי תְּרֵיסְרֵי גְּרִיצָן שְׁוִין לְהַלֵּיסָר
שְׁבָטְיָא תְּרֵי עֲשָׂרוֹנִין תְּהֵי גְּרִיצְתָּא חָדָא׃ (ו) וְתִסַּדֵּר יַתְהוֹן תַּרְתֵּין סִדּוּרִין
שִׁית בְּסִדְרָא חָדָא וְשִׁית בְּסִדְרָא חָדָא עַל פְּתוֹרָא בְּטָהֳרֵיהּ דְּמִסַּדֵּר קֳדָם
יְיָ׃ (ז) וְתִתֵּן עַל סִידּוּרְיָא צְרִיד לְבוֹנְתָּא בְּרִירְתָּא וּתְהֵי לְלַחְמָא לְאַדְכָּרָא
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ׃ (ח) בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא יְסַדְּרִנֵּיהּ חֲדַת
קֳדָם יְיָ תְּדִירָא מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְיָם עָלַם׃ (ט) וּתְהֵי לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹי וַיֶּיכְלוּנֵיהּ
מִן בְּתַר אִסְתַּלְקוּתֵיהּ מֵעַל פְּתוֹרָא בְּאַתַר קַדִּישׁ אֲרוּם קוֹדֶשׁ קוֹדְשִׁין הוּא
לֵיהּ מִקּוּרְבָּנַיָּא דַּיְיָ קְיָם עָלַם׃ (י) וּגְבָרָא דַּיְיָבָא מְרוֹד בְּאֶלָּנָא שְׁמֵהּ נְפַק
מִמִּצְרַיִם בַּר גְּבָרָא מִצְרָאָה דְּקָטֵל בַּר בְּנוֹ יִשְׂרָאֵל וְבַר יִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין
אִינְתְּתֵיהּ וְאִתְעַבְּרַת וִילִידַת בַּר בְּנוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְבַר הַיָּון יִשְׂרָאֵל שַׁרְיָין
בְּמִדְבְּרָא בְּעָא לְמִפְרוֹס מִשְׁכְּנֵיהּ בְּנוֹ שְׁבָטָא דְּבְנֵי דָן וְלָא שַׁבְקוּהִי מִן
בְּגַלְל דְּשׁוּכְסִין דְּיִשְׂרָאֵל גְּבַר עַל טִיכְסֵיהּ בְּאַתְוָון לְיִחוּם אַבְרַהֲהוֹן שַׁרְיָין
וְאִתְקְטָטוּ כַּחֲדָא בְּמִשְׁרְיָא וַאֲזָלוּ לְבֵי דִינָא בַּר אִתְּתָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְנִבְרָא
בַּר יִשְׂרָאֵל דְּמִן שִׁבְטָא דְּדָן׃ (יא) וְכַד נְפַק מִבֵּי דִינָא כַּד מְרַגֵּיז פָּרִישׁ
וְחָרִיף בַּר אִתְּתָא בַּת יִשְׂרָאֵל יַת שְׁמָא רַבָּא וְיַקִּירָא דְּמִתְפָּרֵשׁ דְּשַׁמַּע
בְּסִינַי וְאָזִיד וְאַרְגִּיז וְשׁוּם אִמֵּיהּ שְׁלוֹמִית בַּת דִּבְרִי לְשִׁבְטָא דְּדָן׃ (יב) דִּין
הוּא חַד מִן אַרְבַּעְתֵּי דִּינִין דִּיעֲלוּ קֳדָם מֹשֶׁה נְבִיָּא וְדָן יַתְהוֹן עַל פּוּם

מְרוּדְיוֹכוֹן יוּבְלָא

מִימְרָא דַּלְעֵיל מִינְהוֹן דִּינָא מְמוֹנָא וּמִנְהוֹן דִּינֵי נַפְשָׁתָא בְּדִינֵי מְמוֹנָא הֲוָה
מֹשֶׁה זָרִיז וּבְדִינֵי נַפְשָׁתָא הֲוָה מַתְיָן וּבְאִילֵּין אָמַר מֹשֶׁה לָא שְׁמָעִית מִן
בְּגַלְל לְמִילְּפָא רִישֵׁי סַנְהֶדְרֵיוְתָא דְּיִשְׂרָאֵל דַּעֲתִידִין לְמִקְיָם בַּתְרֵיהוֹן דַּיְיָנִין
זָרִיזִין בְּדִינֵי מְמוֹנָא וּמְזַהֲרִין בְּדִינֵי נַפְשָׁתָא וְלָא יְבַהֲלוּן לְמֵישְׁאֲלָא דִּינָא
דְּמִתְקַשֵּׁי לְהוֹן אֲרוּם מֹשֶׁה רַבְּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל צָרִיךְ דַּיְיָמֵר לָא שַׁמְעִית בְּגִין
כֵּן אַצְנְעִי וְיָהִיב בְּבֵית מַטְרָא עַד זְמַן דְּיִתְפְּרַשׁ לְהוֹן עַל גְּזֵרַת מֵימְרָא דַּיְיָ׃
(יג) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר׃ (יד) הַנְפֵּק יַת מְרַגְּזָא לְמִבְּרָא לְמִשְׁרְיָתָא
וְיִסְמְכוּן כָּל סַהֲדַיָּא דְּשָׁמְעוּ בְּאַרְגָּוּתֵיהּ וְדַיְינֵיָא יַת יְדֵיהוֹן עַל רֵישֵׁיהּ
וַיַּאֲטְלוּן וְיָהִיב בְּאַבְנִין כָּל כְּנִשְׁתָּא׃ (טו) וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלֵּיל לְמֵימַר
גְּבַר טָלֵי אוֹ גְּבַר סִיב דְּיִרְגַּז וְיִתְחָרַף שׁוּם בֵּינוּי אֱלָהֵיהּ וְיִקְבֵּל חוֹבֵיהּ׃
(טז) בְּרַם מַאן דְּמִתְפָּרֵשׁ וְמִתְחָרַף שְׁמָא דַּיְיָ אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל אַטְלָא יַאֲטְלוּן
יָתֵהּ אַבְנִין כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּגִיּוֹרָא כְּיַצִּיבָא בְּזַמַּן דְּיִתְחָרַף שְׁמָא דַּיְיָ יִתְקְטֵל׃
(יז) וּגְבַר אֲרוּם יְקַטֵּל כָּל נַפְשָׁתִי דְּבַר נָשָׁא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אִתְקְטָלָא יִתְקְטֵל בְּסַיְיפָא׃ (יח) וְדִיקְטוֹל נְפֵשׁ בְּעִירָא יְשַׁלְּמִנַּהּ נַפְשָׁא
חֲלַף נַפְשָׁא׃ (יט) וְגַבְרָא אֲרוּם יִתֵּן מוּמָא בְּחַבְרֵיהּ הֵיכְמָא דְּעָבַד הֵיכְדֵּין
יְתְעֲבִיד לֵיהּ׃ (כ) דְּמֵי חַבְרָא חוֹלַף תַּבְרָא דְּמֵי עֵינָא חוֹלַף עֵינָא הֵמִי
שִׁינָא חוֹלַף שִׁינָא הֵיכְדֵּין דְּיִתֵּן מוּמָא בְּאִינְשָׁא חַבְרֵין יְתְיְהַב בֵּיהּ׃
(כא) וּמַאן דְּיִקְטוֹל בְּעִירָא יְשַׁלְּמִנַּהּ וּמַאן דְּיִקְטוֹל אִינְשָׁא יִתְקְטֵל׃ (כב) דִּינָא
חָדָא יְהֵי לְכוֹן כְּגִיּוֹרָא כְּיַצִּיבָא דְּיֵי אֲרוּם אֲנָא יְיָ אֱלָהְכוֹן׃ (כג) וּמַלֵּיל מֹשֶׁה
עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַפִּיקוּ יַת מְרַגְּזָא לְמִבְּרָא לְמִשְׁרְיָתָא וְאַטְלוּ יָתֵהּ אַבְנִין
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְדוּ לְמִסְכַּד יְדֵיהוֹן וּלְמִרְחַף וּלְמִצְלֵב וּלְמִקְבּוֹר הֵיכְמָא
דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה׃ פ פ פ

סדר בהר

כה (א) וּדְבַר וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה בְּטַוּרָא דְּסִינַי לְמֵימַר׃ (ב) מַלֵּיל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר לְהוֹן אֲרוּם תֵּיעֹלוּן לְאַרְעָא דַּאֲנָא יָהִיב לְכוֹן
וְתִשְׁמַט אַרְעָא שְׁמִיטָתָא קֳדָם יְיָ׃ (ג) שִׁית שְׁנִין תִּזְרְעוּן חַקְלְכוֹן וְשִׁית
שְׁנִין תִּגְזְרוּן כַּרְמְיכוֹן וְתִכְנְשׁוּן יַת עֲלַלְתָּא׃ (ד) וּבְשְׁתָּא שְׁבִיעָאָה נַיְיחָא
דְּשַׁמִּיטָתָא יְהֵי לְאַרְעָא דִּי תִשְׁמוֹט קֳדָם יְיָ חַקְלֵיכוֹן לָא תִּזְרְעוּן וְכַרְמֵיכוֹן
לָא תִּגְזְרוּן׃ (ה) יַת בַּתֵּי שְׁבִיק חַצְדֵּיכוֹן לָא תְּחַצְּדוּן וְיַת עִנְבֵי דְּדוֹפֵיכוֹן
לָא תִּקְטְפוּן שְׁנַת שְׁמִיטָתָא יְהֵי לְאַרְעָא׃ (ו) וּהְוֵי שְׁמִיטַת אַרְעָא לְכוֹן
לְמֵיכַל לָךְ וּלְעַבְדָּךְ וּלְאַמְתָּךְ וּלְאַגִּירָךְ וּלְתוֹתְבָךְ דְּדַיְרִין עִמָּךְ׃ (ז) וְלִבְעִירָךְ
וּלְחַיְוָתָא דִּי בְאַרְעָךְ תְּהֵי כָּל עֲלַלְתָּא לְמֵיכַל׃ (ח) וְתִמְנֵי לָךְ שְׁבַע שְׁמִיטִין
דְּשִׁנְין שְׁבַע שְׁנִין שְׁבַע זְמָנִין וִיהוֹן לָךְ סְכוּם יוֹמֵי שְׁבַע שְׁמִיטִין דְּשִׁנְין
אַרְבְּעִין וְתִשַׁע שְׁנִין׃ (ט) וְתַעֲבַר קַל שׁוֹפָר יַבְּבָא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּעַשְׂרָא
לְיַרְחָא בְּיוֹמָא דְּכִפֻּרְיָא תַּעֲבְרוּן קַל שׁוֹפָר חֵירוּתָא בְּכָל אַרְעֲכוֹן׃ (י) וְתַקְדְּשׁוּן
יַת שְׁנַת חַמְשִׁין שְׁנִין וְתִכְרְזוּן חֵירוּתָא בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל לְכָל יַתְבָּהָא

יובלא

יונתן

לאסר מעמעתם למעם וינלו נמעמנה והלנו לנ״ל של מעם זה הנן לעם ישראלים ונעל דינו נר
ישראל מעם וכמילה מנ״ל של מעם מינ״ל הים הין נן המנלי מעכן עם המעוכם עמעם נביני
ומעמה כן נמנינ נכעם הם לך פי׳ הפקוק וכן הוא נעכני נ״ל ע״ם ונעקל הני כדלינל
נמ״ב עלי וילם מילם מינ״ל של מעם ומ״ם נאוכן: (יב) דין הוא סד פי׳ ד׳ דינים שים
מעם דן על פי ה׳ ומניהן דיני ממונות ומנהון דיני נפשות מקושם ומעכן דיני נפשות
נמנים ללאמר ומומלאם עקם דיני ממונות ונדיני נפשות הים עמון כי כן מעמיל״ן מן הלד
ונדיני ממונות הים זכיז ומעמ״ב הים לומנל לא שמעתי ללמוד לקמהדרין ודוכום לסכיו
יעמו כן ולא יהין נוטים לומר לא שמעמו מנ״ו ממעם וק״ל: (יד) סקדיל ודייניל כדמיכמ״ו:
(טו) ויסמך מוס כימני פי׳ לפי׳ כמיסכף מוס כימני ולא מס המעוכם לעילו סכי מיינ:
(יז) מעל דמייסד מס המיומד וק״ל כנ״ע נמ׳ ד׳ מיתום ע״ם הליך נעקל ליה מנקל:
(יז) נקייבל פי׳ נמכנ לע״ל מכל מיתה הלמונכ נמוכ הים הינ סנך מ״ע כלן דנהכינכ
מייכי הים נקייב: (כ) דמי מנכל דמי עינל וכו׳ מ״ם נכמ״ו ונהנכנום מכמם מעמנים:
(כנ) לומנך ומנדסם וכו׳ מיכוס מנמו ליוויו נקמיכה ומסיו דומנים לוהו לומנה וליסלים
מהלוהו ולומנם למקנינ מנל מליכים נכלהו על מען וכן מיכמ״ו ז״ל:

(ע) מופר מיכומ״ם פי׳ דוקל של מיכום מעניכו נכל הלכן לפי׳ מנל נכ״ד לומ״ם מקיעה
דומס יום כמוכים מופר מליכו של מיכום המקיעם ל״ם הינ דומס מנל נכ״ד ולא
נכל הלכן וכן נמקל לו נמ״ב מקלילי נהדיל ע״ם: (י) נלכנמ דינכלכ פי׳ נזמן מלמס
קולל דלול נמ״ו מז גם הינ נמ״ל לנמוקי מס הין מוהנ נלכן הין מוהנ נמ״ל כדלינל

נגעל

יובלא היא תהי לכון ותתובון גבר לאחסנותיה ותובון:
(יא) יובלא היא שנה חמשין שנין תהי לכון לא תזרעון ולא תחצדון
באיזהרא ולא תקטפון ית ענבי שמטתא: (יב) ארום יובלא היא קודשא
תהי לכון מן דתקלא תיכלון ית עללתא: (יג) בשתא דיובלא הדא תתובון
גבר לאחסנותיה: (יד) וארום תזבנון זבינו לחבריכון או תזבנון עסקא
דמיטלטלא מן יד חבריכון לית אתון רשאין לאונאה גבר ית חבריה:
(טו) עמי בני ישראל אין אתון זבנין חקול או כרמא כמנין סכום שניא
בתר יובלא תזבנון מן חבריכון במנין שניא דכנישות עללתא יזבנון לכון:
(טז) לפום סכום סוגי שניא תסגי זבינו ולפום סכום זעירות שניא תזעיר
זבינו ארום מנין כנישת עללתא הוא מזבן לך: (יז) ולא חונון גבר ית
חבריה במילין קשין ותדחל מאלהך אנא הוא יי אלהכון: (יח) ותעבדון
ית קיימי וית סדרי דיני תטרון ותעבדון ותהון ותיתבון על ארעא לרוחצן:
(יט) ותתן ארעא איבה ותיכלון ותשבעון ותיתבון על ארעא לרוחצן: (כ) וארום
אין תימרון מה ניכול בשתא שביעתא הא לא נזרע ולא נכנושית בתי
עללתנא: (כא) ואפקיד ית ברכתי לכון מן אוצרי טבין דבשמי שביעתי
בשתא שתיתיתא ותעביד ית עללתא דתספוק לתלת שנין: (כב) ותזרעון
ית שתא תמינתא ותיכלון מן עללתא עתיקתא דתדהיא שתא שתיתיתא
עד שתא תשיעתא עד זמן מיעל עללתא תיכלון עתיקתא: (כג) וארעא
דישראל לא תזדבן לתלתין ארום דילי ארעא ארום דיירין ותותבין אתון
עמי: (כד) ובכל ארע אחסנתכון פירקנא תתנון לארעא: (כה) ארום אין
יתמסכן אחוך ויזבון מאחסנתיה ויתי פריקיה דקריב ליה ויפרוק ית
זבינו אחוי: (כו) וגבר ארום לא יהי ליה כאן דחמי למפרוק וזבינו ואתרע
ידיה וישכח דיכמיסת פירקניה: (כז) ודייק ית סכום שני זבינו ויתב
ית מותרא לגבר דזבן ליה ויתוב לאחסנתיה: (כח) ואין לא תאתרע ידיה
דיי כמסת דיתיב ליה ויהי זבינו ביד מאן דזבן יהוה עד שתא דיובלא
ויפוק בלא כסף ויתוב לאחסנתיה: (כט) וגבר ארום יזבון בית מותבא
בבוצרין דמקפין שור ויהי פירקניה עד משלם שתא דזבינו מן עדן
לעידן יהי פירקניה: (ל) ואין לא יתפריק עד זמן מישלם ליה שתא שלימתא
ויקום ביתא דבקרתא דליה שורין לתלתין לריזקן ויהוה לדרוי לא יפוק
ביובלא: (לא) ובתי כופרגיא דליית להון שור מגלף חזור חזור הי כטינרדיסין
דפריסן על חקל ארעא יתחשבון פורקנא תהי להון וביובלא יפקון:
(לב) וקורוי ליואי בתי קורוי אחסנתהון פורקן עלם יהי ללואי: (לג) ומאן
דיפרוק מן ליואי ויפוק זבינו ביתא וקורוי אחסנתהון ביובלא ארום בתי
קורוי ליואי היא אחסנתהון בגו בני ישראל: (לד) וברם חקול פרזילי
קורוהון לא יזבנון ארום אחסנת עלם הוא להון: (לה) וארום יתמסכן
אחוך ותמוט ידיה עמך ותתקוף ביה ותתגייה יהוד ותתב עמך: (לו)
עמי בית ישראל לא תיסבון מניה לא שערין ולא ריבין ותדחל מאלהך
ויתפרנס אחוך עמך: (לז) עמי בני ישראל לא תיתנון בכספיכון לא תיתנון ליה
בשערין וריבין לא תתנון עבוריכון: (לח) אנא הוא יי אלהכון די פריקית

ואפיקית יתכון פריקין מן ארעא דמצרים מטול למיתן לכון ית ארעא
דכנען למהוי לכון לאלהא: (לט) וארום יתמסכן אחוך עמך ויזדבן לך
לא תפלח ביה הי כעבדיסי פולחנות עבדיא: (מ) הי כאגירא
הי כתותבא יהי עמך עד שתא דיובלא יפלח עמך: (מא) ויפוק לבר
חורין מעמך הוא ובנוי עמיה ויתוב לגניסתיה ולאחסנת אבהתוי יתוב
(מב) ארום עבדי הינון דדגפיקית יתהון פריקין מארעא דמצרים לא
יזדבנון הי כנימוסי זבין עבדיא: (מג) לא תשתעבדון ביה בקשיו ותדחל
מאלהך: (מד) ברם עבדיכון ואמהתיכון דיהון לכון מן אמתהון דמין
עממיא די בחזרנותיכון מנהון תזבנון עבדין ואמהן: (מה) ואוף מבני
תותביא ערילא דדיירין עמכון מנהון תזבנון ומן ייחוסיהון דעמכון
דאתילידו בארעכון ולא מן כנעניא ויהון לכון לאחסנא: (מו) ותחסנון
יתהון לבניכון בתריכון לירותת אחסנא לעלם ברהון תפלחון ובאחוכון בני
ישראל גבר בחבריה לא תשתעבדון ברהון בקשיו: (מו) וארום תתרע ית
ערל ותותב דעמך ויתמסכן אחוך עמיה ויזדבן לערל תותב דעמך או
לשרש פולחנא נוכראה למשמשא לה ולפלחנא דמזרעית גיורא:
(מח) בתר דישתמטודע לכון דיזדבן מן יד פורקנא יהי ליה חד מן אחוי
יפרקניה: (מט) או אחבוי או בר אחבוי יפרקניה או מקריב בישריה
מזרעיתיה יפרקניה או תתרע ידיה או ידא דצבורא ויתפריק: (נ) ודייק
עם עתידא דזבניה משתא דיזדבן ליה עד שתא דיובלא ויהי כסף זבינו
במנין שניא הי כיומי אגירא יהי עמיה: (נא) אין עד כדון אית סגיו
בשניא לפום סכומהון יתיב פירקניה מכסף זבינו: (נב) ואם קליל ישתיירון
בשניא עד שתא דיובלא ויחשב ליה כפום סכום שנוי יתיב ית פירקניה:
(נג) הי כאגיר שנא בשנא יהי עמיה לא ישעביד ביה בקשיו ואנתי חמי
ליה: (נד) ואין לא יתפרק באילין שגניא ויפוק בר חורין בשתא דיובלא
הוא ובנוי עמיה: (נה) ארום דילי הינון בני ישראל משתעבדין לאוריתי
עבדי הינון דאפיקית יתהון פריקין מארעא דמצרים אנא הוא יי אלהכון:
כו (א) לא תעבדון לכון מעגון וצילמין וקמתין ממטול סגודא לא תקימון
לכון ואבן מצייר לא תתנון בארעכון למגחן עלה ברם סטיו חזקיק
בציורין ותיוקנין תשיון בארעית מקדשיכון ולא למסגוד לה ארום אנא
יי אלהכון: (ב) ית יומי שביא דילי תטרון ולבית מקדשי תהון אזלין
בדחלתי אנא יי:

סדר בחקתי

אם בחקתי אין תהכון וית סדרי דיני תנטרון ותעבדון
יתהון: (ד) ואתן מטרא דארעכון בעידנכון בביר ולקוש
ותתן ארעא פירי עללתא ואילן דאנפי ברא יצלח בפירוי: (ה) ויארע
לכון דרבא ית קטפא וקטפא יארע אפקות בר זרעא ותיכלון לחמיכון
ותשבעון ותתבון לרוחצן בארעכון: (ו) ואתן שלמא בארעא דישראל
ותשרון ולית דמגיט ואבטול רשות חיות בארא מן ארעא דישראל

יונתן

בגמרא ל״ם פ״ק: (יד) עפקא דמעלטלא פי׳ אמר רבי נר מרינא כמה קשה לנקה של מרינים לדם נושא ונותן בציבור לסוף מוכר לם מעלטליו שבאמר בשבת היובל ומעיך ליה וכי המכרו לו קנה ויד לבר הנקנה עיד ליד והוא מעלטלין: (יז) בעיליו קנין כן הוא בגיטין פ׳ הזהב ולא מונו בתונלת דברים הכתוב מדבר וכו׳ ועיין מה בגמ״ר: (כ) כמי עללתנא פי׳ קפים הנוטופינו וכן הוא בס״ב וכי עפידין לאמר מה נאכל כו׳ הן לא נזרע ולא נאסוף אמר כי עקיצא אם איכם זוכרים מה אם לוקפים מכאן לקפיסים אמם לאסוליס. (כא) מן אוצרי מצין וכו׳ דקיל וכי מייך לשון ליווי נני ברכה ולא היל״ל כי אם ואצאמר אם בברכתי אלא דקאי אליווי על אסוליכון מיפאסו: (כו) מאן דאמרי למעבוק פי׳ נוטל הכאוי לגאול וגם מכנים בקופי׳ מכאב כמ״ר: (כט) מן עידן לעידן פי׳ מעת לעת וכ״ל כמכנן מכה המוכר ומים מיבני ליה לאמת לעת אמי אמר מעת לעת ס״ל מיום לאמון אין מעת לעת קמשמע לן ע״ש: (לא) כמינדיסין וכו׳ מיכום כאומליס הפיכוכים על הארה ודומה מאלא נאכלי כ״ל נני מקא מכגליו בהר וכולו נאמים לעגלה שהוא מכוסה ובני אדם עומדים בתוכה וכו׳ ע״ש: (לו) ויפגנכם אמוך אמך פי׳ אלא מנין מיומו מעם אלא מכנקסו היינו מיומו כמ״י: (לז) בשעורין כו׳ מיעור נוקף על הקנן וסכי דייק לישנא דהכנגס ירושלמי: (מא) מיסגיא מכיליא פי׳ מוסא אכל מדכתיב נמכיה גר

ומוסא וכן בס״ב דייק מקלאי ע״ש: (מז) לבכים מולמנא מוכלאה לאמשמא וכו׳ ל״ל מיכומא כדמאבכם כמ״י: (מה) בבר דישמטודע פי׳ מכף אמכי מיודע להם מכיכמו יגאלם ולין להמתין עד מיעמא וכן בס״כ: (מט) ידא דליבוכא פי׳ אם לא יגאלם אמד ממשפחתו מעמיב אליבוב לבדומו מדכתיב אמד מאמיה: (נב) ואמת אמי מדכתיב לעיכך כדאיכמ״י: (נה) מאמנגדין לאוכייהא פי׳ יכאלא מעומנדים לאוכיהא לבגות בה יומם ולילה באמנה ולעבדה ולא עבודה אכך: (א) וקמתין פי׳ אלגוה. מעול אגולה פי׳ בגכיל אמאמיה. בכם קעיו אקיק בליוכין ודיוקנין פי׳ לא לגאם המקדש מעמו בה ליוכין ודמומים אמ׳ מאמאמולה בגמקדש בעמוע ידיה ורגליה היה לא״ה מומר כדאיתא בגגילה אכך אקילא ע״ש דיליף ואבן מאכים לא אמנו באלגאם: (ג) בדאמלמי לאמוקי אלא יכנם לגמקדש בגמקלו ומכגילו. ומאמוכמו וכו׳ לו הגי ל״לך בגאילין אל דרך ל״לאמך: (ג) לין בקיגמי לוכייהא דלא בקיום המגנה הא כמיב ולא מגומי מגמרו כדמיכמ״י: (ד) בכיר ולקיא פי׳ יוכא ומלקוא ודייק מדכתיב בעמא היינו אמיא דגיבא הנומלא נאמגן. ומילן לאגבי בכא פי׳ מילן אכך והיינו לגבי בכא פי׳ ביעב. אליגו מומא כדאיתא בא״כ: (ו) ומאבטול כמום מיום לגומו גם מיהיו מיום נאכן לא יהיה כמום להזיק. ומלומי מכא לא יעידון לבהגומו לא קאי אמכא עמא אלא לבעלי מלמאה ומה מאמכנם גם בלומקלות לא יעידון בבר כמב המהוכנמן

וּשְׁלוּפֵי חַרֶב לָא יְעִידוּן בְּאַרְעָכוֹן: (ו) וְתִרְדְּפוּן יַת בַּעֲלֵי דְבָבְכוֹן וְיִפְּלוּן
קָדְמֵיכוֹן תְּבִירֵי חָרֶב: (ח) וְיִרְדְּפוּן מִנְּכוֹן חַמְשָׁא לְמִאָה וּמְאָה מִנְּכוֹן
לְרִבְבוֹתָא יַעֲרִיקוּן וְיִפְּלוּן בַּעֲלֵי דְבָבְיכוֹן קָדְמֵיכוֹן תְּבִירֵי חָרֶב: (ט) וְאִתְפְּנֵי
מִן אֲגַר עַמְמַיָּא לְמִשְׁלְטָא לְכוֹן אֲגַר עוֹבְדֵיכוֹן טַבְיָא וְאִיתְקוֹף וְיָהְבוֹן וַאֲמִנֵּי יַתְכוֹן
וְאָקִים יַת קְיָימִי עִמְּכוֹן: (י) וְתֵיכְלוּן עַתִּיקָא דְּמַעֲתָק וְלָא תְסַלְּמְנְטוּן וּבְרַם
עַתִּיקָא מִן קֳדָם עִבְרָא חַדְתָּא תְּפַנּוּן מִן אוֹצָרֵיכוֹן: (יא) וְאֶתֵּן שְׁכִינַת
יְקָרִי בֵּינֵיכוֹן וְלָא יְרַחֵק מֵימְרִי יַתְכוֹן: (יב) וְאֶשְׁרֵי אוּקֵר שְׁכִינְתִּי בֵּינֵיכוֹן
וַיְהֵי מֵימְרִי לְכוֹן לֶאֱלָהָא פְּרוֹק וְאִתּוּן תְּהוֹן לְשִׁמִּי לְאוּמָא קַדִּישָׁיָא: (יג)
אֲנָא יְיָ אֱלָהֲכוֹן דְּאַפֵּיקִית יַתְכוֹן פְּרִיקִין מִן אַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמֶהֱוֵי לְהוֹן
מְשַׁעְבְּדִין וְתַבְרִית נִיר שַׁעְבּוּדְהוֹן מִעֲלַוֵּיכוֹן וּדְבָרִית יַתְכוֹן מְבַגֵּיהוֹן בְּנֵי
חוֹרִי וְדָלְבִית יַתְכוֹן בְּקוֹמָא זְקוּפָא: (יד) וְאִם לָא תִּיצְבּוּן לְמִשְׁמַע לְאוּלְפָן
מֵאַלְפֵי אוֹרַיְיתָא וְלָא תַעְבְּדוּן מִן רְעוּתֵיכוֹן יַת כָּל פִּיקוּדַיָּא דְּאִלֵּין: (טו) וְאִן
בְּקְיָימֵי אוֹרַיְיתִי תְּקוּצוּן וְאִן יַת סִדְרֵי דִּינִי תַּרְחִיק נַפְשָׁתֵיכוֹן בְּדִיל דְּלָא
לְמֶעְבַּד יַת כָּל פִּיקוּדַיָּי וְסֹפְכוֹן לְמִבְטְלָא יַת קְיָימִי: (טז) לְחוֹד אֲנָא אֶעֱבִיד
דָּא לְכוֹן וְאִגְּרֵי עֲלֵיכוֹן כִּסְּתָא מִוַּתְנָא יַת שְׁחִיפוּתָא וַיַת קַדְּחוּתָא מְבַלְיָא
עַיְנִין וּמְסַיְּפָא נַפְשׁ וְתִזְרְעוּן לְרִיקָנִי זַרְעֲכוֹן דְּלָא יַצְמַח וְכַתִּיָּא יֵיכְלוּן יַתְהוֹן
בַּעֲלֵי דְבָבְיכוֹן: (יז) וְאֶתֵּן פְּנַיְיתָא לְמֶעֱסוֹק בְּכוֹן וְתִתְּבְּרוּן קֳדָם בַּעֲלֵי
דְּבָבְיכוֹן וְיִרְדּוּן בְּכוֹן סַנְאֵיכוֹן וּתְעָרְקוּן וְלֵית דָּרְדִיף וְיָהְבוֹן: (יח) וְאִן בְּהַר
אִלֵּין מַרְדְּוָוְתָא לָא תִצְבּוּן לְמִשְׁמַע לְאוּלְפָן אוֹרַיְיתִי וְאוֹסִיף לְמִיְרְדֵי יָתְכוֹן
שְׁבַע מְאָתָא עַל שְׁבַע עֲבִירוּן דִּי חַטֵּתוּן קָדְמַי: (יט) וְאֶתְבַּר יַת אִיקַר
תְּקוֹף מִקְדְּשֵׁיכוֹן וְאֶתֵּן יַת שְׁמַיָּא דְּעִילַוֵּיכוֹן בְּרִיזִין הִי כְּפַרְזְלָא דְּלָא מְוַיַּע
מִן דְּלָא לְמִתְקָא לְכוֹן טַלְיָן וּמִיטְרִין וְאַרְעָא דְּתַחְוֹתֵיכוֹן הִי כְּנְחָשָׁא דְּמְוַיַּע
לְמִיבְדָּא פִּירְהָא: (כ) וְיִסוּף לְרִיקָנִי חֵילֵיכוֹן וְלָא תִתֵּן אַרְעָכוֹן יַת מַה
דְּאִתּוּן מַעֲלִין לְנִיוּחַ וְאִילָן דְּאַגְפֵּי בָרָא יְקַלַּח פִּירוֹי: (כא) וְאִן תֵּהֲכוּן עִמִּי
בְּעָרְאִי וְלָא תִצְבּוּן לְמִשְׁמַע לְאוּלְפָן אוֹרַיְיתָא וְאוֹסִיף לְאַיְיתָאָה עֲלֵיכוֹן
שִׁבְעָתָא מְרָא עַל שְׁבַע עֲבִירֵיכוֹן דִּי חַטֵּתוּן קָדְמַי: (כב) וְאֶגְרֵי בְּכוֹן רְשׁוּת
חֵיוָת בָּרָא וְתִתְכַּל יַתְכוֹן וְתִשֵּׁיצֵי יַת בְּעִירֵיכוֹן מִבָּרָא וְתִזְעֵיר יַתְכוֹן כִּלְגֵיוּ
וְיִצְרֵין אוֹרְחָתְכוֹן: (כג) וְאִן בְּאִלֵּין מַרְדְּוָוְתָא לָא תִתְרְדּוּן קָדְמַי וְתַהֲכוּן
קָדְמַי בְּעָרְאִי: (כד) וְאִידְבַּר אוּף אֲנָא יַתְכוֹן בְּעָרְאִי בְּעַלְמָא וְאָמְחִי יַתְכוֹן
לְחוֹד אֲנָא שְׁבַע מָחָן עַל שְׁבַע עֲבִירְכוֹן דִּי חַטֵּתוּן קָדְמַי: (כה) וְאַיְתִי
עֲלֵיכוֹן עַם שְׁלוּפֵי חָרֶב לְמִתְפְּרַע מִנְּכוֹן עַל דִּכְטַלְתּוּן יַת קְיָימִי וְתִתְכַּנְּשׁוּן
מִן צִיעָא לְקִרְוֵיכוֹן וְאִיגְרֵי מוֹתָנָא בֵּינֵיכוֹן וְתִתְמְסְרוּן כַּד מִיתַן בִּיד
סַנְאֵיכוֹן: (כו) כַּד אֶתְבּוֹר לְכוֹן חוֹטֶר כֶּל סַעֲדֵי מְזוֹנָא וַיֵּאפְיֻן עֲשַׂר נְשִׁין
לַחְמֵיכוֹן בְּתַנּוּרָא חַד מִדְּרִיא וְעַר וְתִדְּרֵין וּמְסַלְּגִן לְכוֹן כַּד מִתְגַּפֵּל
בְּמִתְקָלָא וְתֵיכְלוּן וְלָא תִשְׂבְּעוּן: (כז) וְאִן בַּהֲדָא תּוֹכַחְתָּא לָא תִשְׁמְעוּן
לְאוּלְפָן אוֹרַיְיתִי וּתְהַלְכוּן קָדְמַי בְּעָרְאִי: (כח) וְאִידְבַּר אוּף אֲנָא יַתְכוֹן
בְּעָרְאִי בְּעַלְמָא וְאוֹרְדֵי יַתְכוֹן לְחוֹד אֲנָא שְׁבַע מָחָן עַל שְׁבַע עֲבִירְכוֹן דִּי

חַטֵּתוּן קָדְמַי: (כט) וְתֵיכְלוּן בְּשַׂר בְּנֵיכוֹן וּבְשַׂר בְּנָתֵיכוֹן אֶמַּר מִשֶּׁה נְבִיָּא
כַּמָּה קַשְׁיָין הֵינוּן חוֹבָיָא וּמָה מְרִירִין אִינוּן חַטָּיָאֵי דִּי גָרְמוּ לְאַבְהָתָא
לְמֵיכַל בְּשַׂר בְּנֵיהוֹן וּבְנָתֵיהוֹן עַל דְּלָא נָטְרוּ מִצְוָתָא דְּאוֹרַיְיתָא:
(ל) וְאֶשְׁיֵצֵי יַת בָּמוֹתֵיכוֹן וְאֶפְבַּר יַת מְנַחְשֵׁיכוֹן וְקָסְמֵיכוֹן וְאֶשְׁוֵי יַת פִּגְרֵיכוֹן
רִמְשָׁאן עַל פִּגְרֵי טַעֲוָתֵיכוֹן וְתֵירְחִיק מֵימְרִי יַתְכוֹן: (לא) וְאֶתֵּן יַת קוּרְוֵיכוֹן
צְדָיִן וְאֶשְׁתְּמֵם יַת מִקְדְּשֵׁיכוֹן וְלָא אֶקְבַּל בְּרַעְוָא רֵיחַ קוּרְבָּנֵיכוֹן:
(לב) וְאֶצְדֵּי לְחוֹד אֲנָא יַת אַרְעָא דְּלָא יְהֵי עֲלַהּ נַיְיח רוּחָא וְיִצְדּוּן הַיְבָדִין
עֲלַהּ סַנְאֵיכוֹן דְּשָׁרִין בַּהּ: (לג) וַיְתָכוֹן אַדְרֵי בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֶגְרֵי בַתְרֵיכוֹן
עַם שְׁלוּפֵי חָרֶב וִיהֵי אַרְעָכוֹן צְדָיָא וְקִרְוֵיכוֹן יְהֻוֵיין צְדִיאִין: (לד) הָא
בְּכֵן תִּרְעֵי אַרְעָא יַת שְׁנֵי שְׁמִיטָתָא כָּל יוֹמִין דְּהִיא צְדָיָא מִנְּכוֹן וְאַתּוּן
תְּהֻוֵון מִיסַלְטְלִין בְּאַרַע בַּעֲלֵי דְבָבְיכוֹן בְּכֵן תִּתְרְעֵיַּח אַרְעָא וְתִרְעֵי יַת שְׁנֵי
שְׁמִיטָתָא: (לה) כָּל יוֹמִין דְּהִיא צְדָיָא מִנְּכוֹן תִּתְרְעֵיַּח הֵין בְּגָוָא דְּלָא אִתְרְעֵיַּתָּה
יַת שְׁנֵי שְׁמִיטָתֵיכוֹן כַּד הֲוֵיתוּן שָׁרְיִן עֲלַהּ: (לו) וְדִישְׁתַּיְרוּן בְּכוֹן וְאַעֵיל
תַּבְרָא בְּלִבְּהוֹן בְּאַרְעָתָא דְּסַנְאֵיהוֹן. וִיהֵי רָדִיף יַתְהוֹן קַל טַרְפָא דְּנָתִיר מִן
אִלֵּן וְיִתְעַרְקוּן הֵי בְּמִשְׁרִיקִי חַרְבָּא וְיִפְּלוּן וְלֵית דְּרָדִיף: (לז) וַיִתְקְלוּן גְּבַר
בְּאָחוֹי הֵי כְּמִן קֳדָם שְׁלוּפֵי חַרְבָּא וְרָדִיף לָא אִית וְלָא תְהֵי לְכוֹן תְּיִקָא
לְמִקּוֹם קֳדָם בַּעֲלֵי דְבָבְיכוֹן: (לח) וְתֵיכְדּוּן בֵּינֵי עַמְמַיָּא וּתְגַמַּר יַתְכוֹן בְּמוֹתָנָא
אַרַע בַּעֲלֵי דְבָבְיכוֹן: (לט) וּדְמִשְׁתַּיְיר מִנְּכוֹן יְתַיְמְסוּן בְּחוֹבֵיהוֹן בְּאַרְעָתָא
דְּסַנְאֵיכוֹן וְאוּף בְּחוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן בֵּישָׁיָא דְּאִתְיְדִין בִּידֵיהוֹן עִמְּהוֹן יְתַיְמְסוּן:
(מ) וַיְוַדּוּן בְּשַׁעַת אֲנִיקְהוֹן יַת חוֹבֵיהוֹן וַיַת חוֹבֵי אֲבָהָתְהוֹן בְּשִׁקְרֵיהוֹן
דְּשַׁקְרוּ בְּמֵימְרִי וְאוּף דְּהַלִּיכוּ עִמִּי בְּעָרְאִי: (מא) בְּרַם אֲנָא אִדְכַּר יַתְהוֹן
בְּעָרְאִי בְּעַלְמָא וְאַעֵיל יַתְהוֹן בְּגָלוּתָא בְּאַרַע בַּעֲלֵי דְבָבְיהוֹן הָא בְּכֵן יְתְכַּר
לִבְּהוֹן וְדָנָא וּכְכֵן יַרְעֵין יַת חוֹבֵיהוֹן: (מב) וְאִידְכַּר בְּרִחֲמַיָּן יַת קְיָימָא
דְּקַיְּימִית עִם יַעֲקֹב בְּבֵית אֵל וְאוּף יַת קְיָימָא דְּקַיְּימִית עִם יִצְחָק
בְּטַוּר מוֹרִיָּה וְאוּף יַת קְיָימִי דְּקַיְּימִית עִם אַבְרָהָם בֵּינֵי פִּיסוֹגֵיָא
אֶדְכּוֹר וְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אֶדְכּוֹר בְּרַחֲמַיִם: (מג) וְאַרְעָא תִּתְרְטִישׁ
וְתִשְׁתְּבִיק מִנְּהוֹן וְתִרְעֵי יַת שׁוּבֵי שְׁמִיטָתָא כָּל יוֹמִין דְּהִיא צְדָיָא מִנְּכוֹן
וְהֵינוּן יַרְעֵין יַת חוֹבֵיהוֹן לְוָטִין בְּלַף בִּירְבָן יְמָטוּן עֲלֵיהוֹן מֵיכְלָא כָּל קְבֵיל
מֵיכְלָא דְּיָא מְטוּל דְּהֵינוּן בְּסִידְרֵי דִּינִי קָצוּ וַיַת קְיָימֵי אוֹרַיְיתִי רְחִיקַת נַפְשֵׁיהוֹן:
(מד) וְאוּף עַל כָּל דָּא אֲרַחִים יַתְהוֹן בְּמֵימְרִי כַּד יְהֻוֵיין גָּלְיָין בְּאַרַע בַּעֲלֵי
דְּבָבְיהוֹן לָא אֶמְאָסִנּוּן בְּמַלְכוּתָא דְּבָבֶל וְלָא יְרַחֵק מֵימְרִי יַתְהוֹן בְּמַלְכוּתָא
דְּמָדַי לְמִשְׁצֵיצָא יַתְהוֹן בְּמַלְכוּתָא דְּיָוָן לְמִפְסוֹק קְיָימִי. עִמְּהוֹן בְּמַלְכוּתָא
דְּאֱדוֹם אֲרוּם אֲנָא הוּא יְיָ אֱלָהְכוֹן בְּיוֹמוֹי דְגוֹג: (מה) וּדְכִירְנָא לְהוֹן קְיָם
דְּקַיְּימִית עִם אֲבָהָתְהוֹן קָדְמֵי בְּזִמַן דְּפָרִיקִית וְאַפֵּיקִית יַתְהוֹן פְּרִיקִין מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם וְחַמְיָין כָּל עַמְמַיָּא יַת כָּל גְּבוּרְתָּא דְּעָבַדְתָּא לְהוֹן מְטוּל לְמֶהֱוֵי
לְהוֹן לֶאֱלָהָא אֲנָא יְיָ: (מו) אִלֵּין קְיָמֵיָּא וְסִדְרֵי דִּינֵיָא וְגִוֵּרַת אוֹרַיְיתָא דִּיהַב
יְיָ בֵּין מֵימְרֵיהּ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטַוּרָא דְּסִינַי עַל יְדָא דְּמֹשֶׁה:
ומליל

יונתן

שמלודה. כד מיסין כדפיכס״י וכן (כו) מוטל כל סעדי מזונא ג״כ כדפיכס״י ומכנוס מעה מיטב. מדהוא זעיב פי׳ מחא׳ קשמוסן וזהו הקלנה. ופדדין ופלגין פי׳ הכל מעין קלנה מיהא ממכר במדה ומשקל ומסלקים לו מיכין זה עם זמוך שהסמוך קמן ויכול להיות מל״ל ומרדיין לטון הכודה עם הכודה דבש וק״ל: (כט) אמר משה נביא כמה קשיין וכו׳ י״ל דקשה להמכנוס למה אמר ומכלתם לטון עבר ומהופך לאחיר בוי״ו הכיפוך אלא שמכש״ה ידע בנבואה שכן יהיה וק״ל: (ל) ואשבר פי׳ ואשבר ולהרס כיפוף שלהם כי כן היו רוגס בשביל כיפוף ומימוש. פגריכון ר״ל״ין פי׳ מעולעלים ומעולים ומעשה דהמוח שמות וק״ל: (לא) ואשמם לטון שמעות המוזכר בדברי רז״ל ושניינו מהומה ומוכרה: (לב) דלא יהא עלה ניח רוחא פי׳ לשלומות היוכבים עליה כדפיכס״י ועיין במפרשים: (לד) שמיטתא פי׳ שבתות שמיטה: (לו) ועכשו דמחיל מן מילן פי׳ עליה המוכרים מן המילנות מחמת רוח המכמה: (לח) ומחגל יתכון גמוחגא עיין בכס״י: (לט) ולוח בחוני לחבההון דלמידין ג״כ בכס״י דוקא שלומזים מעשה לבוחיהם ביניהם: (מ) בשעת מיקהון פי׳ בעת לבוחיהן: (מג) ביני מיסוגיא יהוא ל״ת: (מג) ולכעת מהכמים כדלעיל ומלן קשה ליה מדכתיב וזכעתם ת״ש בני הלכן בהמתין יהוא ל״ת: (מג) ולכעת מהכמים פי׳ לטון לם על בנים לוטשה ולטון נכסי לבוטין בנ״מ מכן המעקיד: מיכלא קניל מיכלא מיכוש מדה כנגד מדה. בהדני דיני קנו כן הוא בת״כ שכשם משפטים המלכו לנו הדינים ולא חקותי הנעל נפשכם אלו מדכשום וכו׳ ת״ש׳ (מה) להבההון דפריקים ומיקים דקשה ליה מלי בנים לאמוניס לשל הולמתי דלי לאמנום קלי וכי הולים הלנום הלא כדפיכס נמי כס״י: (ז) ביל דכל פי׳ בן

כז (א) וּמַלֵּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר: (ב) מַלֵּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתֵימַר
לְהוֹן גְּבַר אֲרוּם יַפְרִישׁ פֻּרְוִשׁ דְּנִידְרָא בְּעִילּוֹי נַפְשְׁהָא. לְשִׁבְעָא דַיְיָ:
(ג) וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ דְּכִיר דְּכַר מִן בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין וְעַד בַּר שִׁתִּין שְׁנִין וִיהֵי
עֲלוֹיֵיהּ חַמְשִׁין סְלָעִין דְּכַסְפָּא בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא: (ד) וְאִין בְּרַת נוּקְבָא הִיא
וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ תְּלָתִין סְלָעִין: (ה) וְאִין מִבַּר חַמֵּשׁ שְׁנִין וְעַד בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין
וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ דְּכִיר דְּכַר עַשְׂרִין סְלָעִין וּלְנוּקְבָא עֲשַׂר סִילְעִין: (ו) וְאִין מִבַּר
יַרְחָא וְעַד בַּר חַמֵּשׁ שְׁנִין וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ דְּכִיר דְּכַר חַמֵּשׁ סְלָעִין דְּכַסְפָּא
וְדִבְרַתָּא נוּקְבָא עִילּוֹיֵיהּ תְּלָתָא סְלָעִין דְּכַסְפָּא: (ז) וְאִין מִבַּר שִׁתִּין שְׁנִין
וּלְעִילָּא אִין בִּיר דְּכַר וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ חֲמִישַׁר סְלָעִין וּלְבַרְתָּא נוּקְבָא עֲשַׂר
סְלָעִין: (ח) וְאִין מִסְכֵּן הוּא מִמֵּישַׁר עֲלוֹיֵיהּ וְיוֹקְמִינֵיהּ קֳדָם כַּהֲנָא וְיַעֲלִינֵיהּ
כַּהֲנָא כְּמִישַׁר דְּהַדְּבִיק יַת נוֹדְרָא הֵיכְדֵּין יַעֲלִינֵיהּ כַּהֲנָא: (ט) וְאִין בְּעִירָא
דְּיִקְרְבּוּן מִנֵּהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ כָּל דְּיִתֵּן מִנֵּהּ קֳדָם יְיָ יְהֵי קוּדְשָׁא:
(י) לָא יְשַׁלְחֵנֵיהּ וְלָא יְפַרֵג יָתֵיהּ שְׁלִים בְּרַבֵּיהּ מוֹטָא וּדְבַיהּ מוֹטָא
בִּשְׁלִים וְאִין מִפְרוֹג יְפַרֵג בְּעִירָא בִּבְעִירָא וִיהֵי הוּא וּפִירוֹגֵיהּ יְהֵי
קוּדְשָׁא: (יא) וְאִין כָּל בְּעִירָא מְסָאֲבָא דְּלָא יְקָרְבּוּן מִנֵּהּ קוּרְבָּנָא קֳדָם
יְיָ וְיוֹקֵם יַת בְּעִירָא קֳדָם כַּהֲנָא: (יב) וְיַעֲלֵי כַּהֲנָא יְהוּדָה בֵּין טַב לְבֵין בִּישׁ
הֵיכְמָא דְּיַעֲלֵי כַּהֲנָא הֵיכְדֵּין יְהֵי: (יג) וְאִין מִיפְרוֹק יִפְרְקִנֵיהּ וְיוֹסֵף חוֹמֶשׁ
דְּמֵיהּ עַל עֲלוֹיֵיהּ: (יד) וּגְבַר אֲרוּם יְקַדֵּשׁ יַת בֵּיתֵיהּ קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ
וַיְעַלִינֵיהּ כַּהֲנָא בֵּין טַב לְבֵין בִּישׁ הֵיכְמָא דְּמַעֲלֵי כַּהֲנָא הֵיכְדֵּין יְקוּם:
(טו) וְאִים דִּין דְּמַקְדִּישׁ יְפָרוֹק יַת בֵּיתֵיהּ וְיוֹסֵף חוֹמֶשׁ כְּסַף עֲלוֹיֵיהּ עֲלוֹי
וִיהֵי דִּילֵיהּ (טו) וְאִין מִן חֲקַל אַחֲסָנָתֵיהּ יְקַדֵּשׁ גְּבַר קֳדָם יְיָ וִיהֵי עֲלוֹיֵיהּ
כְּמִיסַת זַרְעֵיהּ אֲתַר דְּמִזְדְּרַע בֵּיהּ כּוֹר שְׂעוֹרִין בְּחַמְשִׁין סְלָעִין דְּכַסְפָּא:
(יז) אִין מִשְׁנָא דְּיוֹבְלָא יַקְדִּישׁ חַקְלֵיהּ הֵי כְּעִילּוֹיֵיהּ יְקוּם: (יח) וְאִין בָּתַר
יוֹבְלָא יַקְדִּישׁ חַקְלֵיהּ וִידַיֵּיק לֵיהּ כַּהֲנָא יַת סְכוּם כַּסְפָּא כְּמִיסַת שְׁנַיָּא
דְּמִשְׁתְּיָרָן עַד שְׁנָתָא דְּיוֹבְלָא וּכְנַבֵּי לֵיהּ מִן עֲלוֹיֵיהּ: (יט) וְאִין מִפְרוֹק
יִפְרוֹק יַת חַקְלָא דֵּין דְּאַקְדִּישׁ יְהוּדָה וְיוֹסֵף חוֹמֶשׁ כְּסַף עֲלוֹיֵיהּ עֲלוֹי וַיְקוּם
לֵיהּ: (כ) וְאִין לָא יְפָרוֹק יַת חַקְלָא וְאִין זְבִין יַת חַקְלָא לִגְבַר חוֹרָן לָא
יְתְפְּרַק תּוּב: (כא) וְיִהֵי חַקְלָא בְּמִפְּקֵיהּ בְּיוֹבְלָא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ הֵי כַּחֲקַל
אַפְרָשָׁא לְכַהֲנָא יְהֵי אַחֲסָנָתֵיהּ: (כב) וְאִין יַת חַקְלָ וְבִינוֹי דְּלָא מִן חַקְלָ
אַחֲסָנָתֵיהּ יַקְדִּישׁ קֳדָם יְיָ: (כג) וִידַיֵּיק לֵיהּ כַּהֲנָא יַת סְכוּם דְּמֵי עֲלוֹיֵיהּ
עַד שְׁנָתָא דְּיוֹבְלָא וְיִתֵּן יַת עִילּוֹיֵיהּ בְּיוֹמָא הַהוּא קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ: (כד) בְּשְׁנָתָא
דְּיוֹבְלָא יְהוּב חַקְלָא לְמַן דְּזַבְנֵיהּ מִנֵּיהּ לְמַן דִּילֵיהּ אַחֲסָנַת אַרְעָא: (כה) וְכָל
עִילּוֹיֵיהּ יְהֵי בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא עֶשְׂרִין מְעִין דַּיְיָא סְלָעָא: (כו) בְּרַם בּוּכְרָא
דְּיִתְפְּרַשׁ לְשִׁבְעָא דַיְיָ בִּבְעִירָא לֵית אִפְּשַׁר דְּיִקְדַּשׁ גְּבַר יָתֵיהּ אִין תּוֹר אִין
אִימַּר לְשִׁבְעָא דַיְיָ הוּא: (כז) וְאִין בִּבְעִירָא מְסָאֲבָא וְיִפְרוֹק בְּעִילּוֹיֵיהּ וְיוֹסֵף
חוֹמֶשׁ דְּמוֹי עֲלוֹי וְאִין לָא מִתְּפְרַק וְיִזְדְּבַן בְּדַמֵּי עֲלוֹיֵיהּ: (כח) בְּרַם כָּל
אַפְרָשָׁא דִּי יַפְרִישׁ גְּבַר קֳדָם יְיָ מִן כָּל דְּאִית לֵיהּ מֵאֲנָשָׁא וּבְעִירָא וּמֵחֲקַל
אַחֲסָנָתֵיהּ לָא יִזְדְּבַן וְלָא יִתְפְּרַק כָּל אַפְרָשָׁא קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא קֳדָם יְיָ:
(כט) כָּל אַפְרָשָׁא דִּי יִתְפְּרַשׁ מִן אֱנָשָׁא לָא יִתְפְּרַק בְּכַסְפָּא אֶלָּהִן בְּעַלְוָן
וּבְנֵיכְסַת קוּדְשִׁין וּבְמִבְעֵי רַחֲמִין קֳדָם יְיָ מִטּוּל דְּדִין קְטוֹל מִתְחַיֵּיב: (ל) וְכָל
מַעֲשַׂרָא דְּאַרְעָא מִזַּרְעָא דְּאַרְעָא וּמִפֵּירֵי אִילָנָא דַיְיָ הוּא קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין
הוּא קֳדָם יְיָ: (לא) וְאִין מִפְרוֹק יִפְרוֹק גְּבַר מִמַּעֲשַׂרֵיהּ חוֹמֶשׁ דְּמוֹי יוֹסֵף
עֲלוֹי: (לב) וְכָל מַעֲשַׂרָא דְּתוֹרֵי וְעָנֵי כָּל דְּתַעֲלֵין תְּחוֹת שַׁרְבִּיטָא עֲשִׂירָיָה
יְהֵי קוּדְשָׁא קֳדָם יְיָ: (לג) לָא יְפַשְׁפֵּשׁ בֵּין טַב לְבִישׁ וְלָא יַפְרְגִינֵיהּ וְאִין
מַפְרִיג יַפְרְגִינֵיהּ וְיְהֵי הוּא וּפִירוֹגֵיהּ יְהֵי קוּדְשָׁא לָא יִתְפְּרִיק: (לד) אִלֵּין
פִּקּוּדַיָּא דְּפַקִּיד יְיָ יַת מֹשֶׁה וְלֵית אִפְּשַׁר לְחַדְּקָא בְּרִוֹן מִדַּעַם וּפִקּוּדַיָּן
מִטּוּל לְאַחֲוָאוּתְרוֹן לְוָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוּרָא דְּסִינָי:

יונתן

זכר לטון הנמבל דין גרעם דעטילה גיב: (י) יסלחפיניה פי׳ לטון מילוף וכן פ״י לטיל מכסם ויגל. שלים בדגיה מומם וכן לסיעך פי׳ נגעל מום וכן לסיעך. יפרג מנגוס של סמוכה: (יג) חומש דמיה פי׳ חומש דמיה דמיה שמין הבהמה כמה היא שוה ומנכיפין חומשה: (כע) לא יפסכן בכסף וכו׳ פי׳ כמו שפיכמ״ל ולכן לא יתכפר בכופר ממון מעני היומו מסיימי מיתה בידי שמים ולין לו מקנה כי אם בעולות חטאים חטו ליכפר קולשא שמיתה קרבים שהוקדשו לשמים. ונמנעי רשמים שיפללו ויגקם רשמים לעני הקניה כדכתיב זכמי

מלכים רוח נשנכה. מעול דדין קטול מעמייב פי׳ מטוס מזלה מייב מיתה בידי שמים בגון סמוכנ בלא עדים והתרלה וכיולה: (לד) ולית לאתר לחדקה פי׳ לא לאתר לחדש בהם מידי כדלאמלו מכ״ינו ז״ל אלה המלות מלמד שלין נגיע כשלי לחדש בהם דבר חם עיקר נדול בלאוכמנו מש״ם הכמ״ם בהקדמה. ובקדינון מטול לאחוזאותהון פי׳ ולוה לאתה להכלוהם לכל בני ישראל:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם: